ISSN 0206—4529

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ALİ SOVETİNİN MƏ'LUMATI

№ 24 (877)

31 dekabr 1992-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLIKASI ALI SOVETININ NƏŞRI

B A K I

Азәрбајҹан Республикасы
Али Советинин
МӘ'ЛУМАТЫ

№ 24 (877) 31 декабр 1992-ҹи ил 35 ИЛДИР ЧЫХЫР

МҮНДӘРИҸАТ

БИРИНҸИ БӨЛМӘ

13367

1047. «Дөвләт борчу һаггында» Азәрбајчан Республикасы Ганунунун гүввәјә минмәси барәдә Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин гәрары.

1048. «Һәрби трибуналлар һаггында» Азәрбајчан Республикасынын Ганунунда дәјишиклик едилмәси барәдә Азәрбајчан Республикасынын Гануну.

1049. Азәрбајчан Республикасы Чинајәт Мәчәлләсинин 42-чи маддәсинә әлавәләр едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасынын Гануну.

1050. Азәрбајчан Республикасынын бә'зи јашајыш мәнтәгәләринин тарихи адларынын бәрпасы вә дәгигләшдирилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин гәрары.

1051. Кәнд тәсәррүфаты тә'јинатлы бә'зи мүәссисәләрин банк ссудалары үзрә борчларынын силинмәси вә дөвләтин дахили борчуна аид едилмәси барәдә Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин гәрары.

1052. Азәрбајчан Республикасы Али Мәһкәмәси халг иҹласчыларынын сајынын артырылмасы вә сечилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин гәрары.

1053. Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин харичдә јашајан сојдашлара вә һәмвәтәнләрә Дүнја азәрбајчанлыларынын һәмрә'јлији күнү мүнасибәтилә тәбрики барәдә Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин гәрары.

1054. Азәрбајчан Республикасынын али ичра һакимијјәти илә әлагәдар Азәрбајчан Республикасынын Конститусијасына (Әсас Ганунуна) дәјишикликләр вә әлавәләр едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Гануну лајиһәсинин мүзакирәси үзрә Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин гәрары.

1055. «Әлавә дәјәр веркиси һаггында» Азәрбајчан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә Азәрбајчан Республикасынын Гануну.

1056. «Сосиал сығортаја вә мәшғуллуг фондуна ајырмаларын нормативләри һаггында» Азәрбајчан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә Азәрбајчан Республикасынын Гануну.

ИКИНЧИ БӨЛМӘ

1057. Ф. И. Шаһбазова «Азәрбајчанын Милли Гәһрәманы» ады верилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1058. И. Н. Казымов вә Н. Ә. Тағыјев һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1059. Азәрбајчан Республикасы Мүдафиә Назирлијинин һәрби гуллугчуларына «Азәрбајчанын Милли Гәһрәманы» ады верилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1060. Азәрбајчан Республикасынын Зәнкилан рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1061. Азәрбајчан Республикасынын Харичи Инвестисијалар Комитәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1062. М. Һ. Мирзәнмәдов вә Т. М. Мирзәјев һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1063. Ш. М. Вәкилов вә И. Ф. Фәтизадә һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1064. И. Ф. Фәтизадә һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1065. Азәрбајчан Республикасынын Губадлы рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1066. Л. Х. Рәсуловамын Азәрбајчан Республикасы сосиал тә'минат назири вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1067. С. Ч. Гасымованын Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1068. Азәрбајчан Республикасынын Чәбрајыл рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1069. Азәрбајчан Республикасы сосиал тә'минат назиринин муавинләри һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1070. Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәси сәдринин муавинләри һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1071. М. М. Сејидова «Азәрбајчанын Милли Гәһрәманы» адынын верилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1072. Гачгынлар јерләшдирилмиш санаторијаларда, профилакторијаларда, истираһәт евләриндә јемәк харчи нормасы һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1073. «Азәрбајчан Республикасынын Әдлијјә Назирлијинә әлавә салаһијјәт верилмәси һаггында» Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманында дәјишикликләр едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1074. Аспирантларын, али, орта ихтисас вә техники пешә тәһсили мәктәбләри тәләбәләринин вә шакирдләринин сосиал мүдафиәси саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1075. Азәрбајчан Дөвләт Информасија Акентлијинин (Азәринформун) тарихи адынын бәрпа едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1076. Дини тәдрис бинасынын тикинтисинә вәсаит ајрылмасы һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1077. Бакы Ислам Институту тәләбәләринин сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1078. В. С. Һүмматовун Товуз рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы тә'јин едилмәси вә С. Ә. Пәнаһовун һәмин вәзифәдән азад едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1079. Ш. К. Кәримовун Азәрбајчан Республикасынын Даими Јашајыш Јерләрини Мәчбури Тәрк Етмиш Шәхсләрлә Иш үзрә Дөвләт Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1080. И. Н. Әлијевин Азәрбајчан Республикасынын Даими Јашајыш Јерләрини Мәчбури Тәрк Етмиш Шәхсләрлә Иш үзрә Дөвләт Комитәсинин сәдри тә'јин едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1081. Н. Р. Гасымовун Фүзули рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы тә'јин едилмәси вә Ш. К. Аббасовун һәмин вәзифәдән азад едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1082. Азәрбајчан Республикасы вәтәндашларынын һәгиги һәрби хидмәтә 1993-чү ил мајын чағырышынын мүддәтинин узадылмасы һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1083. Инһисарчы мүәссисәләрин вә бирликләрин мәһсулларынын (хидмәтләринин) гијмәтләринин (тарифләринин) дөвләт тәрәфиндән тәнзимләнмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1084. К. М. Багыровун Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сәнаједә Ишләрин Тәһлүкәсиз Көрүлмәсинә Нәзарәт вә Даг-Мә'дән Нәзарәти Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1085. Ә. С. Рәһимовун Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сәнаједә Ишләрин Тәһлүкәсиз Көрүлмәсинә Нәзарәт вә Даг-Мә'дән Нәзарәти Комитәсинин сәдри тә'јин едилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1086. Көркәмли ичтимаи-сијаси хадим М. Ә. Рәсулзадәнин тоталитар совет режими дөврүндә репрессијаја мә'руз галмыш аилә үзвләринин Азәрбајчана гајтарылмасы вә онларын сосиал-мәишәт мәсәләләринин һәлли һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1087. Дүнја азәрбајчанлыларынын гурултајынын чағырылмасы һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1088. Баша чатдырылмамыш тикилиләрин ортаглыгына ичазә верилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1089. Сосиал сығортаја ајырмалар һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1090. Шәһид аиләләринә әлавә малијјә јардымы верилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1091. Азәрбајчан Республикасында әмәјин өдәнилмәси саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1092. Әлавә дәјәр веркиси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1093. Ушаглы аиләләрин сосиал мүдафиәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

1094. Бакы шәһәри јәһуди ичмалары синагогаларына мадди јардым көстәрилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1095. Азәрбајчандакы православ килсәләринин мадди тә'минатынын вә килсә хадимләринин сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин сәрәнчамы.

1096. Г. Ч. Рүстәмова «Азәрбајчан Республикасынын халг артисти» фәхри адынын верилмәси һаггында Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманы.

БИРИНЧИ БӨЛМӘ

1030 Азәрбајҹан Республикасы Дөвләт Мүдафиә Комитәси үзвләринин мә'луматы һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси мүһарибә кедишиндә јаранмыш вәзијјәт вә һакимијјәт органларынын тәдбирләри һаггында Азәрбајҹан Республикасы Дөвләт Мүдафиә Комитәсинин үзвләри Р. Газыјевин, И. Һәмидовун вә В. Әһмәдовун мә'луматыны динләјәрәк **гәрара алыр:**

1. Азәрбајҹан Республикасы Дөвләт Мүдафиә Комитәсинин үзвләри Р. Газыјевин, И. Һәмидовун вә В. Әһмәдовун мә'луматы нәзәрә алынсын.
2. Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин үзвләриндән 3—5 нәфәр тәркибдә Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин мүдафиә мәсәләләри үзрә парламент групу јарадылсын.
3. Мүһарибә гурбанларынын мүдафиәси һаггында 1949-ҹу ил 12 август тарихли Ҹеневрә конвенсијаларына Азәрбајҹан Республикасынын гошулмасы ишинин сүр'әтләндирилмәси мәгсәдәујғун һесаб едилсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-ҹи ил.
№ 408.

1031 АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТӘҺСИЛ ГАНУНУ

Тәһсил ҹәмијјәт вә дөвләтин инкишафынын әсасында дурмагла стратежи әһәмијјәтә малик олан вә үстүн инкишаф етдирилән фәалијјәт саһәсидир. Азәрбајҹан Республикасынын тәһсил системи милли зәминә, үмумбәшәри дәјәрләрә әсасланыр, демократик характер дашыјыр.

Тәһсил һүгугу вәтәндашларын әсас һүгугларындандыр.

Тәһсил системи гаршысында дуран вәзифәләр Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт мүстәгиллији һаггында Конститусија актына, Азәрбајҹан Республикасынын Конститусијасына, Тәһсил Ганунуна вә мүвафиг бејнәлхалг һүгуг нормаларына ујғун олараг һәјата кечирилир.

Тәһсил Гануну тәһсил системинин үмуми әсасларыны мүәјјән едир.

I бөлмә

ҮМУМИ МҮДДӘАЛАР

Маддә 1. Тәһсил ганунверичилиjи вә онун вәзифәләри

1. Тәһсил ганунверичилиjинә дахилдир: һәмин Тәһсил Гануну; она мүвафиг оларaг Азәрбаjҹан Республикасында верилмиш дәкәр тәһсил ганунверичилиjи актлары; Азәрбаjҹан Республикасы тәркибинә дахил олан Нахчыван Мухтар Республикасында һәмин Тәһсил Гануну әсасында гәбул едилмиш ганунверичилик актлары.

Тәһсил Гануну Азәрбаjҹан әрaзисиндә олан бүтүн тәһсил мүәссисәләринә, мүвафиг орган вә тәшкилатлара шамил едилир. Азәрбаjҹанын тәһсил системи һәмин Ганун әсасында фәалиjjәт көстәрир.

Тәһсил ганунверичилиjини позанлар ганунла мүәjjән олунмуш гаjдада мәс'улиjjәт дашыjырлар.

2. Тәһсил ганунверичилиjинин вәзифәләри ашағыдакылардыр:

тәһсил саһәсиндә дөвләт сиjасәти принсипләринин мүәjjән едилмәси; тәһсил системинин сәрбәст фәалиjjәти вә тәһсилин инкишафы үчүн һүгуги тә'минат jарадылмасы; һүгуги шәхсләр вә тәһсил субjектләринин һүгуг вә вәзифәләринин, сәлаһиjjәт вә мәс'улиjjәтинин мүәjjән олунмасы; вәтәндашларын тәһсил һаггында конститусиjа һүгугларынын тә'мин олунмасы вә мүдафиәси.

Маддә 2. Тәһсил саһәсиндә дөвләт сиjасәтинин әсас принсипләри

Азәрбаjҹан Республикасы фасиләсиз тәһсил системи jаратмаг сиjасәти јеридир. Дөвләтин тәһсил сиjасәти ашағыдакы принсипләрә әсасланыр:

һүгуги бахымдан һамынын дөвләт стандарты чәрчивәсиндә тәһсил алмаг имканына малик олмасы; билик, бачарыг вә исте'дады реаллашдырмаг үчүн һамыjа бәрабәр шәраит jарадылмасы; тәһсилин демократикләшдирилмәси вә дөвләт-ичтимаи характер дашымасы; тәһсил мүәссисәләринин мүстәгиллиjинин артырылмасы; тәһсилин һуманистләшдирилмәси; үмумбәшәри дәjәрләрин, инсан һәjаты вә сағламлығынын, шәхсиjjәтин азад инкишафынын үстүн тутулмасы; тәһсилин һуманитарлашдырылмасы; тәһсилдә милли зәминин вә бөлкә компонентинин күчләндирилмәси; тәһсилин фәрдиләшдирилмәси вә диференсиаллашдырылмасы; тәһсилин мәзмунунун интеграсиjа едилмәси; тәһсилин елми-дүнjәви характер дашымасы; елм, истеһсалат, харичи өлкәләрин тәһсил мүәссисәләри вә органлары илә сых әлагә;тәһсил мүәссисәләринин партиjалардан, ичтимаи-сиjаси вә дини тәшкилатлардан, һәрәкатлардан асылы олмамасы; тәһсилдә азадлыг вә плүрализм; jарадычылыг; тамлыг; варислик; чевиклик; тәһсилин дүнjа стандартлары сәвиjjәсиндә олмасы.

Маддә 3. Вәтәндашларын тәһсил һүгуглары

1. Иргиндән, милли вә дини мәнсубиjjәтиндән, дилиндән, ҹинсиндән, jашындан, сәһһәтиндән, сосиал-мадди вәзиjjәтиндән, фәалиjjәт саһәсиндән, ичтимаи мәншәjиндән, jашаjыш jериндән, /динә мүнасибәтиндән, сиjаси әгидәсиндән, һәмчинин үзәриндә мәһкумлуғун олмасындан асылы олмаjараг, вәтәндашларын тәһсил һүгугуна тә'минат верилир.

Мүәjjән пешәләр вә ихтисаслар үзрә һөкумәт тәрәфиндән jаш һәддинә, һабелә ҹинсә, сағламлыға, мүһакимә олунмаjа көрә мәһдудиjjәтләр гоjула биләр.

2. Дөвләт тәһсил мүәссисәләриндә вәтәндашлар пулсуз тәһсил алмаг һүгугуна маликдирләр. Һәмин тәһсил мүәссисәләриндә әлавә пуллу тәһсил группары да jарадыла биләр.

3. Вәтәндашларын тәһсил формасыны, тәһсил мүәссисәсини вә тә'лим дилини сечмәк азадлығы тә'мин олунур.

4. Сосиал мүдафиәjә вә jардыма еһтиjаҹы олан вәтәндашларын тәһсил һүгугуну тә'мин етмәк мәгсәдилә дөвләт онларын тәһсил хәрҹинин гисмән, jахуд бүтүнлүклә өз үзәринә көтүрүр.

5. Пуллу тәһсил мүәссисәләриндә тәһсил алан азтә'минатлы вәтәндашлара еjни нөвдән вә типдән олан дөвләт тәһсил мүәссисәләринин нормативләри әсасында дөвләт тәрәфиндән өдәнҹ верилир.

6. Дөвләт хүсуси исте'дада малик олан вә сосиал jардыма еһтиjаҹы олан шәхсләрин республикада вә jа харичдә тәһсил ала билмәси үчүн там шәраит jарадыр.

7. Дөвләт али мәктәб тәләбәләринә тәһсилини баша вурдуглан сонра беш ил мүддәтиндә өдәмәк шәртилә кредит верә биләр.

8. Вәтәндашлар тәһсил мүәссисәләринин програмларыны сәрбәст сурәтдә өjрәниб екстерн jолу илә имтаһанлар верәрәк мүвафиг тәһсил сәнәди (али тәһсилин биринчи—бакалавр пилләси дә дахил олмагла) алмаг һүгугуна маликдирләр.

9. Дөвләт вә гејри-дөвләт тәһсил мүәссисәләринин мә'зунлары јухары пилләдән олан нөвбәти тәһсил мүәссисәсинә гәбул олунаркән бәрабәр һүгуга маликдирләр.

Маддә 4. Тәһсил просеси вә ичтимаи-сиjаси фәалиjjәт

1. Тә'лим-тәрбиjә просеси позулмаздыр. Сиjаси партиjалар, ичтимаи-сиjаси ҹәмиjjәтләр вә тәшкилатлар, дини вә дикәр гурумлар тәһсил мүәссисәләринин фәалиjjәтинә вә тә'лим-тәрбиjә просесинә мүдахилә едә билмәзләр.

2. Тәһсил ишчисинин конститусиjа чәрчивәсиндә фәалиjjәт көстәрән һәр һансы партиjанын, һабелә дикәр ичтимаи-сиjаси вә jа дини тәшкилатын үзвү олмасы онун педагожи фәалиjjәтинә мане ола билмәз.

3. Јеткинлик jашына чатмаjанларын сиjаси аксиjалара ҹәлб олунмасына jол верилмир.

4. Тәһсил мүәссисәләриндә вә тәһсил органларында сиjаси партиjаларын, ичтимаи-сиjаси һәрәкатларын тәшкилат структурларынын jарадылмасына вә фәалиjjәтинә jол верилмир.

Маддә 5. Тәһсил вә дин

Азәрбаjҹан Республикасында тәһсил дүнjәви характер дашыjыр.

Дүнjәви тәһсил очаглары илә бәрабәр үмуми орта тәһсили баша чатдыранлар үчүн дини тәһсил мүәссисәләри дә фәалиjjәт көстәрә биләр.

Маддә 6. Тәһсил дили

1. Азәрбаjҹан Республикасынын тәһсил мүәссисәләриндә тә'лим дили Азәрбаjҹан дилидир.

2. Ҹәмиjjәтин тәләбинә, вәтәндашларын вә тәһсил мүәссисәси тә'сисчиләринин арзусуна мүвафиг оларaг, мүәjjән тә'лим-тәрбиjә мүәссисәси базасында, дөвләт стандартлары чәрчивәсиндә, мүтләг Азәрбаjҹан дили, Азәрбаjҹан тарихи, Азәрбаjҹан әдәбиjjаты вә Азәрбаjҹан ҹоғрафиjасы да тәдрис олунмагла азсаjлы халгларын дилләриндә, һәмчинин харичи дилләрдә дә тәһсил апарыла биләр.

3. Тәһсил дили сечмәк һүгугу мүвафиг гаjдада синифләр, группар ачылмасы вә онларын фәалиjjәти үчүн шәраит jарадылмасы jолу илә тә'мин едилир.

Маддә 7. Дөвләт тәһсил стандартлары

Азәрбаjҹан Республикасында дүнjа стандартларына мүвафиг олан дөвләт тәһсил стандартлары тәтбиг едилир. Дөвләт стандартлары мүхтәлиф типли тәдрис мүәссисәләри һаггында Азәрбаjҹан Республикасы

һөкумәти тәрәфиндән тәсдиг олунмуш хүсуси әсаснамәләрлә мүәјјән едилир вә һәјата кечирилир.

Бу функсијаны мүстәгил сурәтдә һәјата кечирмәк үчүн Халг Тәһсили Назирлијин системиндә Дөвләт Али Експерт Комиссијасы јарадылыр. Комиссијанын Әсаснамәсини һөкумәт тәсдиг едир.

Маддә 8. **Тәһсил һаггында сәнәд**

1. Тәһсил мүәссисәләри мә'зунлара һәмин тәһсил мүәссисәсини битирмәләри, алдыглары ихтисас вә онун дәрәчәси барәдә ваһид формада дөвләт сәнәди верир. Тәһсил сәнәди мүвафиг әмәк фәалијјәтинә башламаг вә нөвбәти пилләдән олан тәһсил мүәссисәсинә дахил олмаг үчүн әсас сәнәддир. Тәһсил сәнәдинин нүмунәсини һөкумәт тәсдиг едир. Сәнәдин бланкыны тәһсил мүәссисәсини битирмиш мә'зунларын сајына мүвафиг олараг Халг Тәһсили Назирлији верир.

II бөлмә

ТӘҺСИЛ СИСТЕМИ

Маддә 9. **Тәһсил системи вә онун башлыча вәзифәси**

Тәһсил системи мүхтәлиф пилләдән олан ардычыл тәһсил програмларынын мәчмусундан, онлары һәјата кечирән тәһсил мүәссисәләри шәбәкәсиндән, тәһсили идарәетмә органларындан, тә'лим-тәрбијә просеси илә мәшғул олан дикәр тәшкилатлар вә мүәссисәләрдән ибарәтдир.

Тәһсил системинин башлыча вәзифәси дәрин вә һәртәрәфли билијә, бачарыға, практики һазырлыға, јүксәк мәдәнијјәтә, мәс'улијјәт һиссинә, мүтәрәгги дүнјакөрүшә малик олан вә ону даим инкишаф етдирмәјә чалышан шәхсијјәт формалашдырмаг, сојкөкүнә, Азәрбајчан халгынын азадлыг вә демократија ән'әнәләринә бағлы олан, халгынын милли, әхлаги, һуманист, мә'нәви вә мәдәни дәјәрләринә дәриндән јијәләнән, онлары горујан вә даим инкишаф етдирән, аиләсини, вәтәнини, милләтини севән вә даим учалтмаға чалышан, үмумбәшәри дәјәрләрә јијәләнән, инсан һүгугларына вә азадлыгларына һөрмәт едән, мүстәгил вә јарадычы дүшүнән, билијинә, јүксәк әхлаги вә мә'нәви кејфијјәтләринә, демократиклијинә көрә дүнјанын ән габагчыл өлкәләринин вәтәндашлары сәвијјәсиндә дура билән сағлам јурддашлар јетишдирмәк вә бунунла јүксәк сивилизасијалы чәмијјәт гурмаға, Азәрбајчаны дүнјанын ән инкишаф етмиш демократик дөвләтләриндән биринә чевирмәјә гадир олан инсан тәрбијә етмәкдир.

Маддә 10. **Тәһсил програмлары**

1. Азәрбајчан Республикасында һәјата кечирилән тәһсил програмлары бунлардыр: үмумтәһсил програмлары; пешә-ихтисас тәһсили програмлары.

2. Үмумтәһсил програмларына дахилдир: мәктәбәгәдәр тәһсил програмлары; ибтидаи, әсас, орта үмумтәһсил програмлары.

3. Пешә-ихтисас тәһсили програмларына дахилдир: техники-пешә тәһсили програмлары; орта ихтисас тәһсили програмлары; али ихтисас тәһсили програмлары; али тәһсилдән сонракы ихтисас тәһсили програмлары (ординатура, макистратура, докторантура вә с.).

Маддә 11. **Тәһсил системинин гурулушу**

Тәһсил системи ашағыдакы гурулушда мүәјјән олунур:
Мәктәбәгәдәр тәрбијә.
Үмуми тәһсил:
    ибтидаи тәһсил;
    әсас тәһсил;
    орта тәһсил;

Пешә-ихтисас тәһсили.
    техники-пешә тәһсили;
    орта ихтисас тәһсили;
    али ихтисас тәһсили.
Дипломдан сонракы һазырлыг (стажкечмә, ординатура вә с.).
Макистратура.
Докторантура.
Мәктәбдәнкәнар тә'лим вә тәрбијә.
Сәрбәст тәһсил.
Ихтисасартырма вә кадрларын јенидән һазырлығы.

Маддә 12. **Тәһсил формалары**

Тәһсил ашағыдакы формаларда һәјата кечирилир: истеһсалатдан ајрылмагла вә ајрылмамагла тәһсил мүәссисәсиндә; аиләдә; сәрбәст јолла.

Мүхтәлиф тәһсил формаларынын әлагәләндирилмәси мүмкүндүр.

Бүтүн тәһсил формалары үчүн мүвафиг тәһсил програмлары чәрчивәсиндә ваһид дөвләт стандарты тәтбиг едилир.

Истеһсалатдан ајрылмадан вә екстернат јолу илә газанылмасы гадаған олунан пешә вә ихтисасларын сијаһысыны Азәрбајчан Республикасы һөкумәти мүәјјән едир.

Маддә 13. **Тәһсил мүәссисәләри**

1. Азәрбајчан Республикасында дөвләт вә гејри-дөвләт, пулсуз вә пуллу тәһсил мүәссисәләри фәалијјәт көстәрир. Дөвләт тәһсил мүәссисәләри апарычы рол ојнајыр. Тәһсил мүәссисәси тәһсил ганунверичилијиндә нәзәрдә тутулмуш гајдада јарадылыр, јенидән тәшкил олунур, ләғв едилир. Тәһсил мүәссисәси Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин мүәјјән етдији гајдада гејдијјатдан кечдикдән сонра мүстәгил һүгуги шәхс статусу алыр. Тәһсил мүәссисәләринин мүвафиг типи һаггында Әсаснамәни Азәрбајчан Республикасы һөкумәти тәсдиг едир. Бу әсаснамәләрә мүвафиг олараг тәһсил мүәссисәси тәрәфиндән онун фәалијјәтини тәнзимләјән низамнамәләр һазырланыр. Низамнамә тәһсил мүәссисәсинин али органында гәбул олунур вә тәһсили идарәетмә органы тәрәфиндән гејдијјата алыныр.

Тәһсил мүәссисәләри өз араларында сазишләр бағламаг, елми, истеһсалат вә дикәр мүәссисә, тәшкилат вә идарәләрин иштирак етдији тәдрис-тәрбијә комплексләриндә бирләшмәк вә тәдрис-елм-истеһсалат бирликләри (ассосиасијалары) јаратмаг, әрази тәдрис-истеһсалат бирликләри вә ассосиасијаларына дахил олмаг һүгугуна маликдирләр. Белә комплекс вә бирликләрә дахил олан тәһсил вә дикәр мүәссисәләрин функсијалары, структурлары, һүгуглары онларын низамнамәләри илә мүәјјән олунур. һүгуги шәхс статусуна малик тәркиб һиссәси олан тәһсил мүәссисәси ваһид тәһсил мүәссисәси кими фәалијјәт көстәрир.

3. Тәһсил мүәссисәләриндә програмларын мәнимсәнилмәси мүвафиг әсаснамә әсасында аттестасија кечирилмәси илә баша чатдырылыр. Аралыг мәрһәләләрдә шакирд вә тәләбәләрин аттестасијаларынын формасы, гајдасы вә мүддәти тәһсил мүәссисәсинин низамнамәси илә мүәјјәнләшдирилир.

4. Дөвләт бүтүн тәһсил мүәссисәләринин һүгугларынын мүдафиәсинә тә'минат верир.

Маддә 14. **Мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәләри**

1. Тәһсилин әсасында мәктәбәгәдәр тәрбијә дурур. Мәктәбәгәдәр тәрбијә аиләдә вә мәктәбәгәдәр ушаг тәрбијә мүәссисәләриндә һәјата кечирилир. Мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәләриндә ушаглар аилә илә сых әмәкдашлыг шәраитиндә тәрбијә олунурлар. Дөвләт көрпәләрин тәрбијәси, сосиал мүдафиәси үчүн малијјә вә мадди јардым көстәрилмәсинә тә'минат верир.

2. Мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәләринә дахилдир: көрпә евләри, көрпә евләри-бағчалар, ушаг бағчалары, аилә-бағчалар, мәктәб-бағчалар, бағча-интернатлар, ушаг евләри, аһыл евләри јанында ушаг евләри-интернатлар, әгли вә физики чәһәтдән гүсурлу ушаглар үчүн мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәләри вә с.

Мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәләринә ушаглар валидејнләрин (вә ја онлары әвәз едәнләрин) арзусу илә гәбул олунурлар. Ушагларын мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәләринә гәбулу гајдасы хүсуси әсаснамә илә тәнзим олунур.

Гејри-дөвләт мәктәбәгәдәр тәрбијә мүәссисәси илә валидејнләр (јахуд онлары әвәз едәнләр) арасындакы һүгуги мүнасибәтләр мүгавилә илә тәнзимләнир.

3. Мәктәбәгәдәр мүәссисәләрдә тәрбијә ишинин мәзмуну мүәјјән олунаркән үмумбәшәри дәјәрләрә истинад олунмагла милли зәмин әсас көтүрүлүр. Евдарлыг, чәнкавәрлик, гәһрәманлыг вә вәтәнпәрвәрликлә бағлы ојунлар, хор маһнылары, дөвләт рәмзләри, о чүмләдән һимни өјрәдилир. Халг әдәбијјатындан көтүрүлмүш сүжетләр әсасында јарадылмыш програмлар үстүнлүк тәшкил едир. Хүсуси методика әсасында харичи дилләрин өјрәдилмәсинә башланылыр. Азәрбајчан дилинин өјрәнилмәсинә үстүнлүк верилир. Надир исте'дада малик ушаглар үчүн хүсуси бағчалар вә ја груплар ачылыр. Әлавә мәшғәләләрин—хореографија, нитг мәһарәти, үзкүчүлүк, бәдии кимнастика, мусиги, рәсм, әмәк, харичи дил, евдарлыг вә с. мүхтәлифлији тә'мин едилир. Педагожи кадрлар һазырланаркән бу чүр ихтисаслашдырма нәзәрә алыныр.

Мәктәбәгәдәр тәрбијә групларында ушагларын сајы мүвафиг әсаснамә илә тәнзим олунур.

М а д д ә 15. **Үмумтәһсил мәктәбләри**

1. Үмуми тәһсил үч пилләдән ибарәтдир:
ибтидаи тәһсил (I—IV синифләр);
әсас тәһсил (V—VIII синифләр);
орта тәһсил (IX—XI синифләр).

Үчүнчү пилләни баша вуранлар там орта үмуми тәһсил алырлар.

Ибтидаи, әсас вә орта тәһсил мүәссисәләри ајры-ајрылыгда да фәалијјәт көстәрә биләрләр.

Ибтидаи тәһсил 6 јашдан башлајыр.

2. 14 јашы битмиш шакирдләр мәктәб низамнамәсинә әсасән мәктәбдән чыхарыла биләр. Јетим вә валидејн һимајәсиндән мәһрум олмуш ушаглар гәјјумлуг вә һимајә органларынын разылыгы олмадан мәктәбдән чыхарыла билмәзләр.

3. Ибтидаи вә әсас тәһсил пилләләриндә синифләрдә, күнү узадылмыш групларда шакирдләрин орта сыхлығы, мадди-техники база имкан вердикчә, 20 нәфәр мүәјјән едилир. Синифләрин ики јерә бөлүнмәси мүвафиг норматив сәнәдлә тәнзим олунур.

4. Кәнд јерләриндә, зәрури һалларда, ибтидаи вә әсас тәһсил пилләләриндә мәктәб вә ја ајрыча синифләр јарадыларкән шакирдләрин сајы нәзәрә алынмыр. Бу чүр мәктәбләр вә ја синифләр јерли тәһсил органларынын гәрары илә ачылыр.

5. Әсас тәһсил мәчбуридир.

6. Әсас тәһсили баша вурмуш шакирдләр өз тәһсилләрини үмумтәһсил мәктәбләринин орта тәһсил пилләсиндә, ничәсәнәт мәктәбләриндә, пешә мәктәбләриндә вә пешә литсејләриндә давам етдирирләр, һәмин мәктәбләрә гәбул мүсабигә јолу илә апарылыр. Мүсабигә гајдасы мәктәб низамнамәси илә мүәјјән олунур.

7. Үмумтәһсил мәктәбләринин үчүнчү (орта тәһсил) пилләсиндә тә'лим тәбиәт—ријазијјат вә һуманитар тәмајүлләр үзрә апарылыр. Хүсуси исте'дада малик шакирдләр үчүн ихтисас синифләри ачылыр.

8. Орта тәһсил пилләсиндә, мадди-техники база имкан вердикчә, синифләрдә шакирдләрин орта сыхлығы 15 нәфәр мүәјјән едилир. Синифләрин ики јерә бөлүнмәси мүвафиг норматив сәнәд әсасында һәјата кечирилир. Харичи дил дәрсләриндә, һабелә тә'лим гејри дилләрдә апарылан синифләрдә Азәрбајчан дили дәрсләриндә, ихтисас синифләриндә, бәдән тәрбијәси вә әмәк тә'лими дәрсләриндә синифләр ики јерә бөлүнүр

9. Хүсуси исте'дады олан шакирдләр үчүн үмумтәһсил мәктәбләринин үчүнчү (орта тәһсил) пилләсиндән башга ихтисаслашдырылмыш фәнн мәктәбләри, кимназијалар, литсејләр вә дикәр тә'лим-тәрбијә очаглары јарадылыр. Ајры-ајры фәнн мәктәбләри мүвафиг али мәктәбләрин нәздиндә дә фәалијјәт көстәрә биләр.

10. Ишләјән јурддашларын орта тәһсил ала билмәси үчүн үмумтәһсил мүәссисәләри базасында ахшам вә гијаби тәһсил синифләри, груплары ачылыр.

Үмуми тәһсилин мүәјјән олунмуш мүддәтдән әввәл баша чатдырылмасына да јол верилир.

11. Шакирдләрин тә'лимдә фәргләндирилмәси билик јарышынын сәмәрәли тәшкилинә јөнәлдилир. Мүкәммәл билик вә бачарыг башлыча мәгсәддир.

М а д д ә 16. **Сосиал јардыма вә сағламлыгларынын бәрпасына еһтијачы олан ушаглар үчүн тә'лим-тәрбијә мүәссисәләри**

Сосиал јардыма вә сағламлыгларынын бәрпасына еһтијачы олан ушаглар үчүн ашағыдакы тә'лим-тәрбијә мүәссисәләри ачылыр: аиләдә тәрбијә вә тәһсил алмасы үчүн зәрури шәраити олмајан ушаглар үчүн үмумтәһсил интернат-мәктәбләри; јетим вә валидејн һимајәсиндән мәһрум олмуш ушаглар үчүн ушаг евләри, интернат-мәктәбләр; узунмүддәтли мүаличәјә еһтијачы олан ушаглар үчүн санаторија типли мәктәбләр, интернат-мәктәбләри, ушаг евләри (бу чүр ушаглара һәмчинин хәстәханаларда, санаторијаларда, евләрдә дә дәрс кечилир); әгли вә физики чәһәтдән гүсурлу ушаглар үчүн хүсуси мәктәбләр, интернат-мәктәбләр, ушаг евләри; алаһиддә шәраитдә тәрбијә олунмасы зәрури олан ушаглар вә јенијетмәләр үчүн хүсуси үмумтәһсил вә пешә мәктәбләри вә с.

М а д д ә 17. **Пешә мәктәбләри вә пешә литсејләри**

Пешә мәктәбләри вә пешә литсејләри мүхтәлиф пешәдән олан сәнәткарлара тәләби өдәјән, һәмчинин Азәрбајчанын унудулмуш вә сырадан чыхмагла олан надир вә ән'әнәви сәнәткарлыг саһәләринин дирчәлдилмәсинә јөнәлән илкин пешә тәһсили мүәссисәләридир.

Пешә мәктәбләринә ичбари тәһсили баша вуран сәнәтә мејилли шәхсләр, мүхтәлиф истеһсал саһәләриндә пешә һазырлығыны артырмаг истәјән, һәмчинин пешәсини дәјишдирмәк арзусунда олан кәнчләр гәбул олунурлар. Ајры-ајры һалларда үмуми әсас тәһсили олмајанларын да илкин пешә тәһсили алмасына шәраит јарадылыр. Орта тәһсилли кәнчләр дә арзуларына ујғун олараг илкин пешә мәктәбләриндә тәһсил ала биләрләр. Пешә мәктәбләриндә орта тәһсил верилмир.

Вәтәндашларын мүхтәлиф пешәләр өјрәнмәси, ихтисасыны артырмасы вә јени ихтисаса јијәләнмәси үчүн пешә мәктәбләриндән әлавә тәдрис комбинатлары—курслар, ири истеһсал мүәссисәләри нәздиндә мүхтәлиф пешә курслары да фәалијјәт көстәрир.

Пешә литсејләринә гәбул олунан кәнчләр үч-дөрд ил әрзиндә нисбәтән мүрәккәб пешәләрә јијәләнмәклә бәрабәр, орта тәһсил дә алырлар. Пешә литсејләриндә үмуми орта тәһсили баша вурмуш кәнчләр үчүн дә мүвафиг груплар тәшкил олунур.

Пешә мәктәбләри вә пешә литсејләринин тәдрис групларында орта сыхлыг , мадди-техники базадан асылы олараг 15 нәфәр мүәјјән едилир. Групларын ики јерә бөлүнмәси мүвафиг норматив сәнәдлә тәнзим олунур. Харичи дил дәрсләриндә, һабелә тә'лим гејри дилләрдә

апарылан синифләрдә Азәрбајҹан дили дәрсләриндә, ихтисас синифләриндә, пешә-ихтисас фәнләри, истеһсалат тә'лими вә бәдән тәрбијәси дәрсләриндә синифләр ики јерә бөлүнүр.

Пешә тәдрис мүәссисәләри дөвләт сифариши, һәмчинин идарә, мүәссисә, тәшкилат, ајры-ајры вәтәндашларла бағланмыш мүгавиләләр әсасында фәалијјәт көстәрир. Пешә-тәдрис мүәссисәләринин узунмүддәтли мүгавиләләр әсасында кадр һазырладығы база мүәссисәләри дә ола биләр. Ајры-ајры рајонларда, о ҹүмләдән кәнд јерләриндә ән'әнәви сәнәт вә мәшғуллуг саһәләри үзрә пешә мәктәбләри вә пешә литсејләри ачылыр. Бирликләрин, истеһсал комплексләринин, али мәктәбләрин нәздиндә дә пешә-тәдрис мүәссисәләри: пешә мәктәби завод, пешә мәктәби фабрик, пешә мәктәби фермер тәсәррүфаты вә дикәр өзүнүмалијјәләшдирмә пешә очаглары јарадыла биләр. Пешә мәктәбләри вә пешә литсејләри дикәр һүгуги шәхсләрлә ортаг истеһсалат мүәссисәси јарада биләрләр.

Пешә-тәдрис мүәссисәләринин мә'зунларына өјрәндикләри пешәјә мүвафиг олараг мүхтәлиф дәрәҹәләрдән олан «сәнәткар» ихтисасы верилир.

Пешә-тәдрис мүәссисәләриндә тәһсилин күндүз вә ахшам формалары олур.

Физики ҹәһәтдән гүсурлу ушаглар үчүн хүсуси пешә курслары, мәктәбләри вә литсејләри ачылыр.

Маддә 18. **Орта ихтисас мәктәбләри (техникумлар, коллеҹләр)**

Орта ихтисас мәктәбләри (техникумлар, коллеҹләр вә с.) орта ихтисас тәһсили програмларыны һәјата кечирән тәдрис мүәссисәләридир. Һәмин тәһсил мүәссисәләри әсас вә орта үмуми тәһсил, пешә мәктәбләри вә пешә литсејләри базасында фәалијјәт көстәрмәклә орта пилләдән олан ихтисаслы мүтәхәссисләр һазырлајыр, онлары тәкмилләшдирир вә ихтисасларыны артырыр. Әсас тәһсили баша вурдугдан сонра орта ихтисас мәктәбинә дахил олмуш вәтәндашлар орта ихтисас тәһсили илә јанашы үмуми орта тәһсил дә алырлар.

Али мәктәбләрин нәздиндә дә мүвафиг ихтисаслар үзрә техникумлар, коллеҹләр фәалијјәт көстәрә биләр.

Орта ихтисас мәктәбләрини битирәнләрә «кичик мүтәхәссис» дәрәҹәси верилир.

Тәдрис просесини дүнја стандартлары сәвијјәсиндә гурмуш габагҹыл техникумларын мадди-техники базасы вә кадр потенсиалы әсасында мүасир коллеҹләр шәбәкәси јарадылыр.

Маддә 19. **Али мәктәбләр**

Али мәктәбләр (али коллеҹләр, институтлар, консерваторијалар, академијалар, университетләр вә с.) али ихтисас тәһсили програмларыны һәјата кечирән тәдрис мүәссисәләридир.

Азәрбајҹан али мәктәбләри конкрет ихтисаслар верән тәдрис мүәссисәләри, чохпилләли тәдрис комплексләри, тәдрис-елми комплексләр, тәдрис елми-истеһсалат-мүаличә комплексләри вә башга формаларда фәалијјәт көстәрир. Онларын нәздиндә мүхтәлиф пилләдән олан тәдрис мүәссисәләри (орта мәктәбләр, литсејләр, пешә литсејләри, техникумлар, коллеҹләр вә с.), елми тәдгигат мәркәзләри вә институтлары, истеһсалат мүәссисәләри, клиникалар, әчзаханалар вә с. фәалијјәт көстәрир.

Азәрбајҹан Республикасында али тәһсил орта тәһсил базасында һәјата кечирилир. Али мәктәбләрдә кадр һазырлығы әјани, гијаби, ахшам, һәмин формаларын бирләшдирилмәси вә екстернат јоллары илә һәјата кечирилир .Әјани (күндүз) тәһсил апарыҹы рол ојнајыр. Мүвафиг ихтисаслар үзрә гијаби, ахшам вә екстернат јолу илә анҹаг «бакалавр» дәрәҹәси верилә биләр.

Али мәктәбләрин семинар вә практики мәшғәлә групларында тәләбәләрин орта сыхлығы, мадди-техники база вә кадр һазырлығына олан тәләбат нәзәрә алынмагла, 12—15 нәфәр мүәјјән олунур.

Али мәктәбләрин әсас фәалијјәт истигамәтләри ашағыдакылардыр: мүхтәлиф дәрәҹәдән олан али тәһсилли мүтәхәссисләр һазырламаг; елми-арашдырмалар апармаг; јүксәк ихтисаслы елми-педагожи, елми кадрлар һазырламаг; елми-педагожи вә елми кадрларын аттестасијасыны кечирмәк; ихтисасартырма вә кадрларын јенидән ихтисаслашмасыны тә'мин етмәк; мәдәни-маарифчилик, нәшријјат, малијјә-игтисади, тәсәррүфат, елми-истеһсалат, коммерсија фәалијјәти; хариҹи әлагәләр.

Али мәктәбләр дөвләт сифаришләри, һәмчинин идарәләр, тәшкилатлар, мүәссисәләр, һабелә ајры-ајры шәхсләрлә бағланмыш мүгавиләләр әсасында фәалијјәт көстәрирләр.

Маддә 20. **Али тәһсилин пилләләри вә ихтисас дәрәҹәләри**

Али тәһсил тәдрис мүәссисәләринин кадр потенсиалы, мадди-техники базасы вә ихтисасын хүсусијјәтиндән асылы олараг бирпилләли, икипилләли вә үчпилләли али мәктәбләрдә һәјата кечирилир. Ајры-ајры пилләләрдә тәһсил мүддәти тәдрис планы әсасында мүәјјәнләшдирилир вә Халг Тәһсили Назирлији тәрәфиндән тәсдиг едилир.

Бирпилләли али мәктәбләрдә (институтларда, консерваторијаларда, али коллеҹләрдә вә с.) мүәјјән пешә истигамәти вә ја конкрет ихтисаслар үзрә али тәһсилли мүтәхәссис һазырланыр, саһә (факултә) елми шурасынын гәрары илә «бакалавр» ихтисас вә елми дәрәҹәси верилир.

Икипилләли али тәһсил мүәссисәләринин биринҹи пилләсини битирәнләр мүвафиг дөвләт стандартына ујғун олараг үмуми али тәһсили баша вурур, саһә (факултә) елми шурасынын гәрары илә «бакалавр» елми вә ихтисас дәрәҹәси алыр, әмәк фәаллијјәтинә башлајыр. Али тәһсил мүәссисәләринин «бакалавр» пилләсиндә тәләбәләр әсас ихтисас фәнләриндән, о ҹүмләдән хариҹи дилдән, һәмин фәнләрин тәдриси баша чатаркән, кафедра гаршысында јекун дөвләт имтаһанлары верирләр. Тәһсил мүддәти бојунҹа вериләҹәк јекун имтаһанлары вә диплом ихтисасы тәдрис планында көстәрилир. «Бакалавр» дәрәҹәси алмыш мүтәхәссисләрин ән исте'дадлы вә үмидверән һиссәси мүсабигә әсасында магистратурада сахланылыр. Магистратура үчүн кечирилән мүсабигәләрдә әввәлләр «бакалавр» дәрәҹәси алмыш мә'зунлар, бирпилләли али мәктәбләрин мә'зунлары да иштирак едә биләрләр. Магистратурада дәрин ихтисаслашдырма апарылыр, елми арашдырма баҹарығы вә вәрдишләри формалашдырылмасына, хариҹи дилләрин өјрәдилмәсинә хүсуси диггәт јетирилир. Магистратураны баша вуранлар мүдафиә етдикләри елми ишә көрә ихтисаслашдырылмыш елми шуранын гәрары илә «магистр» ихтисасы вә елми дәрәҹәси алыр вә ихтисас үзрә фәалијјәтә башлајырлар. «Магистр» дәрәҹәли мүтәхәссисләр али мәктәбләрин «бакалавр» пилләсиндә, һабелә институтларда, коллеҹләрдә, консерваторијаларда вә башга бирпилләли институтларда, һәмчинин елми-тәдгигат мәркәзләриндә вә институтларында, мүхтәлиф пилләдән олан тәдрис мүәссисәләриндә фәалијјәт көстәрә биләрләр.

Кадр потенсиалы вә мадди-техники базасы имкан верән бә'зи университетләр вә академијалар үчпилләли тәһсил системинә кечирләр. Бу ҹүр али мәктәбләрдә «магистр» дәрәҹәси верләркән хүсуси елми һазырлыг, баҹарыг вә конкрет елми нәтиҹә нүмајиш етдирмиш мә'зунлар ихтисаслашдырылмыш елми шуранын гәрары илә үчүнҹү пилләдә—докторантурада сахланмаға мәсләһәт көрүлүр, мүвафиг имтаһанлар вердикдән сонра докторантурада арашдырмаларыны давам етдирирләр. Анҹаг докторантураны баша вуруб ихтисаслашдырылмыш елми шурада докторлуг диссертасијасы мүдафиә етмиш вә «доктор» елми дәрәҹәси алмыш јүксәк ихтисаслы мүтәхәссисләр али мәктәбләрин «магистратура» пилләсиндә фәалијјәт көстәрә биләрләр. Докторлар һәмчинин елми-тәдгигат мәркәзләриндә вә институтларында, мүхтәлиф

пилләдән олан тәдрис мүәссисәләриндә вә башга саһәләрдә фәалијјәт көстәрирләр.

Маддә 21. **Али вә орта ихтисас мәктәбләринә гәбул**

Али вә орта ихтисас тәһсили мүәссисәләриндә тәләбә гәбулу стратежи әһәмијјәтә малик олан чох мүһүм дөвләт тәдбиридир.

Гәбул имтаһанларынын сајы вә сорғу системи мүәјјән олунаркән, һабелә имтаһанлар кечириләркән ихтисас билији вә бачарығына үстүнлүк верилир.

Тәләбә гәбулунда һеч бир имтијаза јол верилмир.

Дөвләт тәһсил мүәссисәләриндә тәләбә гәбулу габагчыл дүнја тәчрүбәсинә әсасланан «Гәбул гајдалары»на вә онларын низамнамәләринә мүвафиг олараг апарылыр.

Һөкумәтин мүәјјән етдији имтијазлар (о чүмләдән харичдә јашајан азәрбајчанлылар үчүн мүәјјән олунмуш имтијазлар) һазырлыг шө'бәләринә гәбул заманы нәзәрә алыныр. Һазырлыг шө'бәләринә гәбул хүсуси әсаснамә илә тәнзим олунур.

Гејри-дөвләт али мәктәбләринә тәләбә гәбулу онларын низамнамәләри әсасында апарылыр.

Маддә 22. **Елми дәрәчәләр вә елми адлар**

Али ихтисас тәһсили системиндә елми дәрәчәләр ашағыдакы кими мүәјјән олунур:

«бакалавр»—бирпилләли али тәдрис мүәссисәләринин, икипилләли вә үчпилләли али мәктәбләрин «бакалавр» пилләсинин мә'зунларына елми ишинә көрә саһә (факултә) елми шурасынын гәрары әсасында верилән биринчи елми дәрәчә; «бакалавр» һәм дә ихтисас дәрәчәсидир;

«магистр»—икипилләли вә үчпилләли али мәктәбләрин ихтисаслашдырылмыш елми шуралары тәрәфиндән верилән икинчи елми дәрәчә; «магистр» һәм дә ихтисас дәрәчәсидир;

«доктор»—ихтисаслашдырылмыш елми шуралар тәрәфиндән верилән үчүнчү—ән јүксәк елми дәрәчә.

Һәмин Ганунла фәалијјәтә башлајан тәһсил системиндә илк докторантуралар ачылана гәдәр «елмләр намизәди» елми дәрәчәси сахланылыр. Јени докторантуралар фәалијјәтә башлајаркән елмләр намизәдләринин аттестасијасы кечирилир. Аттестасијанын нәтичәләринә ујғун олараг онлара «магистр» вә ја «доктор» елми дәрәчәси верилир.

«Досент», «професор», «баш елми ишчи» вә б. елми адлары али мәктәбләрин, елми-тәдгигат институтларынын елми шуралары верир вә мүәјјән олунмуш гајдада тәсдиг олунур. Магистрдан сонра бирбаша доктор елми дәрәчәсинә кечилмәси илә әлагәдар олараг «досент» вә «професор» елми адларынын верилмәсинә тәләбкарлыг артырылыр. Али мәктәб вәзифәләринә сечкиләрдә анчаг докторлар иштирак едир.

Маддә 23. **Али тәһсил системиндә елми арашдырмалар**

Али мәктәбләр һәм дә мүһүм елм мәркәзләридир. Али мәктәб елми ихтисас профилинә ујғун олараг тәһсил просесинин даим тәкмилләшдирилмәсини тә'мин етмәклә бәрабәр дөвләт сифаришләринин, мүгавилә вә бағлашмалар әсасында програмларын, лајиһәләрин јеринә јетирилмәсиндә фәал иштирак едир. Бу мәгсәдлә али мәктәбләрдә кафедраларла јанашы елми-тәдгигат лабораторијалары, мәркәзләри, институтлары, јарадычылыг комплексләри вә с. јарадылыр. Дөвләт милли дирчәлиши тә'мин едән елм саһәләриндә, о чүмләдән тәһсил вә мәдәнијјәт проблемләри саһәсиндә әсаслы арашдырмалара үстүнлүк верир. Елми уғурлары вә тәдгигат сәриштәси нәзәрә алынараг бә'зи али мәктәб мүтәхәссисләринин фәалијјәтләринин мүһүм һиссәси елми-тәдгигат саһәсиндә чәмләшдирилир. Бу чүр мүтәхәссисләр үмуми дәрс јүкүнүн азалдылмасы һесабына ихтисас курслары, семинарлар, курс вә

диплом ишләринин һазырланмасына, јүксәк ихтисаслы кадрлар јетишдирилмәсинә јахындан чәлб едилирләр.

Маддә 24. **Али мәктәбләрин мүстәгиллији**

Али мәктәбләр дүнја стандартларына там мүвафиг олан вә Халг Тәһсили Назирлијиндә гејдијјатдан кечирилән тәдрис планларыны мүстәгил сурәтдә јеринә јетирирләр. Онлар тәдрисин, һәмчинин елми арашдырмаларын сәмәрәли вә габагчыл методларыны мүстәгил сурәтдә тәтбиг едирләр. Тәдрис планларында нәзәрдә тутулмуш тәдрис вахтынын 20 фаизинә гәдәриндән сәрбәст истифадә олунур.

Кадр потенсиалы, мадди-техники базасы, тәдрис-елми уғурлары нәзәрә алынараг али мәктәбләрә мүәјјән олунмуш гајда әсасында мухтаријјәт верилир. Мухтаријјәт һүгугу алмыш али мәктәбләр ашағыдакы әлавә һүгуглара маликдир: дүнја стандартларындан ашағы олмамаг шәртилә тәһсилин мәзмунуну мүәјјән етмәк; дөвләт сифариши нәзәрә алынмагла тәләбә (бакалавр, магистр) вә докторант гәбулу планыны мүәјјән етмәк; сәрбәст сурәтдә елми дәрәчә вермәк, өз елми адларыны тә'сис етмәк вә вермәк; тәһсил мүәссисәсинин јерләшдији бинаја, мадди-техники базаја, торпаға вә башга әмлака мүлкијјәт һүгугу; әсаснамәјә мүвафиг олараг дөвләт идарә органларына аид олан сәлаһијјәтләри һәјата кечирмәк.

Мухтаријјәт әлдә етмиш али тәһсил мүәссисәси өзүнүн ајры-ајры сәлаһијјәтләрини дөвләт тәһсил органларына верә биләр.

Маддә 25. **Ихтисасартырма вә кадрларын јенидән һазырланмасы**

Ихтисасартырма вә кадрларын јенидән һазырлығы мүәссисәләринин фәалијјәти чәмијјәтин тәләби әсасында сифариш принсипи илә гурулур, дөвләт сифариши нәзәрә алынмагла мүәссисә, тәшкилат, идарә вә тәк-тәк вәтәндашларла бағланылмыш мүгавиләләр әсасында һәјата кечирилир. Тә'лимин формасы, мүддәти вә мәзмуну сифаришчи илә разылыг әсасында мүәјјән олунур.

Педагожи тәһсили олмадан тәдрис мүәссисәләриндә ишләјән мүәллим һеј'әтинин педагокика вә психолокија елмләри үзрә јенидән һазырланмасы тә'мин олунур.

Ихтисасартырма вә кадрларын јенидән һазырлығы мүәссисәләри ашағыдакылардыр: ихтисасартырма вә кадрларын јенидән һазырлығы институтлары; али мәктәбләрин мүвафиг факултәләри; ири истеһсал мүәссисәләри јанында фәалијјәт көстәрән мүвафиг курслар; пешә тәдрис-тәрбијә мүәссисәләри; тәдрис-курс комбинатлары; тәһсил органларындан хүсуси ичазәси олан башга тәдрис мүәссисәләри.

Ихтисасартырма вә јенидән кадр һазырлығы мүәссисәләринин күндүз вә ахшам шө'бәләри, һәмчинин мүвафиг пешә вә ихтисаслар үзрә ајры-ајры јерләрдә филиаллары да ола биләр.

Ихтисасартырма вә јенидән кадр һазырлығы мүәссисәләриндә мүвафиг проблемләр әтрафында арашдырмалар апарылыр.

Маддә 26. **Мәктәбдәнкәнар тә'лим-тәрбијә**

Мәктәбдәнкәнар тә'лим-тәрбијә көнүллүлүк әсасында гурулур, аилә, тәһсил мүәссисәләри, ичтимаи тәшкилатлар, јарадычылыг бирликләри ,чәмијјәтләр, фондлар, әмәк коллективләри илә бирликдә, һәмчинин ајры-ајры вәтәндашларын көмәји илә апарылыр.

Мәктәбдәнкәнар тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринә ашағыдакылар дахилдир: ушаг-кәнч јарадычылыг сарајлары, евләри, стансијалары, клублары, идман вә инчәсәнәт мәктәбләри, студијалары, китабханалары, сағламлыг мүәссисәләри вә с.

Ушаг тәрбијә мүәссисәләриндә тәрбијә олунан ушаглар, шакирдләр, тәләбәләр мәктәбдәнкәнар идман вә мәдәнијјәт мүәссисәләринин хидмәтиндән пулсуз вә күзәштлә истифадә едирләр.

Мәктәбдәнкәнар тә'лим вә тәрбијә мүәссисәләриндә ишин мәзмуну вә формаларыны һәмин мүәссисәләрин шуралары мүәјјән едир.

Маддә 27. **Сәрбәст тәһсил**

Вәтәндашларын сәрбәст сурәтдә тәһсил ала билмәләри үчүн халг университетләри, мүһазирә салонлары, китабханалар, мә'лумат мәркәзләри, клублар, теле вә радио тәдрис програмлары вә с. фәалијјәт көстәрир

Сәрбәст тәһсил алан вәтәндашлар мүвафиг ичазә әсасында мүхтәлиф тәһсил мүәссисәләриндә мүһазирә динләмәк вә практики мәшгәләләрдә дә иштирак едә биләрләр.

Маддә 28. **Тәһсил мүәссисәләринин тә'сисчиләри**

Тәһсил мүәссисәләринин тә'сисчиләри ашағыдакылар ола биләрләр: дөвләт органлары; бүтүн мүлкијјәт формаларындан олан јерли вә харичи бирликләр, мүәссисәләр, идарә вә тәшкилатлар; ичтимаи бирлик вә тәшкилатлар; Азәрбајчан Республикасынын вәтәндашлары, харичи өлкә вәтәндашлары.

Гејри-дөвләт тәһсил мүәссисәләри маарифчилик-хејријјәчилик нијјәтилә јарадылыр вә шәхси газанч мәгсәди күдмүр.

Тә'сисчиләрлә тәһсил мүәссисәләри арасында мүнасибәтләр тәһсил ганунверичилијинә мүвафиг мүгавиләләр әсасында гурулур.

III бөлмә

ТӘҺСИЛ СИСТЕМИНИН ИДАРӘ ОЛУНМАСЫ

Маддә 29. **Тәһсилин идарә олунмасы**

Тәһсили идарә етмәк үчүн дөвләт вә ичтимаи өзүнүидарә органлары системи јарадылыр. Һәмин органлар тәһсил ганунверичилијинин мүәјјәнләшдирдији сәлаһијјәтләр һүдудларында фәалијјәт көстәрир вә ганунла гадаған олунмамыш гајдада тәшәббүскарлыг фәалијјәти көстәрирләр. Тәһсилин идарә олунмасы Тәһсил Гануну, мүвафиг ганунверичилик актлары, әсаснамәләр вә тәһсил мүәссисәләринин низамнамәләри илә тәнзим едилир.

Азәрбајчан Республикасы һөкумәти, Халг Тәһсили Назирлији, һабелә јерли тәһсил органлары тәһсил системини идарә едән башлыча субјектләрдир.

Тәһсил мүәссисәләринин идарә олунмасында јерли дөвләт органлары, мүвафиг елми-педагожи коллективләр, пешә јарадычылыг иттифаглары, чәмијјәтләр, ичтимаи-сијаси гурумлар вә ичтимаијјәт иштирак едир.

Гејри-дөвләт тәһсил мүәссисәләри тәһсил ганунверичилијинә әсасланан низамнамәләр әсасында идарә олунур.

Маддә 30. **Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Кабинети**

Назирләр Кабинети тәһсилин стратекијасыны мүәјјәнләшдирир. Бу мәгсәдлә: Тәһсил Ганунунун, бу барәдә мүвафиг ганунверичилик актларынын вә сәнәдләрин ичрасына нәзарәт едир; тәһсил системинин идарә олунмасынын тәшкилат структуруну мүәјјән едир; тәһсилин мәркәзи дөвләт идарә структурларыны јарадыр вә онлара рәһбәрлик едир; тәһсил мүәссисәләринин јарадылмасы, јенидән тәшкили вә ләғв едилмәси гајдасыны мүәјјән едир; дөвләт идарәчилијиндә олан пешә-ихтисас тәһсили мүәссисәләрини јарадыр, јенидән тәшкил едир вә ләғв едир; пешә-ихтисас тәһсили мүәссисәләри үчүн ихтисасларын сијаһысыны тәсдиг едир, сосиал сифаришдән асылы олараг белә ихтисаслары ачыр вә бағлајыр; дөвләт тәһсил стандартларыны тәсдиг едир, тәһсил барәдә гәбул олунан сәнәдләрин һәмин стандартлара мүвафиг олмасына нәзарәт едир; тәһсил мүәссисәләри, онларын аттестасијасы, акредитасијасы вә лисензијалашдырылмасы барәдә дүнја стандартына мүвафиг олан әсаснамәләри тәсдиг едир; тәһсилин инкишафына даир дөвләт, һәмчинин бејнәлхалг програмлар һазырлајыб һәјата кечирир; тәһсилин малијјәләшдирилмәси үчүн милли кәлирдән пај ајрылмасы, тәһсиллә бағлы республика бүдчәсинин, тәһсилин инкишаф фондларынын формалашдырылмасы барәдә тәклифләр верир; тәһсилин малијјәләшдирилмәсинин дөвләт нормативләрини, тәһсил системи ишчиләринин әмәк һаггынын өдәнилмәси гајдасыны, әмәк һаггы минимумуну, күзәшт вә имтијазлары, тәләбәләрин тәгаүдлә тә'мин олунмасынын, дикәр категоријалардан олан педагожи ишчиләрин, тәһсил вә тәрбијә аланларын сосиал мүдафиәсинин норма вә гајдаларыны мүәјјән едир; тәһсилин инкишафыны стимуллашдыран верки сијасәти јеридир; јүксәк ихтисаслы мүтәхәссисләрин аттестасијасынын тәшкил олунмасына рәһбәрлик едир; тәһсил системи ишчиләри үчүн фәхри адлар вә мүкафатларын тә'сис олунмасы барәдә мәсәлә галдырыр.

Маддә 31. **Азәрбајчан Республикасы Халг Тәһсили Назирлији**

Халг Тәһсили Назирлији тәһсил системинин мәркәзи идарә органы олмагла тәһсил саһәсиндә ваһид дөвләт сијасәти һазырланмасында иштирак едир вә онун һәјата кечирилмәсини тә'мин едир; тәһсил ганунверичилијинин ичрасына вә тәһсилин дөвләт стандартларына риајәт едилмәсинә нәзарәт едир; тәһсил системи үчүн информасија хидмәти тәшкил едир; тәһсил мүәссисәләринин вә органларынын нормал фәалијјәтини тә'мин етмәјә гадир олан садә тәнзимләмә, әлагәләндирмә, елми-методики информасија тә'минаты јарадыр; тәһсил системинә елми рәһбәрлији вә бу саһәдә прогнозлашдырманы тә'мин едән, зәрури норматив сәнәдләр һазырлајан јүксәк ихтисаслы мүтәхәссисләрдән ибарәт Дөвләт Али Експерт Комиссијасы јарадыр; мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг тәһсил ганунверичилијинин ичрасына нәзарәт едир; тәһсил мүәссисәләри, маариф органлары һаггында нүмунәви әсаснамәләрин вә дикәр сәнәдләрин һазырланмасыны тә'мин едир, елми-педагожи кадрларын аттестасијасынын кечирилмәси вә низамнамәләрин гејдијјата алынмасы гајдаларыны тәсдигләјир; мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг, тәһсил мүәссисәләри үчүн нүмунәви әсаснамәләрин, база тәһсил планынын, програмларын, дәрсликләрин, дәрс вәсаитләринин вә тәдрис методики материалларын һазырланмасыны вә нәшрини тәшкил едир, тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринә тәдрис-методики вә информасија көмәклији көстәрир; тәһсил мүәссисәләри вә идарәләринин малијјәләшдирилмәсини вә мадди-техники тәчһизатынын мүвафиг нормаларыны мүәјјән едир; сәлаһијјәтинә мүвафиг олараг тәһсил мүәссисәсини ләғв едир, јенидән тәшкил едир, јарадыр, онларын низамнамәсини гејдә алыр, һабелә табелијиндә олуб-олмамасындан вә мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг, башга тәһсил мүәссисәләри вә тәһсил идарәләринин јарадылмасына, ләғвинә вә јенидән гурулмасына рә'ј верир; тәһсил мүәссисәсинин ачылмасы үчүн лисензија верир вә ону гејдијјата алыр; тәһсил мүәссисәләринин јарадылмасы вә ләғви илә әлагәдар вәсатәт галдырыр.

Маддә 32. **Јерли тәһсил органлары**

Јерли тәһсил мүәссисәләрини идарә етмәк үчүн Халг Тәһсили Назирлијинин јерли органлары—тәһсил шө'бәләри јарадылыр. Јерли тәһсил шө'бәләринин фәалијјәти ашағыдакы истигамәтләрә јөнәлдилир: сәлаһијјәтләри дахилиндә дөвләтин тәһсил сијасәтини һәјата кечирмәк; тәһсил ганунверичилијинин позулмасына јол вермәмәк; тәдрис-тәрбијә мүәссисәләринин елми-методики тә'минатынын тәшкили; тәһсил ишчиләринин пешә һазырлығынын тәкмилләшдирилмәси вә онларын јенидән һазырланмасы; педагожи коллективләр, истеһсал мүәссисәләри, аилә вә ичтимаијјәтин ушагларын тә'лим-тәрбијәси саһәсиндә фәалиј-

Сифариш 170—1

јәтини әлагәләндирмәк; јерли тәләбаты мүәјјәнләшдирмәк әсасында педагожи кадрлар, һәмчинин мүхтәлиф категоријалардан олан мүтәхәссисләр јетишдирмәк барәдә дөвләтә сифаришләр һазырламаг, бу барәдә мүвафиг мүгавиләләр бағламаг; тәһсилин сәвијјәсинә, тәһсил ишчиләринин пешә һазырлығына вә јерли әһәмијјәтә малик олан тәдрис-тәрбијә мүәссисәләринин аттестасијасына олан дөвләт тәләбләринин јеринә јетирилмәсинә нәзарәт.

Јерли тәһсил органлары Халг Тәһсили Назирлијинә табедирләр.

Маддә 33. **Јерли дөвләт идарә органлары**

Јерли дөвләт идарә органлары өз сәлаһијјәтләри чәрчивәсиндә дөвләтин тәһсил сијасәтинин һәјата кечирилмәсиндә иштирак едирләр. Јерли дөвләт идарә органларынын сәлаһијјәтинә дахилдир: јерли бүдчә һесабына малијјәләшдирмә нормативләрини мүәјјән етмәк; әразиләриндә јерләшән тәдрис-тәрбијә мүәссисәләрини малијјәләшдирмәк; бөлкәнин хүсусијјәтләри, перспективләри вә сосиал-игтисади инкишафыны нәзәрә алмагла тәһсилин инкишафы гајғысына галмаг, мадди базасыны мөһкәмләндирмәк, тәсәррүфат тәчһизатыны тә'мин етмәк; тәһсил ишчиләри вә тәһсил аланларын сосиал мүдафиәсини тә'мин етмәк; көнүллү ајырмалар һесабына тәһсил фонду јаратмаг; мәктәбјашлы ушагларын гејдијјатыны вә тәһсил алмасыны тә'мин етмәк; валидејн һимајәсиндән мәһрум олмуш вә јетим галмыш јеткинлик јашына чатмамыш ушагларын һимајәјә көтүрүлмәсини тә'мин етмәк; јашајыш јерләриндә ушагларын тәрбијәси, габилијјәтләринин инкишафы вә марагларынын тә'мин олунмасы үчүн зәрури шәраит јаратмаг; кәнд јерләриндә, зәрури һалларда ушагларын тәһсил мүәссисәсинә нәглијјатла пулсуз апарылыб-кәтирилмәсини тә'мин етмәк; мүвафиг тәдрис-тәрбијә мүәссисәләринин ачылмасы, ләғв олунмасы вә јенидән тәшкил едилмәси барәдә мәсәлә галдырмаг.

Јерли дөвләт идарә органлары тәһсил мүәссисәләринин идарә олунмасы илә әлагәдар мәсәләләрә мүдахилә етмирләр.

Маддә 34. **Тәһсил системиндә ичтимаи өзүнүидарә органлары**

Тәһсил системиндә ичтимаи өзүнүидарә органлары ашағыдакылардыр: тә'лим-тәрбијә мүәссисәсинин үмуми јығынчағы (конфрансы); тә'лим-тәрбијә мүәссисәсинин шурасы; тәһсил ишчиләринин рајон, шәһәр конфранслары; рајон, шәһәр тәһсил шуралары; тәһсил ишчиләринин республика гурултајы; Азәрбајчан Республикасынын Тәһсил Шурасы.

Ичтимаи өзүнүидарә органлары тәһсил мүәссисәләринин тә'лим-тәрбијә, елми-тәдгигат, методика, малијјә-тәсәррүфат, коммерсија-игтисади, кадр фәалијјәтинин мүхтәлиф мәсәләләринин һәллинә јөнәлмиш сәмәрәли тәклифләр верир, бунунла идарәчиликдә иштирак едирләр.

Маддә 35. **Тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин өзүнүидарәси**

Тәһсил мүәссисәләринин өзүнүидарә һүгугуна ашағыдакылар дахилдир: өз ишини мүстәгил сурәтдә планлашдырмаг, тә'лим-тәрбијә, елми-тәдгигат, методики, малијјә-тәсәррүфат, игтисади-коммерсија вә с. мәсәләләри сәрбәст сурәтдә һәлл етмәк; дөвләт сифаришини, һәмчинин ајры-ајры мүәссисә, тәшкилат, идарә вә вәтәндашларын сифаришләрини нәзәрә алмагла гәбул планынын мүәјјәнләшдирилмәсиндә иштирак етмәк; тәһсилин мәзмунунун мәктәб компонентини, тә'лимин форма вә методларыны мүәјјән етмәк; мүәссисәни кадрла комплектләшдирмәк, о чүмләдән башга дөвләтләрин вәтәндашларыны ишә гәбул етмәк; мүәјјән олунмуш әмәк һаггы фонду чәрчивәсиндә мүәссисәнин гурулушу вә штат чәдвәлини тәсдиг етмәк; малијјәләшдирмәнин мүхтәлиф нөвләриндән сәрбәст истифадә етмәк; тәдрис-тәрбијә мүәссисәсиндә ишә үзәриндә ичтимаи нәзарәти һәјата кечирмәк.

Маддә 36. **Тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин тә'сис олунмасы шәртләри**

Тә'лим-тәрбијә мүәссисәси чәмијјәтин тәләбинә ујғун олараг јарадылыр. Бунун үчүн мүвафиг кадр потенсиалы, мадди-техники вә елми-методики база олмалыдыр. Тәдрис-тәрбијә мүәссисәси, онун статусу вә мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг, дөвләт стандартынын тәләбинә мүвафиг тәрбијә вә тәһсил вермәлидир.

Дөвләт әһәмијјәтли тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринә олан тәләбаты вә бу чүр тәдрис-тәрбијә мүәссисәләринин шәбәкәсини Назирләр Кабинети, јерли әһәмијјәти олан тәдрис-тәрбијә мүәссисәләринин ачылмасына олан тәләби исә јерли дөвләт идарә органлары мүәјјәнләшдирир. Тәдрис-тәрбијә мүәссисәсинин ачылмасы гајдасыны Азәрбајчан Республикасы Назирләр Кабинетинин тәсдиг етдији әсаснамә илә мүәјјән едилир.

Маддә 37. **Дөвләт тәһсил мүәссисәсинин идарә олунмасы**

1. Дөвләт тәһсил мүәссисәләри тәһсил ганунверичилији вә тә'лим-тәрбијә мүәссисәсинин буна мүвафиг олан низамнамәси әсасында идарә олунур. Низамнамә мүәссисәнин Шурасында тәсдиг олунур вә мүвафиг олараг Халг Тәһсили Назирлијиндә вә јерли тәһсил органларында гејдијјатдан кечирилир. Низамнамәси гејдијјатдан кечмәмиш тә'лим-тәрбијә мүәссисәси һүгуги шәхс сајылмыр.

2. Јерли тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин, һәмчинин дөвләт әһәмијјәтли тәһсил мүәссисәләринин тә'лим-тәрбијәни тәшкил едән илкин структурларынын сәлаһијјәтләри артырылыр, онларын фәалијјәти хүсуси әсаснамәләрлә тәнзим олунур.

3. Дөвләт тә'лим-тәрбијә мүәссисәсинә мүвафиг олараг мүдир, директор, ректор, президент вә с. башчылыг едир. Тәһсил мүәссисәсинин башчысы һәмин мүәссисәнин низамнамәсинә әсасән 5 ил мүддәтинә (ики мүддәтдән артыг олмајараг) сечилир. Өзүнү доғрултмајан башчы низамнамәјә әсасән кери чағырыла биләр.

4. Һәрби вә полис мәктәбләринин рәисләри мүвафиг гајдала тә'јин олунурлар.

Маддә 38. **Гејри-дөвләт тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин идарә олунмасы**

Гејри-дөвләт тә'лим-тәрбијә мүәссисәләри республиканын тәһсил ганунверичилијинә вә хүсуси норматив актлара мүвафиг олан низамнамә әсасында идарә олунур. Бу мүәссисәләрин тә'сисчиләри тәһсилин дөвләт стандартларына мүвафиг гурулмасына мәс'улијјәт дашыјырлар; тәһсил мүәссисәләринин фәалијјәти нәтичәсиндә әлдә едилән кәлирдән тәһсил мүәссисәсинин даһа да инкишаф етдирилмәси мәгсәдилә истифадә олунур, тәһсилин мадди-техники базасы кенишләндирилир вә мүасирләшдирилир, тә'лим стимуллашдырылыр, тәкмилләшдирилир, елми арашдырмалар дәринләшдирилир, ушагларын, шакирд вә мүәллимләрин сосиал-игтисади мәнафеләри даһа долғун тә'мин едилир, тәһсил мүәссисәләринин харичи өлкәләрлә әлагәләри кенишләндирилир.

Әлдә олунан кәлирдән шәхси газанч мәгсәдилә истифадә олунмур.

Маддә 39. **Тәһсил мүәссисәләринин елми-методики вә информасија тә'минаты**

Али мәктәбләр, елми-тәдгигат институтлары, педагокика вә психолокија саһәсиндә арашдырмалар апаран елми-тәдгигат коллективләри, ихтисасартырма институтлары, китабханалар, информасија органлары вә башга елми-методики мүәссисәләр мүвафиг тәһсил очаглары, тәшкилатлары вә коллективләри илә, һабелә јарадычылыг бирликләри, чәмијјәтләри, ассосиасијалары илә сых әмәкдашлыг шәраи-

тиндә тәһсилин елми-методики вә информасија тә'минатыны һәјата кечирирләр. Республиканын мәктәбәгәдәр вә үмуми орта тәһсил мүәссисәләринин кадр, елми-нәзәри, практики вә методики проблемләрини һәлл едән ваһид педагожи мәркәз—үчпилләли тәдрис, елми-тәдгигат вә тәчрүбә комплекси олан али тәһсил мүәссисәси—Педагожи Университет, һәмчинин Азәрбајчан Дөвләт Елми Тәдгигат Тәһсил Проблемләри Мәркәзи јарадылыр. Халг Тәһсили Назирлији бүтүн пилләләрдән олан тәдрис мүәссисәләринин тәдрис планлары вә програмларынын тәнзимләнмәсини, буна мүвафиг олараг јени дәрсликләр јарадылмасыны тә'мин едир.

Педагожи мәтбуат, дәрсликләр, тәдрис-методики вәсаитләрин нәшри, али мәктәбләрин нәшријјатлары дөвләт вәсаити һесабына малијјәләшдирилир.

Маддә 40. **Тәһсил системиндә психоложи хидмәт**

Тәһсил мүәссисәләриндә дөвләт-психоложи хидмәти фәалијјәт көстәрир. Психоложи хидмәти психолог-практик һәјата кечирир. Психолог-практик өз статусуна көрә педагожи ишчиләрә бәрабәр тутулур

Маддә 41. **Тәһсил системиндә сосиал-педагожи һимајә**

Тәһсил системиндә сосиал-педагожи һимајә хидмәти фәалијјәт көстәрир. Бу хидмәти сосиолог-педагоглар һәјата кечирирләр. Онлар тәдрис-тәрбијә мүәссисәләри илә аилә вә чәмијјәт арасында әлагә јарадылмасында иштирак едир, мүһитин дәјишмәси илә әлагәдар олараг валидејнләрә мәсләһәт верирләр. Сосиолог-педагоглар өз статусуна көрә педагожи ишчијә бәрабәр тутулур.

Маддә 42. **Дөвләт, ичтимаи, кооператив вә өзәл мүәссисәләрин, тәшкилатларын, һабелә ајры-ајры вәтәндашларын тәһсил просесиндә иштиракы**

Дөвләт, ичтимаи, кооператив вә өзәл мүәссисәләр, тәшкилатлар, һәмчинин ајры-ајры вәтәндашлар тәдрис-тәрбијә мүәссисәләринә, шакирд вә тәләбәләрә, аспирант вә докторантлара малијјә јардымы, мадди вә с. көмәк көстәрмәклә тәһсил просесиндә иштирак едирләр. Дөвләт идарә вә мүәссисәләри (бүдчәјә дахил олмајан), ичтимаи идарә вә тәшкилатлар, кооперативләр вә ассосиасијалар дөвләт тәһсил мүәссисәләринә мүтәхәссис һазырланмасы барәдә сифаришләр верә биләрләр. Белә сифаришләр дөвләт тәһсил мүәссисәси вә сифаришчи арасында бағланан мүгавилә әсасында тәнзим едилир.

Тәһсил мүәссисәси шурасынын гәрары илә идарә, тәшкилат вә мүәссисәләрин нүмајәндәләри, елм, мәдәнијјәт хадимләри, башга саһәләрдән олан вәтәндашлар тәһсил мүәссисәсинин идарәчилијинә вә тә'лим-тәрбијә ишинә чәлб олунур, ушагларын вә кәнчләрин интеллектуал, мәдәни инкишафына көмәк едир, тәрбијәчиләрә вә мүәллимләрә мәсләһәт верирләр.

Маддә 43. **Тәһсил системиндә тибб хидмәти**

Тәһсил системинә дахил олан бүтүн тә'лим-тәрбијә мүәссисәләриндә тибб хидмәти тәшкил олунур. Тибб хидмәтини Сәһијјә Назирлијинин мүвафиг идарә вә мүәссисәләри, саһә тибб мүәссисәләри көстәрирләр. Тибб хидмәтинин көстәрилмәсини јерли дөвләт органлары тә'мин едирләр

Маддә 44. **Тәһсил мүәссисәләриндә иашәнин тәшкили**

Тәһсил мүәссисәләриндә иашә хидмәтинин тәшкилинә Тичарәт Назирлији вә табелијиндә тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәси олан башга назирликләр, идарә вә тәшкилатлар чавабдеһдирләр. Иашә хидмәтини јерли дөвләт органлары тә'мин едирләр. Тәдрис мүәссисәләри өзләри дә иашә хидмәти көстәрә биләрләр. Јемәјин кејфијјәтинә дөвләт нәзарәтини сәһијјә органлары һәјата кечирирләр.

Маддә 45. **Тәһсил просеси үчүн сағлам вә тәһлүкәсиз шәраит јарадылмасы**

Тәһсил мүәссисәсиндә сағлам вә тәһлүкәсиз шәраит јарадылмасына чавабдеһ онун мүлкијјәтчисидир. Јетишмәкдә олан нәслин сағламлығыны тә'мин етмәк мәгсәдилә тә'лим-тәрбијә мүәссисәләриндә бәдән тәрбијәси вә идманын инкишафына дөвләт гајғысы көстәрилир. Милли идман нөвләри дирчәлдилир. Тәдрис планлары јенидән нәзәрдән кечирилир. Идман-сағламлыг комплексләри шәбәкәси кенишләндирилир.

IV бөлмә

ТӘҺСИЛ ПРОСЕСИНИН ИШТИРАКЧЫЛАРЫ, ОНЛАРЫН ҺҮГУГЛАРЫ, ВӘЗИФӘЛӘРИ ВӘ СОСИАЛ МҮДАФИӘСИ

Маддә 46. **Тә'лим-тәрбијә просесинин иштиракчылары**

Тә'лим-тәрбијә просесинин иштиракчылары сырасына дахилдир:

тәрбијә вә тәһсил аланлар—ушаглар, шакирдләр, тәләбәләр (бакалаврлар), курсантлар, мүдавимләр, стажкечәнләр, ординаторлар, макистрләр (аспирантлар), докторантлар;

педагожи ишчиләр—дајәләр, тәрбијәчиләр, педагожи ишлә мәшғул олан макистрләр, мүәллимләр, психолог-практикләр, сосиолог-педагоглар, әмәк тә'лими усталары, методистләр, мәктәбдәнкәнар мүәссисәләрин педагожи ишчиләри, елми ишчиләр, мүһәндис-техники ишчиләр, тәдрис-көмәкчи һеј'әт, китабхана ишчиләри, педагожи мәтбуатын әмәкдашлары, тәһсил органларынын ишчиләри, тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин башчылары;

валидејн вә ја онлары әвәз едәнләр, аилә типли ушаг евләринин валидејн-тәрбијәчиләри;

тә'лим-тәрбијә просесиндә иштирак едән мүәссисә, идарә, тәшкилат, фонд, ассосиасија, чәмијјәт вә бирликләрин нүмајәндәләри.

Маддә 47. **Тәрбијә вә тәһсил аланларын һүгуглары вә вәзифәләри**

1. Тәрбијә вә тәһсил аланларын һүгуглары ашағыдакылардыр: нәзәрдә тутулмуш гајдада тә'лимин профил вә формасыны, фәрди програм вә синифдәнкәнар мәшғулијјәти сечмәк; тә'лим-тәрбијә мүәссисәсинин тәдрис-истеһсалат, елми, мәдәни-мәишәт, идман, иашә, сағламлыг базасындан истифадә етмәк; информасијадан сәрбәст истифадә етмәк; елми фәалијјәтин бүтүн нөв вә саһәләриндә иштирак етмәк; пешәси вә ихтисасы үзрә тәһсилини давам етдирмәк; тәһсилин тәшкили, идарә олунмасы вә тәкмилләшдирилмәсиндә иштирак етмәк; өзфәалијјәт бирликләриндә иштирак етмәк; сағламлыг үчүн тәһлүкәсиз вә зәрәрсиз тә'лим вә иш шәраити илә тә'мин олунмаг; әсас тәһсил пилләсини баша вурмуш ушагларын дәрсдән сонра вә иш вахтындан әлавә саатларда әмәк фәалијјәти илә мәшғул олмаг; пешә вә али ихтисас мәктәбләриндә тәһсили мүвәггәти олараг дајандырмаг; мүәссисәнин сәһијјә вә сағламлыг хидмәтиндән истифадә; истисмар, физики вә психи зоракылығын бүтүн нөвләриндән, һүгуга зидд, инсан ләјагәти вә шәрәфини алчалдан һәрәкәтләрдән мүдафиә олунмаг. Мүәјјән олунмуш һаллар истисна едилмәклә, ушаглар, шакирдләр, тәләбәләр, курсантлар, мүдавимләр, стажкечәнләр, ординаторлар, аспирантлар, вә докторантларын тәһсил просеси илә билаваситә бағлы олмајан ишләрә вә тәдбирләрә чәлб олунмасы гадағандыр.

2. Тәрбијә вә тәһсил аланларын вәзифәләринә дахилдир: билијини даим артырмаг вә дәринләшдирмәк, практики бачарығыны, пешә-их-

тисас һазырлығыны тәкмилләшдирмәк вә дурмадан дәринләшдирмәк, үмуми мәдәни сәвијјәсини јүксәлтмәк; тә'лим-тәрбијә мүәссисәсинин низамнамәсинә вә дахили гајдаларына әмәл етмәк; тәһсил ганунверичилијинә, әхлаг вә етика нормаларына, тә'лим-тәрбијә просеси илә бағлы биркәјашајыш гајдаларына риајәт етмәк.

Маддә 48. **Тәрбијә вә тәһсил аланлар үчүн әлавә сосиал-мадди тә'минат**

Назирликләр, јерли дөвләт органлары, мүәссисәләр, идарәләр, тәшкилатлар, ассосиасијалар, бирликләр, чәмијјәтләр, фондлар, ајры-ајры вәтәндашлар, һабелә харичдә јашајан вә фәалијјәт көстәрән шәхсләр, мүәссисә вә чәмијјәтләр өз вәсаитләри һесабына тәрбијә вә тәһсил аланлара әлавә олараг сосиал-мадди көмәклик көстәрә биләрләр. Истеһсалатдан ајрылмагла тәһсил алан шәхсләр иш јериндән әлавә мә'зунијјәт алмаг һүгугуна, гысалдылмыш иш вахты, һәмчинин ганунверичиликлә мүәјјән едилмиш башга имтијазлара маликдирләр. Үмумтәһсил мәктәбләриндә мәктәблиләрә мадди јардым көстәрилмәси мәгсәдилә ичбари тәһсил фонду јарадылыр. Фонд мәктәбин сахланылмасы үчүн сәрф олунан иллик хәрчләрин бир фаизиндән аз олмајараг ајрылмыш вәсаит, һәмчинин мүәссисә,тәшкилат, чәмијјәт вә ајры-ајры вәтәндашларын вәсаити һесабына јарадылыр. Үмумтәһсил мәктәбләринин шакирдләри күзәштли гијмәтләр әсасында илдә бир дәст мәктәбли формасы илә тә'мин олунур. Азтә'минатлы аиләләрә форма вә дәрсликләр пулсуз верилир. Азтә'минатлы аиләдән олан ибтидаи синиф шакирдләринә пулсуз исти наһар јемәји мүгабилиндә пул өдәниши верилир. Кәнд јерләриндә мәктәбдән 3 километр артыг мәсафәдә јашајан шакирдләрин мәктәбә нәглијјатла пулсуз кәтирилиб апарылмасы тә'мин едилир. Истеһсалат тә'лими вә практика заманы шакирд вә тәләбәләрә (о чүмләдән тибб тәһсили алан тәләбәләрә) көрдүкләри иш мүгабилиндә там әмәк һаггы верилир, тәһлүкәсиз вә сағламлыг үчүн зәрәрсиз иш шәраити тә'мин олунур. Индексасија апарылмагла тәләбә вә аспирантларын тәгаүдү 1993-чү илдән башлајараг тәдричлә габагчыл өлкәләрин тәләбә вә аспирантларынын тәгаүдү сәвијјәсинә чатдырылыр. Әлавә ајырмалар һесабына елми арашдырмаларын кенишләндирилмәсинә вәсаит ајрылыр.

Маддә 49. **Педагожи фәалијјәт, педагожи ишчиләрин һүгуг вә вәзифәләри**

Педагожи фәалијјәтлә јүксәк мә'нәви кејфијјәтләри, мувафиг тәһсили, зәрури һалларда практики пешә-ихтисас һазырлығы олан, сағламлығына көрә педагожи ишә јарајан шәхсләр мәшғул ола биләрләр. Мәһкәмәнин гәрарына әсасән, јахуд һөкумәт тәрәфиндән тәсдиг олунмуш сијаһыда көстәрилән тибби сәбәбләрә көрә педагожи фәалијјәт көстәрилмәси гадаған олунан шәхсләр педагожи ишдә чалыша билмәзләр. Тәһсил мүәссисәсинин педагожи һеј'әти һәмин мүәссисәнин Низамнамәси әсасында комплектләшдирилир. Педагожи ишчиләрин аттестасијасы кечирилир. Аттестасија нәтичәсиндә ишчинин тутдуғу вәзифәјә ујғун олуб-олмамасы, онун пешә-ихтисас сәвијјәси вә практики һазырлыг дәрәчәси мүәјјәнләшдирилир. Аттестасија комиссијасынын гәрары ганунверичилијә мувафиг олараг педагожи ишчинин тутдуғу вәзифәдән чыхарылмасы үчүн әсасдыр.

Педагожи ишчиләр ашағыдакы һүгуглара маликдирләр: пешә шәрәфи вә ләјагәтини мүдафиә етмәк; нормал иш шәраити јарадылмасыны тәләб етмәк; тә'лимин формасы, метод вә васитәләрини сечмәкдә сәрбәстлик, педагожи тәшәббүскарлыг көстәрмәк; фәрди педагожи фәалијјәтлә мәшғул олмаг; мүәссисәнин Низамнамәсинә ујғун олараг тәһсилин идарә олунмасында иштирак етмәк; рәһбәр вәзифәләрә сечмәк вә сечилмәк; ихтисасыны артырмаг вә јенидән ихтисаслашмаг;

узадылмыш пуллу мә'зунијјәтә чыхмаг; ганунверичилик јолу илә мүәјјән едилмиш күзәшт вә имтијазлардан истифадә етмәк.

Ганунверичиликлә мүәјјән едилмиш һаллар истисна олунмагла педагожи ишчиләри ишдән ајырмаг гадағандыр.

Педагожи ишчиләрин вәзифәләринә дахилдир: дөвләтин тәһсил сијасәтини јеринә јетирмәк; тәрбијә вә тәһсил аланларын тәдрис вә елми арашдырма програмларыны дөвләт стандартлары сәвијјәсиндә мәнимсәмәләри үчүн зәрури шәраит јаратмаг; әмәји вә шәхси нүмунәси илә милли зәминә вә үмумбәшәри сәрвәтләрә, бүтүн инсанлыг үчүн гијмәтли олан мә'нәви дәјәрләрә—һәгигәтә, әдаләтә, сәдагәтә, вәтәнпәрвәрлијә, һуманизмә, рәһмдиллијә, әмәксеврлијә, демократиклијә, принсипиаллыға вә башга кејфијјәтләрә һөрмәт вә мәһәббәт ашыламаг, валидејнә, аиләсинә, гадынлара, јашлылара, ушаглара, әтраф мүһитә, бүтөвлүкдә Азәрбајчан тәбиәтинә, Азәрбајчанын вә Азәрбајчан халгынын тарихинә, милли-мәдәни дәјәрләринә дәрин һөрмәт һисси јаратмаг; тәрбијә вә тәһсил аланлары халглар, етник, милли вә дини груплар арасында гаршылыглы анлашма, сүлһ вә разылыға әсасланан шүурлу һәјата һазырламаг, педагожи етикаја, әхлага риајәт етмәк; ушағын, шакирдин, тәләбәнин ләјагәтинә, шәрәфинә һөрмәт бәсләмәк; ушаглары вә кәнчләри физики вә психи зоракылығын бүтүн формаларындан горумаг, онлары спиртли ичкиләр, наркотик маддәләр ишләтмәкдән вә дикәр зәрәрли вәрдишләрдән чәкиндирмәк; мүнтәзәм олараг пешә-ихтисас сәвијјәсини, практики һазырлығыны, педагожи усталығыны, үмуми мәдәнијјәтини јүксәлтмәк, әлавә мәшғәләләр вә синифдәнкәнар тәдбирләр кечирмәк.

Маддә 50. **Педагожи ишчиләрин сосиал мүдафиәси вә имтијазлары**

Педагожи ишчиләрин сосиал мүдафиәси вә имтијазлары ашағыдакы кими мүәјјән олунур вә буна дөвләт тә'минаты верилир:

1. Тә'лим-тәрбијә мүәссисәси ишчисинин әмәк һаггы (вәзифә маашы) вәзифә борчунун вә мүгавилә илә (контрактла) нәзәрдә тутулмуш ишләрин ичрасына көрә верилир; тә'лим тәрбијә мүәссисәләри ишчиләринин минимум әмәк һаглары вә вәзифә маашлары Азәрбајчан Республикасы үзрә орта әмәк һаггындан јухары сәвијјәдә мүәјјән олунур, онларын әмәк һаггы индексасија апарылмагла 1993-чү илдән башлајараг тәдричлә габагчыл өлкәләрин тәһсил ишчиләринин әмәк һаггы сәвијјәсинә чатдырылыр; мәктәбәгәдәр тәрбијә, ибтидаи, әсас орта үмумтәһсил мәктәбләри, пешә мәктәбләри, пешә литсејләри, һабелә буна мувафиг олан тәһсил мүәссисәләриндә фәалијјәт көстәрән педагожи ишчиләрин әмәк һагларындакы фәрг арадан галдырылыр; елми дәрәчәси вә елми ады олан мүтәхәссис орта үмумтәһсил мәктәбләриндә, пешә мәктәбләри, литсејләр, кимназијалар, коллечләр, техникумларда ишләдикдә али мәктәбләрдә олдуғу гәдәр әмәк һаггы алыр; тә'лим-тәрбијә мүәссисәләри онларын ихтијарында олан әмәк һаггы вәсаити дахилиндә штатларда дәјишиклик етмәклә тариф ставкаларыны артырмаг һүгугуна маликдирләр; јухарыда көстәриләнләр нәзәрә алынмагла тәһсил мүәссисәләриндә категорија принсипи әсасында әмәк һаггы системинә кечирилир. Мүәссисәнин категоријасы дөвләт аттестасијасы заманы тә'лим-тәрбијә ишиндә әлдә олунмуш нәтичәләрә көрә мүәјјән едилир.

2. Нормал әмәк вә мәишәт шәраити, истираһәт, тибб хидмәти, беш илдә бир дәфәдән аз олмајараг ихтисасынын артырылмасы, зәрури һалларда јенидән ихтисаслашдырылмасы тә'мин олунур.

3. Сосиал мүдафиәјә вә пешә-ихтисас фәалијјәтинә һүгуги тә'минат верилир.

4. Азәрбајчан Республикасы ганунверичилијиндә нәзәрдә тутулмуш гајдада алты саатлыг иш күнү, гысалдылмыш иш һәфтәси вә узадылмыш пуллу мә'зунијјәт һүгугуна маликдирләр.

5. Үмумтәһсил вә техники-пешә мүәссисәләринин һәфтәлик тариф ставкасы 12 саат мүәјјән олунур. Һәфтәлик дәрс јүкү бир гајда олараг, 12 саатдан, јә'ни 1,5 ставкадан чох ола билмәз. Галан тәһсил мүәссисәләри профессор-мүәллим һеј'әтинин үмуми дәрс јүкү 450—500 саатдан чох ола билмәз. Мүстәсна һалларда 1,5 ставка һәчминдә дәрс апарылмасына ичазә верилир.

6. Биринчи нөвбәдә мәнзил алмаг, нөвбәдәнкәнар хидмәт көстәрилмәк һүгугуна маликдирләр; јарадычы педагожи ишчиләр һәр он иллик фасиләсиз педагожи фәалијјәтдән сонра тәһсил мүәссисәсинин низамнамәсиндә нәзәрдә тутулмуш гајда вә шәртләрә ујғун олараг мүддәти бир илədәк узадыла билән вә һагты өдәнилән әлавә јарадычылыг мә'зунијјәти көтүрә биләрләр.

7. Тәркибиндә педагожи ишчиси олан аиләләр енержи вә коммунал хидмәти хәрчләриндән азаддырлар.

8. Педагожи фәалијјәтин спесифик хүсусијјәтләри илә бағлы олараг, тәһсил ишчиләринин мүәјјән категоријаларына сәһһәтинә дәјән зәрәри өдәмәк үчүн әмәк һагларынын (вәзифә маашларынын) 15—25 фаизиндән аз олмајараг өдәнч верилир.

9. Ганунверичилик әсасында структур дәјишикликләри апарыларкән иш јерини итирдији үчүн ахырынчы әмәк һагты мәбләғиндә өдәнч верилир.

10. Хәстәлијә көрә педагожи фәалијјәтдән мәһрум олдугда вә ја мүвәггәти олараг башга ишә кечмәјә мәчбур олдугда әмәк һагты һәчминдә бирдәфәлик мүавинәт верилир.

11. Педагожи ишчиләр шәһәр вә шәһәрәтрафы нәглијјат васитәләриндән (таксидән башга) пулсуз истифадә һүгугуна маликдирләр.

М а д д ә 51. **Педагожи ишчиләрин һәвәсләндирилмәси**

Тә'лим-тәрбијә саһәсиндә уғурларына көрә педагожи ишчиләр дөвләт мүкафатлары, фәхри адлар, орден вә медаллар, дөш нишанлары, фәхри фәрманлар, пул мүкафатлары вә с. илә мә'нәви вә мадди чәһәтдән рәғбәтләндирилирләр. Бу заман тә'лим-тәрбијә саһәсиндәки наилијјәтләрлә јанашы ичтимаи рә'ј дә нәзәрә алыныр. Педагожи ишчиләрә верилән фәхри адлар вә онларын мүкафатландырылмасы хүсуси әсаснамәјә мүвафиг олараг тәнзим едилир.

М а д д ә 52. **Валидејнләрин һүгуг вә вәзифәләри**

Валидејнләрин (вә ја онлары әвәз едәнләрин) һүгуглары ашағыдакылардыр: јеткинлик јашына чатмамыш ушаглар үчүн тә'лим-тәрбијә мүәссисәси, һәмчинин тәрбијәчи вә мүәллим сечмәк; тәһсил мүәссисәләринин ичтимаи өзүнүидарә органларына сечкиләрдә иштирак етмәк (сечмәк вә сечилмәк); ушагларынын тәрбијәси вә тәһсили илә бағлы олараг мүхтәлиф органлара мүрачиәт етмәк; мүхтәлиф дөвләт вә мәһкәмә органларында өз ушагларынын гануни һүгугларыны мүдафиә етмәк.

Валидејнләр вә ја онлары әвәз едәнләрин вәзифәләринә дахилдир: ушагларын физики вә психи сағламлыгларынын, фитри исте'дадлары вә тәбии имканларынын инкишафы гајғысына галмаг; онларын ләјагәтинә һөрмәт етмәк; валидејнә, аиләјә, сојкөкүнә, Вәтәнә, доғма дилинә, халгына, онун тарихинә, гардаш халгларын, башга өлкәләрин вә халгларын үмумбәшәри дәјәрләринә һөрмәт вә мәһәббәт һисси јаратмаг, әмәксеварлик, хејирхаһлыг вә мәрһәмәт һисси ашыламаг; мәктәбәгәдәр тәрбијә вә үмумтәһсил мүәссисәләриндә тәрбијә вә тәһсил алмаларына гајғы көстәрмәк вә ја аиләдә дөвләт стандартлары сәвијјәсиндә тәһсил алмаларыны тә'мин етмәк; халгын ән'әнәләринә, ганунларына, инсан һүгугларына һөрмәт һисси тәрбијә етмәк.

Дөвләт валидејнләрә вә ја онлары әвәз едәнләрә өз вәзифәләринин јеринә јетирмәкдә көмәк көстәрир, онларын һүгугларыны мүдафиә едир.

V б ө л м ә

ТӘҺСИЛ СИСТЕМИ МҮӘССИСӘЛӘРИНИН МАЛИЈЈӘ-ТӘСӘРРҮФАТ ФӘАЛИЈЈӘТИ ВӘ МАДДИ ТЕХНИКИ БАЗАСЫ

М а д д ә 53. **Тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин малијјә-тәсәррүфат фәалијјәти**

Тәһсил үстүн малијјәләшдирилән стратежи фәалијјәт саһәсидир. Дөвләт тәһсили малијјәләшдирәркән онун мадди-техники базасыны дүнја стандартларына ујғунлашдырмаг хәтти јеридир. Тәһсил мүәссисәләринин малијјәләшдирилмәсинин әсас мәнбәји бүдчә васитидир. Дөвләт,тәһсил системинин малијјәләшдирилмәсини 1995-чи илдә габагчыл дөвләтләрин сәвијјәсинә чатдырмаг сијасәти јеридир вә һәр ил тәһсил системи үчүн буна мүвафиг олараг бүдчә вәсаити вә зәрури валјута ајырыр.

Тәһсилин малијјәләшдирилмәси үчүн әлавә мәнбәләр: назирликләр, мүәссисәләр, идарә вә тәшкилатларын, һабелә ајры-ајры вәтәндашларын мүгавилә әсасында кадр һазырлығы, ихтисасартырма вә јенидән кадр һазырлығы үчүн ајырдыглары вәсант; тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин мүхтәлиф нөв фәалијјәти (тәдрис, елми, истеһсал вә с.) вә хидмәтләр мүгабилиндә әлдә етдикләри кәлир; Азәрбајчанын вә харичи өлкәләрин дөвләт вә гејри-дөвләт мүәссисәләри, тәшкилатлары, чәмијјәтләри, идарәләринин, һабелә вәтәндашларынын көнүллү ајырмалары һесабына әлдә олунан вәсант.

Гејри-дөвләт тә'лим-тәрбијә мүәссисәләри өз вәсаитләри һесабына малијјәләшдирилир.

Мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг, тә'лим-тәрбијә мүәссисәләри верки вә рүсумлардан, өдәнчләр вермәкдән азаддыр.

Тәһсил үчүн ајрылмыш бүдчә вәсаити вә тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин мүхтәлиф мәнбәләрдән топланылмыш кәлири тохунулмаздыр.

Тә'лим-тәрбијә мүәссисәси онун үчүн ајрылмыш вә ихтијарында олан малијјә вәсаитини мүстәгил хәрчләјир, онун тамамланмыш балансы вә банкларда һесаблашма һесабы олур.

М а д д ә 54. **Тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин мадди-техники базасы**

Тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин мадди-техники базасына дахилдир: биналар, тәдрис-клиники базалар, әчзаханалар, торпаг саһәләри, машын вә аваданлыг, мүхтәлиф гурғулар вә лабораторијалар, тәдрис тәсәррүфаты, нәглијјат нөвләри вә башга гијмәтли мадди-техники тәчһизат васитәләри.

Дөвләт тә'лим-тәрбијә мүәссисәләринин мадди-техники базасынын генишләндирилмәсини, онун јени тәдрис-истеһсалат вә клиники базалар, китабханалар, машын вә аваданлыгла тәчһиз олунмасыны үстүн инкишаф едән фәалијјәт саһәси һесаб едир, ону дүнја стандартларына бәрабәрләшдирмәк хәтти јеридир.

Тә'лим-тәрбијә мүәссисәси үчүн биналар, идман-сағламлыг вә истираһәт комплексләри, тәһсил системи ишчиләри үчүн мәнзил вә тәләбә јатагханалары тикинтиси үстүн инкишаф етдирилир вә дөвләт бу саһәдә чалышан тә'мир-тикинти идарәләри үчүн күзәштли верки системи мүәјјән едир.

Назирликләр, мүәссисә, идарә вә тәшкилатлар тәдрис, елми-истеһсал хидмәтләри вә кадр һазырлығы мүгабилиндә тәдрис мүәссисәләринә мүхтәлиф чүр машын вә аваданлыг, нәглијјат васитәләри, торпаг саһәләри вә с. вермәк һүгугуна маликдирләр.

Мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг, тәһсил мүәссисәси үчүн машын, аваданлыг, апарат вә с. истеһсал едән мүәссисәләр веркиләрдән гисмән азад едилир.

VI бөлмә

ТӘҺСИЛ САҺӘСИНДӘ БЕЈНӘЛХАЛГ ӘМӘКДАШЛЫГ

Маддә 55. Тәһсил саһәсиндә бејнәлхалг мүгавилә вә сазишләр

Тәһсил саһәсиндә харичи әлагәләр вә бејнәлхалг әмәкдашлыг Азәрбајҹан Республикасы ганунверичилији әсасында һәјата кечирилир.

Тәһсил мүәссисәләри, идарә вә тәшкилатлары харичи өлкәләрин мүвафиг тәдрис мүәссисәләри вә тәшкилатлары илә бирбаша мүгавиләләр, сазишләр бағламаг һүгугуна маликдирләр.

Бејнәлхалг мүгавилә вә сазишләрин шәртләри Азәрбајҹан Республикасынын тәһсил ганунверичилијинә мүвафиг олмадығы ајры-ајры һалларда бејнәлхалг мүгавилә шәртләри тәтбиг олунур.

Маддә 56. Азәрбајҹан Республикасынын тәһсил мүәссисәләринин, идарәләринин вә тәшкилатларынын бејнәлхалг әмәкдашлыг һүгугу

Тәһсил мүәссисәләри, идарә вә тәшкилатларынын бејнәлхалг әмәкдашлығы тәһсил ганунверичилијинә мүвафиг олараг һәјата кечирилир. Бүтүн мүлкијјәт формаларындан олан тәһсил мүәссисәләри, идарәләр, тәшкилатлар, һабелә мүхтәлиф тәһсил гурумлары харичи өлкәләрин тәһсил мүәссисәләри ,тәшкилатлары вә гурумлары илә, һабелә бејнәлхалг тәшкилат вә мүәссисәләрлә мүстәгил сурәтдә бирбаша әлагәјә кирмәк, тәҹрүбә вә кадр мүбадиләси апармаг, бирҝә програмлар һәјата кечирмәк, тәһсил мүәссисәләри ачмаг, бејнәлхалг тәдбирләрдә иштирак етмәк вә әмәкдашлығын башга формаларыны һәјата кечирмәк һүгугуна маликдирләр.

Тәһсил мүәссисәләри вә тәшкилатларынын бејнәлхалг әмәкдашлыг нәтиҹәсиндә әлдә олунан малијјә вәсаити, о ҹүмләдән валјута еһтијаты тохунулмаздыр вә мүвафиг тәһсил мүәссисәсинин мадди-техники базасынын мөһкәмләндирилмәсинә вә тәһсил ишчиләринин һәјат шәраитинин јахшылашдырылмасына сәрф едилир.

Тәһсил мүәссисәләринин бејнәлхалг әмәкдашлыгдан әлдә олунан ҝәлириндән шәхси газанҹ мәгсәдилә истифадә олунмасына јол верилмир.

Маддә 57. Азәрбајҹан Республикасы вәтәндашларынын харичи өлкәләрдә тәһсил алмаг һүгугу

Азәрбајҹан Республикасы вәтәндашлары һөкумәтләрарасы мүгавиләләрә, назирликләр, тәһсил мүәссисәләри арасында бағланмыш сазишләрә әсасән харичи өлкәләрин тәдрис мүәссисәләриндә тәһсил ала биләрләр. Тәк-тәк шәхсләр дә фәрди мүгавиләләр әсасында харичи өлкәләрин тәдрис мүәссисәләриндә тәһсил алмаг һүгугуна маликдирләр.

Маддә 58. Харичи вәтәндашларын вә вәтәндашлығы олмајан шәхсләрин Азәрбајҹан Республикасында тәһсил алмаг һүгугу

Азәрбајҹан Республикасынын үзвү олдуғу вә ја иштирак етдији бејнәлхалг тәшкилатларын әсаснамәләринә, Азәрбајҹан Республикасының, мүхтәлиф тәдрис мүәссисәләри, идарә тәшкилат вә гурумларын мүгавилә вә сазишләринә, һабелә Азәрбајҹан Республикасында тәһсил алмаг истәјән тәк-тәк шәхсләрлә бағланмыш фәрди мүгавиләләрә әсасән әҹнәби вәтәндашлар вә вәтәндашлығы олмајан шәхсләр Азәрбајҹан Республикасынын тәһсил мүәссисәләринә дахил ола биләрләр.

Харичи өлкәләрдә јашајан азәрбајҹанлылар, һәмчинин Азәрбајҹан Республикасы вәтәндашлығыны гәбул етмиш диҝәр милләтләрин нүмајәндәләри Азәрбајҹан Республикасынын тәһсил мүәссисәләринә сәрбәст сурәтдә дахил ола биләрләр.

Азәрбајҹан Республикасында тәһсил алан әҹнәбиләрин тәһсил саһәсиндә һүгуг вә вәзифәләри Азәрбајҹан Республикасы вәтәндашларынын һүгуг вә вәзифәләри илә ејнидир.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 7 октјабр 1992-ҹи ил.
№ 324.

1032 «Азәрбајҹан Республикасынын Тәһсил Гануну»нун гүввәјә минмәси барәдә

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:

1. «Азәрбајҹан Республикасынын Тәһсил Гануну» дәрҹ едилдији ҝүндән гүввәјә минсин.

2. Јени тәһсил структурларына кечилмәси үчүн 5 иллик кечид мүддәти мүәјјән едилсин.

3. Гәрара алынсын ки:

Ганунун 37-ҹи маддәсинин 3-ҹү бәнди 1994-ҹү ил сентјабрын 1-дән гүввәјә минсин. Һәмин мүддәтәдәк тәһсил мүәссисәләринин башчылары мүвафиг тәһсил органы тәрәфиндән вә ја онун тәгдиматы әсасында тә'јин олунсун;

Халг Тәһсили Назирлији тәләбәләринин тәһсилдәки уғурларынын вә сосиал-мадди вәзијјәтини нәзәрә алмагла онлара тәгаүд верилмәсинин јени механизмини ишләјиб һазырласын;

50-ҹи маддә үзрә:

педагожи ишчиләрин әмәк һаггы 1993-ҹү ил јанварын 1-дән 50 фаиз артырылмагла тәдриҹлә Ганунда мүәјјән едилмиш сәвијјәјә чатдырылсын,

үмумтәһсил мәктәбләриндә, пешә мәктәбләриндә вә пешә литсејләриндә 12 саатлыг тариф дәрәҹәсинә 1995-ҹи ил сентјабрын 1-дән кечилсин. 1993-ҹү илин сентјабрындан һәмин мүддәтәдәк тариф ставкасы 14 саат мүәјјән едилсин,

али мәктәбләрин вә галан тәһсил мүәссисәләринин профессор-мүәллим һеј'әтинин Ганунла мүәјјән олунмуш дәрс јүкү нормасына кечилмәсинә 1995-ҹи ил сентјабрын 1-дән башлансын, һәмин мүддәтәдәк дәрс јүкү 500—550 саат мүәјјән олунсун,

тәркибиндә педагожи ишчи олан аиләләр үчүн енержи вә коммунал хидмәти хәрҹләри 50 фаиз ҝүзәштлә мүәјјән едилсин, 1995-ҹи илдә Ганунла мүәјјән олунмуш сәвијјәјә чатдырылсын.

53-ҹү маддә үзрә:

тәһсил мүәссисәләринин мадди-техники базасыны мөһкәмләндирмәк мәгсәдилә идхал олунан тәдрис-техники аваданлыг һәмин Ганунун гүввәјә миндији андан ҝөмрүкдән азад олунсун.

4. Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин мүвафиг комиссијалары республика ганунларынын «Азәрбајҹан Республикасынын Тәһсил Гануну»на ујғунлашдырылмасы барәдә тәклифләрини һазырлајыб Милли Мәҹлисин тәсдигинә версинләр.

5. Азәрбајҹан Республикасынын Назирләр Кабинетинә тапшырылсын:

1993-ҹү ил јанварын 31-дәк өзүнүн акт вә сәрәнҹамларыны «Азәрбајҹан Республикасынын Тәһсил Гануну»на ујғунлашдырсын;

дөвләт идарәетмә органларынын һәмин гануна зидд олан норматив актларынын јенидән нәзәрдән кечирилмәсини вә ја ләғв олунмасыны тә'мин етсин.

6. «Азәрбајчан Республикасынын Тәһсил Гануну»нун дәрч едилдији күндән е'тибарән республикада гүввәдә олан мүвафиг норматив актларын һәмин Гануна зидд олан һиссәләри гүввәдән дүшмүш сајылсын.

7. «Азәрбајчан Республикасынын Тәһсил Гануну»нун гүввәјә минмәси барәдә Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин 1992-чи ил 27 октјабр тарихли 348 нөмрәли гәрары гүввәдән дүшмүш сајылсын.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 409.

1033 **Аспирантларын сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘЧЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Аспирантларын сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси мәгсәдилә Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси **гәрара алыр:**

Аспирантларын тәгаүдүнүн ашағы һәдди 1993-чү ил јанварын 1-дән минимум әмәк һаггынын ики мисли гәдәр мүәјјән едилсин.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 410.

1034 **«Азәрбајчан Республикасынын Зәнкилан рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында» Азәрбајчан Республикасы Президентинин 1992-чи ил 16 декабр тарихли Фәрманынын тәсдиг едилмәси барәдә**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘЧЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси **гәрара алыр:**

Азәрбајчан Республикасы Конститусијасынын 104-чү маддәсинин 40-чы бәндинә ујғун олараг «Азәрбајчан Республикасынын Зәнкилан рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында» Азәрбајчан Республикасы Президентинин 1992-чи ил 16 декабр тарихли Фәрманы тәсдиг едилсин.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 411.

1035 **Азәрбајчан Республикасынын 1992-чи ил бүдчәсиндә дәјишиклик едилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘЧЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајчан Республикасынын Мелиорасија вә Су Тәсәррүфаты Назирлијинин су тәсәррүфаты тәшкилатларынын сахланылмасында јаранмыш вәзијјәти нәзәрә алараг онларын хәрчләринин малијјәләшдирилмәси мәгсәдилә Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси **гәрара алыр:**

1. Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлијинә тапшырылсын ки, 1992-чи ил бүдчәсинин кәсирини артырмаг һесабына Азәрбајчан Республикасынын Мелиорасија вә Су Тәсәррүфаты Назирлијинә 370 милјон рубл вәсаит ајырсын.

2. Азәрбајчан Республикасынын Милли Банкына ичазә верилсин ки, бүдчәнин таразлашдырылмасы мәгсәдилә Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлијинә әлавә 370 милјон рубл мәблағында ссуда версин.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 412.

1036 **Азәрбајчан Республикасында дөвләт дили һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ГАНУНУ

Азәрбајчан Республикасы түрк дилинин дөвләт дили кими ишләдилмәсини өз суверенлији үчүн әсас шәртләрдән бири сајараг онун тәтбиги, горунмасы вә инкишафы гајғысына галыр, өз сәрһәдләриндән кәнарда јашајан азәрбајчанлыларын ана дилиндә тәһсил алмаларына вә милли-мәдәни тәләбатларыны өдәмәләринә һимајәчилик едир.

Бу Ганун Азәрбајчан Республикасы әразисиндә түрк дилинин һүгуги статусуну мүәјјән едир.

Бу Ганун фәрдләрарасы гејри-рәсми мүнасибәтләрдә һансы дилләрдән истифадә едилмәсини тәнзимләмир.

I. ҮМУМИ МҮДДӘАЛАР

Маддә 1. Азәрбајчан Республикасынын дөвләт дили түрк дилидир.

Азәрбајчан Республикасынын бүтүн дөвләт органларында иш түрк дилиндә апарылыр. Түрк дили республиканын дөвләт дили кими сијаси, игтисади, ичтимаи, елми вә мәдәни һәјатын бүтүн саһәләриндә ишләдилир вә республика әразисиндә милләтләрарасы үнсијјәт васитәси вәзифәсини јеринә јетирир.

Башга милләтләрин нүмајәндәләринин түрк дилини өјрәнмәси тәгдир едилир вә бу ишдә онлара јардым көстәрилир.

Маддә 2. Азәрбајчан Республикасында дилин һүгуги статусуну вә тәтбиги саһәләрини, һабелә онун әразисиндә јашајан халгларын дилләринин ишләдилмәси принсипләрини Азәрбајчан Республикасынын али дөвләт һакимијјәти органлары мүәјјәнләшдирир.

II. ВӘТӘНДАШЛАРЫН ДИЛ СЕЧМӘК ҺҮГУГУ

Маддә 3. Азәрбајчан Республикасы вәтәндашларынын тәһсил үчүн дил сечмәк азадлығы тә'мин едилир.

Азәрбајҹан Республикасы әразисиндә елликлә јашајан халглара вә етник груплара республика дөвләт органлары васитәси илә ана дилиндә мәктәбәгәдәр мүәссисәләр, орта үмумтәһсил мәктәбләри вә ја мүхтәлиф типли тәдрис мүәссисәләриндә ана дилиндә ајрыча синифләр вә групплар тәшкил етмәк һүгугу верилир.

Тә'лимин башга дилдә кечилдији тәдрис мүәссисәләриндә мәчбури фәнн кими Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дили олан түрк дилинин өјрәнилмәси тә'мин едилир.

Маддә 4. Азәрбајҹан Республикасы вәтәндашларынын дөвләт органларына көндәрдикләри тәклиф, әризә вә шикајәтләрә ҹаваблар Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дилиндә верилир.

Маддә 5. Мүһакимә ичрааты вә нотариат әмәлијјатлары түрк дилиндә апарылыр. Ишдә иштирак едән, мүһакимә ичраатынын апарылдығы дили билмәјән шәхсләрә ишин материаллары илә тәрҹүмәчи васитәси илә таныш олмаг, мәһкәмәдә тәрҹүмәчи васитәсилә иштирак етмәк вә ана дилиндә чыхыш етмәк һүгугу верилир.

Маддә 6. Шәхсијјәти вә ја онун һаггында мә'луматы тәсдиг едән рәсми сәнәдләр (паспорт, әмәк китабчасы, һәрби билет, тәдрис мүәссисәләрини битирмәк һаггында аттестат вә диплом, доғум, никаһ, өлүм һаггында шәһадәтнамә вә с.) түрк дилиндә јазылыр.

Маддә 7. Хидмәт саһәсинин (тиҹарәт, тибби јардым, нәглијјат, мәншәт хидмәти, шәһәрләрарасы рабитә вә с.) ишчиләри иш вахты Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дилини ишләдирләр.

Дили билмәмәк бәһанәси илә хидмәт етмәкдән бојун гачырылмасы јолверилмәздир.

III. ДӨВЛӘТ ОРГАНЛАРЫНЫН, МҮӘССИСӘЛӘРИНИН ВӘ ТӘШКИЛАТЛАРЫНЫН ИШИНДӘ ИСТИФАДӘ ЕДИЛӘН ДИЛ

Маддә 8. Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сессијалары түрк дилиндә апарылыр. Дикәр милләтә мәнсуб олуб Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дилини билмәјән Азәрбајҹан Республикасы халг депутатларына башга дилдә чыхыш етмәк һүгугу верилир.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин, онун комиссијаларынын мүзакирәсинә верилән ганунларын вә дикәр һүгуги актларын лајиһәләри Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дилиндә тәгдим едилир.

Маддә 9. Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин вә онун комиссијаларынын, Азәрбајҹан Республикасы Президентинин гәбул етдикләри ганунлар вә дикәр һүгуги актлар түрк дилиндә дәрҹ едилир.

Маддә 10. Азәрбајҹан Республикасынын вә Нахчыван Мухтар Республикасынын дөвләт һакимијјәт вә идарәетмә органлары актларынын рәсми нәшрләри Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дилиндә бурахылыр.

Маддә 11. Азәрбајҹан Республикасынын президентлијинә, Али Советинә вә јерли Советләрә сечкиләрә аид сәнәдләр Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дилиндә һазырланыр вә мәркәзи сечки комиссијасына һәмин дилдә тәгдим едилир.

Маддә 12. Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт мүлкијјәтиндә олан мүәссисәләрдә, идарәләрдә вә тәшкилатларда каркүзарлыг түрк дилиндә апарылыр.

Азәрбајҹан Республикасы, Нахчыван Мухтар Республикасы назирликләри, идарәләри, мүәссисәләри, тәшкилатлары бланкларынын, мөһүрләринин, штампларынын вә ад лөвһәләринин мәтнләри түрк дилиндә јазылыр.

Маддә 13. Енеркетика вә нәглијјат системләринин (магистрал дәмир јолу, һава, дәниз, бору кәмәри нәглијјатынын вә с.) тәһлүкәсиз вә фасиләсиз ишини тә'мин етмәк мәгсәдилә диспетчер данышыгларында, сәнәдләрин, сорғу характерли е'ланларын тәртибиндә, көмрүк хидмәтиндә түрк дилиндән вә гәбул олунмуш бејнәлхалг дилдән истифадә едилир.

Маддә 14. Азәрбајҹан Республикасынын Силаһлы Гүввәләриндә, дахили вә сәрһәд гошунларында Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт дили ишләдилир.

IV. ИНФОРМАСИЈА ДИЛИ ВӘ ХҮСУСИ АДЛАР

Маддә 15. Азәрбајҹан Республикасы әразисиндә күтләви информасија васитәләриндә дөвләт дилиндән башга, дикәр дилләрдән дә истифадә едилә биләр.

Јазылы е'лан, мә'лумат, реклам вә дикәр визуал информасија республиканын дөвләт дилиндә вә зәрурәт олса, ејни заманда ујғун бејнәлхалг дилдә тәртиб едилә биләр.

Азәрбајҹан Республикасында истеһсал олунан малларын етикетләри, сәнаје вә әрзаг мәһсулларынын адлары, онлара аид тә'лимат түрк дилиндә вә зәрурәт олса, ујғун харичи дилдә јазылыр.

Маддә 16. Азәрбајҹан Республикасы әразисиндәки јашајыш мәнтәгәләринин, инзибати бөлкү вә башга ҹоғрафи објектләрин адлары дөвләт дилиндә јазылыр, онларын хәритәләрдә јазылышы дөвләт тәрәфиндән тәсдиг едилмиш хүсуси сорғу вә мә'лумат китаблары васитәси илә мүәјјәнләшдирилир.

Маддә 17. Дөвләт һакимијјәти органларынын, назирликләрин, дөвләт комитәләринин вә идарәләрин, мүәссисәләрин, тәшкилатларын вә онларын бөлмәләринин адлары түрк дилиндә јазылыр.

Маддә 18. Азәрбајҹан Республикасынын Азәрбајҹан милләтиндән олан вәтәндашынын хүсуси ады өз адындан, атасынын адындан, фамилијасындан (сојадындан) ибарәтдир. Ата ады «оглу» вә «гызы» сөзләри илә ишләнир. Азәрбајҹан Республикасынын һәр бир вәтәндашынын өз милли мәнсубијјәтинә ујғун фамилија көтүрмәк һүгугу вар.

Республика әразисиндә јашајан башга милләтләрин нүмајәндәләринин ад вә фамилијасынын јазылышы бу Ганунла тәнзимләнмир.

V. ДӨВЛӘТ ДИЛИ ҺАГГЫНДА ГАНУНУН ПОЗУЛМАСЫНА КӨРӘ МӘС'УЛИЈЈӘТ

Маддә 19. Азәрбајҹан Республикасынын бүтүн дөвләт органларынын, мүәссисәләринин, идарәләринин, тәшкилатларынын вәзифәли шәхсләри дөвләт дили һаггында Ганунун позулмасында тәгсиркар олдугда Азәрбајҹан Республикасынын ганунверичилији илә нәзәрдә тутулмуш мәс'улијјәтә ҹәлб едилирләр.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 22 декабр 1992-ҹи ил.
№ 413.

1037 **«Азәрбајҹан Республикасында дөвләт дили һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун гүввәјә минмәси барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:

1. «Азәрбајҹан Республикасында дөвләт дили һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Гануну дәрҹ едилдији күндән гүввәјә минсин.

2. Мүәјјән едилсин ки, республика ганунверичилији «Азәрбајҹан Республикасында дөвләт дили һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын

Ганунуна ујғунлашдырыланадәк Азәрбајҹан Республикасынын гүввәдә олан мүвафиг ганунверичилик актларынын бу Гануна зидд олмајан һиссәси тәтбиг едилир.

3. Азәрбајҹан Республикасынын Назирләр Кабинетинә тапшырылсын ки, Азәрбајҹан Республикасы һөкумәтинин гәрарларыны «Азәрбајҹан Республикасында дөвләт дили һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунуна ујғунлашдырсын.

4. «Азәрбајҹан Республикасында дөвләт дили һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун һәјата кечирилмәсинә нәзарәт Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин Тәһсил, елм, дин вә мәдәнијјәт мәсәләләри комиссијасына тапшырылсын.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 22 декабр 1992-ҹи ил.
№ 414.

1038 «Азәрбајҹан Республикасынын Ҹәбрајыл рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Президентинин 1992-ҹи ил 17 декабр тарихли Фәрманынын тәсдиг едилмәси барәдә

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси **гәрара алыр:**

Азәрбајҹан Республикасы Конститусијасынын 104-чү маддәсинин 40-чы бәндинә ујғун олараг «Азәрбајҹан Республикасынын Ҹәбрајыл рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Президентинин 1992-ҹи ил 17 декабр тарихли Фәрманы тәсдиг едилсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 22 декабр 1992-ҹи ил.
№ 415.

1039 «Азәрбајҹан Республикасынын Губадлы рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Президентинин 1992-ҹи ил 17 декабр тарихли Фәрманынын тәсдиг едилмәси барәдә

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси **гәрара алыр:**

Азәрбајҹан Республикасы Конститусијасынын 104-чү маддәсинин 40-чы бәндинә ујғун олараг «Азәрбајҹан Республикасынын Губадлы рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Президентинин 1992-ҹи ил 17 декабр тарихли Фәрманы тәсдиг едилсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 22 декабр 1992-ҹи ил.
№ 416.

1040 К. М. Худавердијеванын Бакы Шәһәр Мәһкәмәсинин үзвү сечилмәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасы әдлијјә назиринин вә Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәси сәдринин тәгдиматыны нәзәрә алараг, Азәрбајҹан Республикасы Конститусијасынын (Әсас Ганунунун) 104-чү маддәсинин 12-чи бәндинә вә «Азәрбајҹан Республикасынын мәһкәмә гурулушу һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун 63-чү маддәсинә ујғун олараг Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара **алыр:**

Күнәш Мәммәд гызы **Худавердијева** Бакы Шәһәр Мәһкәмәсинин үзвү вәзифәсинә сечилсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 23 декабр 1992-ҹи ил.
№ 417.

1041 Азәрбајҹан Республикасы Президентинин Милли Мәҹлисә тәгдим етдији ганун лајиһәләринин мүзакирәси барәдә

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси **гәрара алыр:**

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти тәрәфиндән тәгдим олунмуш ашағыдакы ганун лајиһәләри әлагәдар тәшкилатларын иштиракы илә даими комиссијаларда мүзакирә едилиб ики һәфтә мүддәтиндә Милли Мәҹлисә тәгдим едилсин:

Бүдҹәјә нәзарәт комиссијасы, Игтисади сијасәт комиссијасы—

Дөвләт борҹу һаггында.

Игтисади сијасәт, Бүдҹәјә нәзарәт, Аграр мәсәләләр, Сосиал сијасәт, Дөвләт гуруҹулуғу вә һүгуг сијасәти комиссијалары—

«Аксизләр һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәсиндә;

Аксизләр һаггында;

Ројалти һаггында;

Азәрбајҹан Республикасынын һүгуги вә физики шәхсләринин әмлакына верки һаггында;

«Азәрбајҹан Республикасында һүгуги шәхсләрин мәнфәәтиндән вә кәлирләринин ајры-ајры нөвләриндән веркиләр һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә;

«Әлавә дәјәр веркиси һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә.

Дөвләт гуруҹулуғу вә һүгуг сијасәти, Сосиал сијасәт комиссијалары—

Вәтәндашларын варидатына тә'минат верилмәси һаггында.

Дөвләт гуруҹулуғу вә һүгуг сијасәти, Харичи ишләр, Игтисади сијасәт вә Бүдҹәјә нәзарәт комиссијалары—

Харичи валјута тәдавүлүнүн тәнзими һаггында.

Игтисади сијасәт комиссијасы—

«Азәрбајҹан Республикасында банклар вә банк фәалијјәти һаг-

гында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 23 декабр 1992-ҹи ил.
№ 419.

1042 **Азәрбајҹан Республикасынын 1992-ҹи ил бүдҹәсиндә дәјишиклик едилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасы Мәнзил-Коммунал Тәсәррүфаты Назирлији Бакы су кәмәринин магистрал саһәләриндә јаранмыш тәһлүкәли вәзијјәти вә сифаришчиси Бакы шәһәр Иҹра һакимијјәти олан дөвләт сифариши објектләриндә тикинти ишләринин јеринә јетирилмәси илә әлагәдар јаранмыш борҹларын, һабелә тикинти тәшкилатларында әмәк һаггынын вахтында өдәнилмәсинин ваҹиблијини нәзәрә алараг һәмин хәрҹләри малијјәләшдирмәк мәгсәдилә Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси **гәрара алыр:**

1. Азәрбајҹан Республикасынын Малијјә Назирлијинә тапшырылсын ки, 1992-ҹи ил бүдҹәсинин кәсирини артырмаг һесабына Азәрбајҹан Республикасынын Мәнзил-Коммунал Тәсәррүфаты Назирлијинә («Коммуналсәнајетәчһизат» истеһсал-истисмар бирлијинә) 500 милјон рубл, Бакы шәһәр Иҹра һакимијјәтинә 1.700 милјон рубл мәбләғиндә вәсаит ајырсын.

2. Азәрбајҹан Республикасынын Милли Банкына иҹазә верилсин ки, бүдҹәнин таразлашдырылмасы мәгсәдилә Азәрбајҹан Республикасынын Малијјә Назирлијинә әлавә 2200 милјон рубл мәбләғиндә ссуда версин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 23 декабр 1992-ҹи ил.
№ 420.

1043 **Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин Америка Бирләшмиш Штатлары Сенатына мүраҹиәти барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси **гәрара алыр:**
Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин Америка Бирләшмиш Штатлары Сенатына мүраҹиәтинин мәтни бәјәнилсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 23 декабр 1992-ҹи ил.
№ 421.

Америка Бирләшмиш Штатларынын Сенатына

МҮРАҸИӘТ

Һөрмәтли сенаторлар!
Һөрмәтли ҹәнаблар!

Азәрбајҹан Республикасына јардымын дајандырылмасы һаггында АБШ Сенатынын гәрары вә бунунла бағлы һөкумәтимиз гаршысында гојулан тәләбләрлә әлагәдар сизә ашағыдакылары билдирмәји лазым билирик.

Һәр шејдән әввәл нәзәринизи белә бир ҹәһәтә ҹәлб етмәк истәјирик ки, һөкумәтимиз гаршысында ирәли сүрүлән тәләбләр һадисәләрин сәбәбләри илә дејил, јалныз өзлүјүндә објектив мәнзәрәни әкс етдирмәјән мүәјјән нәтиҹәләрлә бағлыдыр. Мәсәләнин бу ҹүр гејри-објектив гојулушу тәбии ки, һадисәләрин әсл сәбәбләриндән бәһс етмәк зәрурәтини доғурур.

Илк нөвбәдә белә бир суала ҹаваб ахтармаг лазымдыр ки, Ермәнистанла Азәрбајҹан арасында кедән мүһарибә нәдән башланмышдыр.

Бу суалын илк бахышдан садә көрүнән—мүһарибә Гарабағ мүнагишәсиндән башламышдыр—ҹавабында Ермәнистанын суверен дөвләтимизә гаршы әрази иддиаларыны зорла һәјата кечирмәк гәсди кизләнир. Јә'ни Гарабағ мүнагишәси Азәрбајҹанын сијаси вә милли һәјатына Ермәнистан тәрәфиндән дахил едилмиш узаг мәгсәдли бир бәһанәдир ки, онун да зорла, мүһарибә јолу илә реаллашаҹағы тәгдирдә Азәрбајҹанын тарихи торпағы олан Гарабағ әввәлҹә Азәрбајҹандан ајрылыб мүстәгил е'лан едилир вә сонракы мәрһәләдә Ермәнистана гатылыр. Бу мәгсәдлә дә мәһз ермәни тәрәфинин сә'јләри нәтиҹәсиндә әввәлҹә бејнәлмиләлләшдирилмиш, сонра да һәрбиләшдирилмиш Гарабағ мүнагишәси инди нәинки Азәрбајҹан вә Ермәнистан үчүн ҹидди проблемә чеврилмиш, һәм дә кечмиш ССРИ әразисиндә јаранмыш дикәр мүстәгил дөвләтләр үчүн ејни типли ганлы мүнагишәләрин јаранмасында фаҹиәли рол ојнамышдыр.

Бу дејиләнләрдән белә бир нәтиҹә һасил олур ки, бир дөвләт дикәр суверен дөвләтә гаршы әрази иддиалары ирәли сүрдүкдә дүнја бирлији етник проблеми гызышдырыб ишғалчылыг мүһарибәсинә башламаг имканынын гаршысына мөһкәм сипәр чәкмәлидир ки, бу зәһәрли просес гол-ганад ачыб мүһарибәни милјонларла инсанын пешәсинә чевирмәсин.

Ермәнистанын Азәрбајҹанда ермәни азлығынын һүгугларынын мүдафиәси пәрдәси алтында һәр ики халгы мә'руз гојдуғу бу фаҹиә көрәсән инсан һүгугларынын һансы бејнәлхалг нормаларына ујғундур? Әкәр Ермәнистан доғурдан да инсан һүгугларына, милли азлыгларын һүгугларына ҹидди риајәт едән дөвләт идисә, тәкҹә 1988-ҹи илдән бәри өз әразисиндән 200 миндән чох азәрбајҹанлыны дидәркин салмазды. Бу 200 мин азәрбајҹанлынын Ермәнистанда нәинки һеч бир мухтаријјәти јох иди, һәм дә күндәлик тәзјиг шәраитиндә јашајырды. Мәһз белә бир сијасәт она кәтириб чыхармышдыр ки, бу күн Ермәнистан мономилли дөвләтә (әһалисинин 99 фаизиндән чоху ермәниләрдир) чеврилмишдир. Бу күн Ермәнистанда бир нәфәр дә азәрбајҹанлы галмадығы һалда, Азәрбајҹанын пајтахтында индинин өзүндә 25 миндән чох ермәни јашајыр вә дөвләт онларын һәјаты үчүн һәр ҹүр тә'минат верир.

Бәли, јүз минләрлә азәрбајҹанлы Ермәнистандакы тарихи мәскәнләриндән зорла говулдулар. Беләликлә, ермәниләр «азәрбајҹанлыларсыз Ермәнистан адлы гејри-инсани мәгсәдләринә һәлә 1988-ҹи илдә наил олдулар, лакин бу һәлә мәгсәдин һамысы демәк дејилди. Нөвбәдә

Азәрбајчанын кечмиш Дағлыг Гарабағ Вилајәтиндәки Азәрбајчан әһалисини еләһәмин методларла өз вәтәниндәчә дидәркин салыб, Дағлыг Гарабағда анчаг ермәни әһалисини сахлајыб вилајәти, дејилдији кими, әввәлчә Азәрбајчандан мүһарибә јолу илә ајырмаг вә сонра да Ермәнистана гатмаг вәзифәси дурурду.

Бизим күнләрдә фачиәләри давам етмәкдә олан бу мүнагишәнин әсасы һәлә 20-чи илләрдә гојулмушдур. Белә ки, һәмин дөврдә Советләр системи дахилиндә ајры-ајры халгларын һәр биринин республикасы (дөвләти) јарадылдыгда ермәниләр бүтүн дикәр халглардан фәргли олараг мүстәгил Ермәнистан ССР формасында дөвләт алмагла бәрабәр, гоншу Азәрбајчанын әразисиндә јашајан ермәниләр үчүн дә мухтар гурум алмаға мүвәффәг ола билдиләр. Ејни принсиплә Ермәнистан әразисиндә јашамыш јүз минләрлә азәрбајчанлынын да белә бир мухтар гурум алмаға там әсасы ола-ола, онлар үчүн һәмин шәраит јарадылмады. Советләр дөврүндә Ермәнистан—Азәрбајчан мүнасибәтләриндә азәрбајчанлылара гаршы илк бөјүк әдаләтсизлик елә бу мәсәлә илә шәртләшди. Ермәниләрин Азәрбајчанда алдығы мухтар гурум исә кечачылан бомба кими бу күн там күчү илә партлајыб вә артыг дүнја проблеминә чеврилиб.

Мәсәләнин дикәр тәрәфинә нәзәр салаг, Азәрбајчанда мухтар гурум алан ермәниләрин Азәрбајчан һөкумәтиндән наразылығына әсас вар идими? Әсла јох! Дағлыг Гарабағ Мухтар Вилајәти һәм ермәни, һәм дә азәрбајчанлы ичмаларыны бирләшдирмәсинә бахмајараг, вилајәтин бүтүн тарихи әрзиндә бир гајда олараг онун биринчи, икинчи вә үчүнчү рәһбәрләри ермәни ичмасынын нүмајәндәләри олмушлар. Вилајәтдә ермәниләр үчүн сосиал инкишаф, мәдәнијјәт вә дил мәсәләриндә һәч бир ајры-сечкилик нәинки олмамыш, бүтүн мүһүм көстәричиләр үзрә орада сосиал инкишаф Азәрбајчанын дикәр рекионларындан да јүксәк олмушдур. Бәс ермәниләр нәдән наразы идиләр?

Ермәниләри наразы салан ади һәјати мәсәләләр дејилди, онлары јашадыглары республиканын әлејһинә галдыран, террор һәрәкатына сөвг едән Ермәнистандан кәлиб бурада узун илләр әрзиндә тәхрибат апаран, «Бөјүк Ермәнистан» адлы сәрсәм идејанын мүәллифләри идиләр ки, онлар бу ики халг арасында давам етмәкдә олан фачиә үчүн чаваб вермәлидирләр. Ермәни милләтинин үздәнираг «гәһрәманлары» 80-чи илләрдә кечмиш ССРИ-дә мәркәзи һөкумәтин мә'лум сәбәбләр үзүндән зәифләмәсини һәмин сәрсәм идејанын реаллашдырылмасы үчүн әлверишли фүрсәт билиб, артыг илләрлә давам етмәкдә олан фачиәнин әсасыны гојдулар ки, инди дүнја бу фачиәјә сон гојулмасы үзәриндә «баш сындырыр». Һәмин «милләт гәһрәманларынын» мәс'улијјәтини нә үчүнсә аз адам јада салыр.

1988-чи илдән бәри давам едән бу мүнагишәнин хроникасына нәзәр салдыгда көрүрүк ки, бу дөвр әрзиндә Азәрбајчан һәмишә тәчавүзә, ишғала мә'руз галмыш тәрәф кими јалныз мәчбури мүдафиә тәдбирләринә әл атмышдыр. Суал олуна биләр: Азәрбајчанын бир һиссәси олан кечмиш Дағлыг Гарабағ Мухтар Вилајәтинин мүстәгиллијинин е'лан олунмасы һаггында үздәнираг гәрары; јахуд Ермәнистан парламентинин суверен Азәрбајчан Республикасынын ајрылмаз һиссәси олан Дағлыг Гарабағы Ермәнистана бирләшдирмәк кими, тајы-бәрабәри тапылмајан күлүнч гәрарыны, јахуд үздәнираг Дағлыг Гарабағ Республикасынын е'лан олунмасы һаггында гәрары һансы суверен дөвләт өзүнә гаршы тәчавүз кими гаршыламазды?! Бу чүр сәрсәм вә ондан да чох тәһлүкәли актлар мүгабилиндә өзүнү мүдафиә едән Азәрбајчаны ермәниләр вә онларын һавадарлары нә аз, нә чох, тәчавүзкар кими дүнјаја танытмагда дәридән-габыгдан чыхырлар.

Бу јөндә ермәни тәблиғатчыларынын «мәһарәтинә» шәксиз, сөз ола билмәз. Бу 4—5 ил әрзиндә истәр Азәрбајчанда, истәрсә дә Ермәнистанда һәм азәрбајчанлылара, һәм дә ермәниләрә гаршы төрәдилмиш зоракылыг әмәлләринин һамысыны Азәрбајчанын адына јазмаға мүвәффәг ола билибләр. Нә үчүнсә Ермәнистанда мә'лум зәлзәлә күнләриндә

ики дөвләт арасында мүнагишәнин давам етдијинә бахмајараг, чәтин вәзијјәтә дүшмүш ермәни халгына көмәјә кедән 70 азәрбајчанлынын миндији тәјјарәнин намә'лум шәраитдә гәзаја уғрамасындан вә һәлак оланларын хатирәсинә ермәниләр тәрәфиндән едилән һөрмәтсизликдән, бу һадисәләрдән дә әввәл Ермәнистанда 30-а јахын азәрбајчанлы ушағын дири-дири газ борусуна долдурулуб гәтл едилмәсиндән, Гарабағда ермәни-азәрбајчанлы мүнагишәсинин лап башланғычында ики азәрбајчанлынын мәһз ермәниләр тәрәфиндән гәтлә јетирилмәсиндән, һабелә Сумгајытдакы һадисәләрин тәшкилатчыларынын мәһз ермәниләр олмасындан вә бу гәбилдән олан онларча фактдан дүнја ичтимаијјәти хәбәрсиз галды, чүнки бу барәдә дүнјаја мә'лумат верилмәди.

7—8 мин әһалиси олмуш Хочалы шәһәрини ермәниләр бир күнүн ичиндә мисилсиз вәһшиликлә мәһв етдиләр: јүзләрлә динч сакини евешикләриндә гырдылар, бир һиссәсини дәһшәтли тәһгирләрә мә'руз гојараг әсир көтүрдүләр, вәһшиликләрдән хилас олмаг истәјән јүзләрлә гадын, ушаг, гоча гышын шахтасында дағларда мәһв олду, сағ галанлар исә дидәркин дүшдүләр. Азәрбајчанын тарихи вә мәдәни мәркәзләриндән сајылан Шуша шәһәри ишғал олунараг дағыдылмыш, орадакы тарихи абидәләримиз мәһв едилмишдир. Даһа бир шәһәримизи—Лачыны ишғал вә талан едән ермәниләр бүтүн дүнјаја чар чәкәрәк е'лан едирләр ки, куја «Лачын дәһлизини» ачмагла онлар Гарабағ ермәниләринә һуманитар јардым көстәрирләр. Әслиндә исә бу «дәһлиз»дән кечә-күндүз Азәрбајчанда Азәрбајчана гаршы мүһарибә апаран ермәни террорчуларыны силаһла тә'мин етмәк үчүн истифадә олунур. Ермәниләр ејни гәддарлыгла Гарабағдан чох узагда јерләшән бөлкәмизә—Нахчывана гаршы мүһарибә апарырлар, бунунла белә е'лан едирләр ки, Азәрбајчана гаршы Ермәнистан дејил, Дағлыг Гарабағ ермәниләри вурушур.

Сон күнләрдә Ермәнистан рәһбәрлији Азәрбајчана гаршы бүтүн сәрһәдләр боју ишғалчылыг мүһарибәси апардығыны бир даһа нүмајиш етдирди. Ермәни експедисија корпусу мүнагишә зонасына дахил олмајан Ермәнистанла һәмсәрһәд олан Зәнкилан бөлкәсинә гаршы һүчума кечәрәк даһа 6 кәндимизи ишғал етмишдир. Мәкәр бу Ермәнистанын өлкәмизә гаршы кениш мигјаслы мүһарибә апардығына, бу јолла Азәрбајчандан јени-јени әразиләр топармағына сүбут дејилми? Индинин өзүндә әразимизин 5 фаизи артыг ермәни ишғалы алтындадыр.

Ермәнистанын өлкәмизә гаршы нөвбәти ишғалчылыг акты онсуз да кәркин олан һәрби-сијаси вәзијјәти хејли ағырлашдырмышдыр. Көрүндүјү кими, ермәниләр бу мүнагишәни ири мигјаслы мүһарибәнин там һәддинә чатдырмаг нијјәтиндән әл чәкмәк истәмирләр. Дикәр тәрәфдән дә дүнјаја чар чәкиб е'лан едирләр ки, вәзијјәтләри дөзүлмәздир, тахыл вә дикәр әрзаглары јохдур вә с. Мәкәр белә бир вәзијјәтдә олан дөвләт гоншусунун әразисини ишғал етмәк фикриндә вә әмәлиндә олармы?

Ишғала мә'руз галмыш вә дејилдији кими, әразисинин 5 фаизи ермәни ишғалы алтында олан вә ишғал олунмуш әразиләрин он минләрлә сакининин Вәтәниндәчә гачгына чеврилдији Азәрбајчана һуманитар јардым көстәрилмәси һаггында гәрар гәбул олунурму? Мәкәр бу барәдә дүшүнмәјә дәјмәзми?

Дәфәләрлә ермәниләрә вә бүтүн дүнјаја е'лан етмишик ки, биз сүлһ истәјирик, халглары гырғына мә'руз гојан, шәһәр вә кәндләри виран гојан мүһарибәни истәмирик. Индијә гәдәр бу мәгсәдлә дә бүтүн данышыглара кетмишик. Железноводск шәһәриндә мә'лум данышыглара бөјүк үмидлә разылыг вердик, амма нәтичәси нә олду? Тәрәфләр арасында разылашдырылмыш сәнәдә гол чәкән ермәниләр һәмин сәнәдә мәһәл гојмајараг бир гәдәр сонра тәсәввүролунмаз вәһшиликлә Азәрбајчанын Хочалы шәһәрини ишғал етдиләр. Буна бахмајараг, биз јенидән ермәни тәрәфи илә данышыглара кетдик, нөвбәти көрүш Теһранда олду, мајын 8-дә Иранын пајтахтында јүксәк сәвијјәдә кечирилән көрүшдә имзаланмыш сәнәдин һеч мүрәккәби гурумамыш Ермә-

нистан даһа бир шәһәримизи—Шушаны ишғал етди, даһа сонра Лачын шәһәрини тутду, һәр ики шәһәр һәлә дә ерменилерин әлиндә галмагдадыр. Мәкәр биз индијә гәдәр Ерменистанын бир јашајыш мәскәнини белә ишгал етмишикми?

Бүтүн бунлара бахмајараг, һәр ики халгын гырғынына сон гојмаг үчүн биз ерменилерлә јенидән, бу дәфә Алма-Атада данышыглара кетдик. Бу данышыглардан сонра исә Ерменистанын Нахчывана гаршы ишғалчылыг нијјәтләри вә әмәлләри даһа да гызышды. Суал олунур: Нахчыванын Јухары Гарабаға нә дәхли вар? Азәрбајчан тәрәфи јенә дә е'лан етди ки, мүһарибәни динч васитәләрлә дајандырмаг имканлары һәлә түкәнмәјиб вә бунун сүбуту кими Сочи шәһәриндә ерменилерлә данышыг масасы архасында әјләшди. Јенә дә, артыг нечәнчи дәфә ерменилер данышыгларын шәртләринә гәтијјән әһәмијјәт вермәдән Азәрбајчанын Фүзули, Кәлбәчәр, Зәнкилан шәһәрләрини бомбаладылар.

Суал олунур: дөвләтләрарасы мүнасибәтләр, гој онлар кәркин олсун, мүәјјән сијаси әхлаг чәрчивәсиндә сахланылмалыдыр, јохса јох? Азәрбајчанла данышыглара кедән ермени нүмајәндә һеј'әтләринин бу чәрчивәдән кәнара чыхмасы мүнагишәнин даһа да аловланмасына, интигам һиссинин күчләнмәсинә кәтириб чыхарыр, еләчә дә васитәчилик тәшәббүсләрини өһдәсинә көтүрмүш дөвләтләрин, бејнәлхалг тәшкилатларын нүфузуна зәрбә вурур, бүтөвлүкдә мүһарибәни аз-чох зәифләтмәк потенсиалына малик сә'јләри һечә ендирир. Бәли, биз бир даһа тәсдиг едирик ки, бу дәһшәтли мүһарибәни дајандырмаг лазымдыр. Мухтәлиф вахтларда рекионда олмуш чәнаб Венс, чәнаб Рәфаелли вә дикәр сәлаһијјәтли нүмајәндәләр бизим нијјәтимизи билирләр. Мухтәлиф сәлаһијјәтли нүмајәндәләр кәлиб-кедир, мүһарибә исә битмир ки, битмир, һәр ики халгын ганы ахмагда давам едир.

Буну гејд етмәји лазым билирик ки, әкәр Ерменистан һәрби експедисија корпусунун һиссәләри Гарабагдан чыхарылса, Азәрбајчан рәһбәрлији өз ермени вәтәндашлары илә дил тапыб разылыға кәләчәк вә мүнагишәјә сон гојулачаг. Ахы бу фәлакәт нәһајәтсиз давам едә билмәз! Ахы суверен дөвләтә башга бир дөвләтин мүһарибә јолу илә өз иддиаларыны гәбул етдирмәсинин гыса мүддәтдә гаршысыны алмагда дүнја бирлијинин тәчрүбәси вар, нечә ки, о буну Иран көрфәзи мәнтәгәсиндәки бөһранла әлагәдар һәјата кечирди.

Азәрбајчан һеч бир дөвләти блокадаја алмаг истәмир, лакин Ерменистан бизә гаршы амансыз мүһарибә апарыр, белә олдуғу тәгдирдә мәкәр Азәрбајчан бүтүн коммуникасијасыны Ерменистанын ихтијарына вермәлидир? Дикәр тәрәфдән Ерменистанын блокадасы елә 300 мин азәрбајчанлынын јашадығы Нахчыванын блокадаја алынмасы демәкдир. Ким тә'минат верәр ки, һәмин јолларла ерменилер бизә гаршы ишләтмәк үчүн силаһ дашымајачаглар? Мәкәр Күвејтә тәчавүз етмиш Ирагын блокадаја алынмасынын тәшәббүскары АБШ олмадымы?! Азәрбајчан БМТ-нин вә АБШ-ын бу һәрәкәтини мүдафиә етди, чүнки о, әдаләтли гәрар иди. Елә исә бәс нә үчүн инди АБШ Сенаты тәчавүзә мә'руз галмыш Азәрбајчанын әлејһинә гәрар чыхарыр? Мәкәр белә биртәрәфли гәрарын чыхарылмасындан әввәл реал вәзијјәти өјрәнмәкдән өтрү рекиона сенатын хүсуси групуну көндәрмәк олмаздымы?

Азәрбајчан һәмин көмәксиз дә кечинәр. Бәс АБШ Азәрбајчан халгында һәмин гәрардан сонра Америкадакы демократија вә әдаләт идеалларына јаранмыш инамсызлығы көрәсән нечә гаршылајачаг?!

Бу гејдләри сизин нәзәринизә чатдырмагда бир әсас мәгсәдимиз дә вар ки, о, јенә дә өлкәмизә АБШ-ын јардым едиб-етмәјәчәји илә бағлы дејил. Нараһатлығымыза әсас сәбәб мүстәгил демократик дөвләтимизин бејнәлхалг нүфузуна һәмин гәрарын кәтирдији хәләлдир. Дикәр тәрәфдән, әсл тәчавүзкар олан Ерменистан дөвләтинә гаршы буна бәнзәр гәрарларын гәбул едилмәмәси дә чохлу суаллар доғурур-

Азәрбајчанын јени рәһбәрлији өз дахили вә харичи сијасәтиндә белә бир принсипи әсас тутур ки, чәмијјәтдахили проблемләр, о чүмләдән милли азлыглар проблеми дүнја практикасынын индијә гәдәр һазырладығы мүасир нормалар әсасында тәнзим олунмалыдыр ки, чәмијјәтдә сосиал вә милли партлајыша кәтириб чыхармасын вә ејни заманда һәмин проблемләрлә бағлы мүнагишәли мәсәләләр јалныз динч јолларла һәлл едилсин. Бу истигамәтдә дә чидди ганунверичилик фәалијјәти көстәрилир.

Демәлијик ки, милли демократик дөвләт гуручулуғу саһәсиндә вә игтисади вәзијјәти гајдаја салмаг үчүн дөвләтимизин мүәјјән етдији хәттин јеридилмәси јолунда, шүбһәсиз, гоншу дөвләтин бизә гаршы давам етдирдији ишғалчылыг мүһарибәси чидди әнкәлдир, она көрә дә дүнја бирлијиндә, хүсусән дүнјада демократијанын дајағы сајылан гүдрәтли Америка Бирләшмиш Штатлары дөвләтиндә бизим чәтинликләримиз һаггында објектив тәсәввүр олмалыдыр. Орада әмин олмалыдырлар ки, јени Азәрбајчан дөвләти јерләшдији мүһүм кеосијаси шәраитдә мәһз дүнјәви, мүасир вә демократик дөвләт кими бәргәрар олуб мөһкәмләнмәк истәјир. Бу мәгсәдлә дүнја дөвләтләрини, о чүмләдән АБШ-ы бизимлә һәмрә'ј олмаға чағырырыг.

Бизим Америка Сенатына мәктубла мүрачиәт етмәјимизин әсас сәбәбләриндән бири дә белә бир инамдыр ки, демократија чарчысы олан Америка Бирләшмиш Штатлары, онун Сенаты вә нүфузлу сијаси хадимләри бүтөвлүкдә рекиондакы вәзијјәти кәркинләшдирән бу мүнагишә һаггында әсл һәгигәти биләндән сонра мөвгејини дәјишдирәчәк вә Америка Сенатында Азәрбајчанла бағлы гәрарлар гәбул едиләркән бу гәдәр тәәччүб доғуран тәләсиклијә јол верилмәјәчәкдир.

Азәрбајчан халгы, онун парламенти вә дөвләти сүлһ истәјир, халгымызын әсрләр боју чан атдығы мүстәгил, демократик, дүнјәви дөвләт јаратмаг идеалы мәһз сүлһ шәраитиндә керчәклијә чевриләчәкдир.

Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси

1044 **Бә'зи мәһсул нөвләри үзрә аксиз дәрәчәләринин дәјишдирилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘЧЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси гәрара алыр:

«Аксизләр һаггында» Азәрбајчан Республикасы Ганунунун 4-чү маддәсинә мүвафиг олараг бә'зи мәһсул нөвләринә аксиз дәрәчәләринин дәјишдирилмәси барәдә Азәрбајчан Республикасы Назирләр Кабинетинин 1 нөмрәли әлавәдә көстәриләп тәклифләринә разылыг верилсин.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 23 декабр 1992-чи ил.
№ 422.

Әлавә № 1.

Конјак, араг, түнд вә сүфрә шәрабы үзрә аксиз дәрәчәләри

Шампан шәрабы:
1992-чи ил нојабрын 23-дән декабрын 2-дәк—75 фаиз,
1992-чи ил декабрын 2-дән—88 фаиз.
Түнд вә сүфрә шәрабы:
1992-чи ил декабрын 2-дән—56 фаиз.
Конјак:
1992-чи ил декабрын 2-дән—77 фаиз.
Араг вә түндләшдирилмиш ичкиләр:
1992-чи ил декабрын 8-дән—79 фаиз.

1045 **Истеһлак сәбәтинин вә минимум истеһлак бүдчәсинин тәсдиг едилмәси барәдә**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘЧЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси **гәрара алыр:**
Азәрбајчан Республикасы Назирләр Кабинетинин тәгдиматы әсасында республика үзрә истеһлак сәбәти вә 1992-чи илин сентјабр ајындакы гијмәтләрлә һесабланмыш адамбашына минимум истеһлак бүдчәсинин 3552,25 рубл мәбләғиндә дәјәри тәсдиг едилсин.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 423.

1046 **Дөвләт борчу һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ГАНУНУ

Маддә 1. **Үмуми мүддәалар**

1. Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчу дахили вә харичи дөвләт борчундан ибарәт олмагла, республиканын тә'хирәсалынмаз сосиал-игтисади хәрчләринин малијјәләшдирилмәси вә бүдчә кәсиринин јеринин долдурулмасы үчүн Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин һүгуги вә физики шәхсләрә, һабелә харичи дөвләтләрә мүвафиг фаизлә өдәнилмәклә гајтарылмалы олан, милли вә ја харичи валјута илә ифадә едилмиш борч өһдәликләридир.
2. Азәрбајчан Республикасы дөвләт борчунун мүтләг вә нисби һәддини Азәрбајчан Республикасынын Али Совети гаршыдакы малијјә илинин бүдчәси илә ејни вахтда тәсдиг едир.
3. Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчуна Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин сәрәнчамында олан бүтүн активләрлә тә'минат верилир.

Маддә 2. **Азәрбајчан Республикасы дөвләт борчунун формалары вә тәркиби**

1. Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчу ашағыдакы формаларда ола биләр:

Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин алдығы кредитләр;
Азәрбајчан Республикасынын һөкумәти адындан бурахылан гијмәтли кағызлар шәклиндә дөвләт истигразлары;
Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин тә'минат вердији дикәр борч өһдәликләри.
2. Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчу өтән илләрин борчундан вә јени јаранан борчдан ибарәтдир.
3. Дөвләт борчу гысамүддәтли, ортамүддәтли вә узунмүддәтли борч өһдәликләри шәклиндә ола биләр.
Азәрбајчан Республикасынын һәр һансы борч өһдәликләри конкрет истиграз шәртләриндә мүәјјәнләшдирилән мүддәтләрдә өдәнилир.

Маддә 3. **Азәрбајчан Республикасы дөвләт борчунун идарә олунмасы вә учоту**

1. Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчуна даир сијасәти Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин Милли Банкла бирликдә һазырланмыш тәклифләринә әсасән Азәрбајчан Республикасынын Али Совети мүәјјән едир.
2. Азәрбајчан Республикасынын Милли Банкына ичазә верилә биләр ки, Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлијинә Азәрбајчан Республикасы Али Советинин мүәјјән етдији мәбләғдә кредит ајырсын.
3. Азәрбајчан Республикасы дөвләт борчунун идарә олунмасыны, о чүмләдән Азәрбајчан Республикасы борч өһдәликләринин бурахылмасыны (верилмәсини) вә јерләшдирилмәсини Азәрбајчан Республикасынын һөкумәти Азәрбајчан Республикасынын ганунверичилик актларына ујғун олараг һәјата кечирир. Бу мәгсәдлә Азәрбајчан Республикасы һөкумәтинин гәрары илә Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлији јанында дөвләт борчу үзрә шура јарадылыр.
4. Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлији дөвләт борч өһдәликләринин гејдијјатыны вә дөвләт борчунун учотуну апарыр, онун вәзијјәтинә чари нәзарәт едир.

Маддә 4. **Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчуна хидмәт**

1. Әкәр Азәрбајчан Республикасынын һөкумәти башга гајда мүәјјән етмәмишдирсә, Азәрбајчан Республикасынын дөвләт борчуна Азәрбајчан Республикасынын Милли Банкы вә онун идарәләри Азәрбајчан Республикасынын борч өһдәликләринин јерләшдирилмәси вә өдәнилмәси, борч фаизләри шәклиндә вә ја башга формада өдәнишләрин верилмәси әмәлијјатларыны һәјата кечирмәк васитәсилә хидмәт едир.
2. Азәрбајчан Республикасы Милли Банкынын бүдчә кәсирини бирбаша кредитләшдирмәси вә дөвләт гијмәтли кағызларыны онларын илкин јерләшдирилмәси заманы сатын алмасы гадаған едилир.
3. Азәрбајчан Республикасынын борч өһдәликләринин јерләшдирилмәси, өдәнилмәси вә јенидән малијјәләшдирилмәси үчүн хәрчләр Азәрбајчан Республикасынын республика бүдчәсинин вәсаити һесабына чәкилир.

Маддә 5. **Азәрбајчан Республикасынын харичи дөвләт борчу**

1. Азәрбајчан Республикасынын һөкумәти Азәрбајчан Республикасы Али Советинин тәсдиг етдији үмуми дөвләт борчу лимити һәддиндә харичи кредитләрин чәлб едилмәси һаггында гәрар гәбул едир вә харичи дөвләт борчунун идарә олунмасы гајдасыны мүәјјәнләшдирир.
2. Харичи дөвләт борчунун өдәнилмәси мәнбәји Азәрбајчан Республикасынын мәркәзләшдирилмиш валјута вәсаитидир.

Маддә 6. **Азәрбајчан Республикасы дөвләт борчунун вәзијјәтинә нәзарәт**

Азәрбајчан Республикасы дөвләт борчунун вәзијјәтинә Азәрбајчан Республикасынын Али Совети нәзарәт едир.

Маддә 7. **Азәрбајҹан Республикасынын дөвләт борчу һаггында мә'луматын дәрҹ едилмәси**

Һәр ил Азәрбајҹан Республикасынын Һөкумәти Азәрбајҹан Республикасы дөвләт борчунун өтән малијјә илиндәки вәзијјәти барәдә мә'луматы ҹари илин ијунундан кеч олмајараг дәрҹ етдирир.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-ҹи ил.
№ 424.

1047 **«Дөвләт борчу һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун гүввәјә минмәси барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:
«Дөвләт борчу һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Гануну имзаландығы андан гүввәјә минсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-ҹи ил.
№ 425.

1048 **«Һәрби трибуналлар һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишиклик едилмәси барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ГАНУНУ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:
«Һәрби трибуналлар һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун 15-ҹи маддәси ашағыдакы редаксијада верилсин:

«Маддә 15. **Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәсинин һәрби коллекијасына аид олан ҹинајәт ишләри**

Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәсинин һәрби коллекијасына полковник (биринҹи дәрәҹәли капитан), кенерал (адмирал) әскәри рүтбәләри олан, јахуд алај, тұғај командириндән башламыш јухары вәзифәләрдә вә бунлара бәрабәр вәзифәләрдә чалышан шәхсләрин ҹинајәтләри һаггында ишләр аиддир».

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-ҹи ил.
№ 426.

1049 **Азәрбајҹан Республикасы Ҹинајәт Мәҹәлләсинин 42-ҹи маддәсинә әлавәләр едилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ГАНУНУ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:
Азәрбајҹан Республикасы Ҹинајәт Мәҹәлләсинин 42-ҹи маддәсинә ашағыдакы әлавәләр едилсин:
Маддәнин адында вә биринҹи һиссәсиндә «мүһарибә дөврүндә» сөзләриндән сонра «вә ја дөјүш шәраитиндә» сөзләри әлавә едилсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-ҹи ил.
№ 427.

1050 **Азәрбајҹан Республикасынын бә'зи јашајыш мәнтәгәләринин тарихи адларынын бәрпасы вә дәгигләшдирилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:
Республиканын бә'зи јашајыш мәнтәгәләринин тарихи адларынын бәрпасы вә дәгигләшдирилмәси илә әлагәдар ашағыдакы дәјишикликләр едилсин:

Бакы шәһәри үзрә

Сураханы рајонундакы Киров гәсәбәси Јени Сураханы гәсәбәси адландырылсын.

Ағдам рајону үзрә

Кичан кәнди Баллыгаја, Маниклу кәнди Мәликли кәндләри адландырылсын.

Ағстафа рајону үзрә

Калининкәнд гәсәбәси Вурғун гәсәбәси, Кировка кәнди Һәсәнсу, Јени кәнд кәнди Ашағы Кәсәмән, Марксовка кәнди Хәтаи кәндләри адландырылсын.

Хәтаи кәнд Советинин әразисиндәки јашајыш мәнтәгәси Гачаг Кәрәм кәнди адландырылсын вә рајонун јашајыш мәнтәгәләри сијаһысына дахил едилсин.

Ағсу рајону үзрә

Биринҹи Араткәнд кәнди Машадганлы, Икинҹи Араткәнд кәнди Аратлы—Чуруғлу, Ленинабад кәнди Сангалан кәндләри адландырылсын.

Бејләган рајону үзрә

Комсомол гәсәбәси Јухары Аран гәсәбәси адландырылсын.

Биләсувар рајону үзрә

Константиновка кәнди Исмәтли кәнди адландырылсын.

Губа рајону үзрә

Петропавловка кәнди Дәлләкли, Јеленовка кәнди Һачыһүсејнли кәндләри адландырылсын.

Дашкәсән рајону үзрә

Шаруккар кәнди Ҝәмәргаја, Кедәмиш кәнди Суговушан, Кәтишен кәнди Чајкәнд кәндләри адландырылсын.

Загатала рајону үзрә

Верхнјан кәнди Бәһмәнли кәнди адландырылсын.

Кәлбәҹәр рајону үзрә

Арачадзор кәнди Довшанлы, Арутунагомер кәнди Гызылгаја, Атерк кәнди Һәсәнриз, Вагаус кәнди Гозлу, Верин Оратаг кәнди Јухары Оратаг, Вәнкли кәнди Вәнкли, Гарнакар кәнди Чорманлы, Гочогот кәнди Јајычы, Дрмбон кәнди Һејвалы, Нарештар кәнди Нарынчлар, Погосогомер кәнди Дәвәдашы, Тсмагаһог кәнди Базаркәнд, Һетаван кәнди Гозлукөрпү, Шаһмасур кәнди Шаһмансурлу кәндләри адландырылсын.

Коранбој рајону үзрә

Ермәни Борисн кәнди Бөрү, Манашид кәнди Мәнәшли, Саров (ерм.) кәнди Саровлу кәндләри адландырылсын.

Саатлы рајону үзрә

Отрадноје кәнди Газанбатан, Красноселски кәнди Гара Нуру, Октјабрабад кәнди Ширинбәјли кәндләри адландырылсын.

Мөвчуд Ленинкәнд кәнди ики һиссәјә ајрылараг Гыраглы вә Мустафабәјли кәндләри адландырылмагла рајонун јашајыш мәнтәгәләри сијаһысына дахил едилсин. Кәнд советинин мәркәзи Гыраглы кәндинә кечирилсин.

Сабирабад рајону үзрә

Ахтачы Шаумјан кәнди Ахтачы, Шаумјановка кәнди Мәмишләр кәндләри адландырылсын.

Самух рајону үзрә

Сәфәрәлијев гәсәбәси Нәбиағалы гәсәбәси адландырылсын.

Тәртәр рајону үзрә

Ленинаван гәсәбәси Шыхарх гәсәбәси, Ағабәјәленч кәнди Ағабәјалы, Акоп Камари кәнди Лүләсаз, Гармираван кәнди Гызылоба, Левонарх кәнди Көјарх, Мағавуз кәнди Чардаглы, Метсшен кәнди Улу Гарабәј, Мингрелкс кәнди Мегрелалај, Мөһрәтағ кәнди Кичик Гарабәј, Неркин Оратаг кәнди Ашағы Оратағ, Чераберт кәнди Чиләбүрт кәндләри адландырылсын.

Ханлар рајону үзрә

Чиракидзор гәсәбәси Чырагдәрә гәсәбәси, Гушчу Армавир кәнди Гушчу Көран, Мартунашен кәнди Гарабулаг кәндләри адландырылсын.

Хочавәнд рајону үзрә

Акаку кәнди Ағдам, Ашан кәнди Һешан, Баназур кәнди Бинәдәрәси, Гараһонч кәнди Гаразәми, Гиши кәнди Киш, Гочбек кәнди Гочбәјли, Гузејгалер кәнди Гузејхырман, Домы кәнди Бинә, Замзур кәнди Дәрәкәнд, Ҝомрагуч кәнди Гырмызыгаја, Керт кәнди Гузумкәнд, Колхозашен кәнди Арпадүзү, Каваһан кәнди Каваһын, Күнәјгалер кәнди Күнејхырман, Масмына кәнди Ағбулаг, Мачкалашен кәнди Чүтчү, Метстағлар кәнди Бөјүк Таглар, Мәммәдадзор кәнди Мәммәддәрә, Мирушен кәнди Мирикәнд, Нинки кәнди Чәмијјәт, Норшен кәнди Јеникәнд Параватумб кәнди Гарытәпә, Сыхторашен кәнди Шых Дурсун, Спитакшен кәнди Ағкәнд, Тјак кәнди Дагдөшү, Теур кәнди Сор, Трахтик кәнди Зоғалбулаг, Хнушинак кәнди Ханоба, Хтсаберт кәнди Чајлаггала, Һатси кәнди Чөрәкли, Һерһер кәнди Гаргар, Һинтағлар кәнди Көһнә Тағлар, Шагах кәнди Шаһјери, Сәркисашен кәнди Чағадүз кәндләри адландырылсын.

Хочалы рајону үзрә

Гармикүч кәнди Гызылоба, Дәһрәв кәнди Гајабашы, Дашушен кәнди Дашкәнд, Илис кәнди Гаракөтүк, Меһдишен кәнди Меһдибәјли, Мошхмһат кәнди Гушчубаба, Мхитарикәнд кәнди Мухтар, Нахчываник кәнди Нахчыванлы, Неркин Сызнек кәнди Ашағы Јемишчан, Неркин Гылычбаг кәнди Ашағы Гылычбағ, Норакүһ кәнди Тәзәбинә, Рев кәнди Шәлвә, Сардарашен кәнди Сәрдаркәнд, Сарушен кәнди Дағјурд, Сејидишен кәнди Сејидбәјли, Ханазах кәнди Ханјурду, Хантск кәнди Ханјери, Хндзристан кәнди Алмалы, Ҝөтүк кәнди Ағкәдик кәндләри адландырылсын.

Шамахы рајону үзрә

Ширванзадә кәнди Хојлу кәнди адландырылсын.

Шәмкир рајону үзрә

Ленин гәсәбәси Чинарлы гәсәбәси, Ҝолхозкәнд кәнди Бајрамлы, Енкелскәнд кәнди Ирмашлы кәндләри адландырылсын.

Шуша рајону үзрә

Метсгаладәрәси кәнди Бөјүк Галадәрәси кәнди адландырылсын.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 428.

1051 **Кәнд тәсәррүфаты тә'јинатлы бә'зи мүәссисәләрин банк ссудалары үзрә борчларынын силинмәси вә дөвләтин дахили борчуна аид едилмәси барәдә**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘЧЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлиси гәрара алыр:

1. Малијјә Назирлији тәрәфиндән дәгигләшдирилмиш кәнд тәсәррүфаты тә'јинатлы бә'зи мүәссисәләрин 170 милјон 559 мин рубл мәбләғиндә банк ссудалары үзрә борчларынын силинмәси вә дөвләтин дахили борчуна аид едилмәси барәдә Азәрбајчан Республикасы Назирләр Кабинетинин 1992-чи ил 8 мај тарихли вә 1992-чи ил 16 ијул тарихли 397 нөмрәли гәрарындакы тәклифә разылыг верилсин.

2. Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлијинә тапшырылсын ки, республика бүдчәси кәсиринин артырылмасы һесабына әлавә олунмуш сијаһы үзрә ссуда борчларынын тәшкилатлара өдәнилмәсини тә'мин етсин.

Азәрбајчан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 429.

1052 **Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәси халг ичласчыларынын сајынын артырылмасы вә сечилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәси сәдринин тәгдиматыны нәзәрә алараг, Азәрбајҹан Республикасы Конститусијасынын (Әсас Ганунунун) 164-чү маддәсинин 2-чи һиссәсинә вә «Азәрбајҹан Республикасынын мәһкәмә гурулушу һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун 63-чү маддәсинин 3-чү вә 4-чү бәндләринә мүвафиг олараг Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси **гәрара алыр:**

1. Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәси халг ичласчыларынын саj тәркиби 36 нәфәр артырылсын.

2. Азәрбајҹан Республикасы Силаһлы Гүввәләринин ашағыдакы забитләри Азәрбајҹан Республикасы Али Мәһкәмәсинин халг ичласчылары сечилсинләр:

Аббасов Таһир Тәләт оғлу—мајор,
Ағајев Раһиб Мәммәдаға оғлу—лејтенант,
Ағарзајев Ариф Әждәр оғлу—капитан,
Бәдәлов Рәсул Рамазан оғлу—баш лејтенант,
Бәдәлов Шаһин Идрис оғлу—баш лејтенант,
Вәлијев Вагиф Зүбејир оғлу—2-чи дәрәҹәли капитан,
Гулијев Елчин Ҹәлил оғлу—полковник,
Гурбанов Сәфәр Мухтар оғлу—мајор,
Дәмиров Дашдәмир Полад оғлу—лејтенант,
Әбдүлрәһимов Елдар Әбдүлрәһим оғлу—2-чи дәрәҹәли капитан,
Әзизов Салман Ислам оғлу—2-чи дәрәҹәли капитан,
Әмиров Һүсејн Мираға оғлу—подполковник,
Зајтсев Јевкени Виталјевич—подполковник,
Зејналов Мөвсүм Әлимуса оғлу—2-чи дәрәҹәли капитан,
Исазадә Огтај Шыхмәт оғлу—полковник,
Исмајылов Гурбанәли Надир оғлу—подполковник,
Кәримов Елшән Шадман оғлу—баш лејтенант,
Комогоров Владимир Иванович—подполковник,
Костромин Вәчеслав Викторович—подполковник,
Мансуров Меһман Иса оғлу—полковник,
Мәммәдов Вагиф Ҹәфәр оғлу—подполковник,
Мәммәдов Рәһман Әләкбәр оғлу—подполковник,
Мәммәдов Руслан Әләкбәр оғлу—подполковник,
Мәммәдов Фаиг Әли оғлу—капитан-лејтенант,
Мәнсимов Јашар Идиш оғлу—3-чү дәрәҹәли капитан,
Мусајев Вүгар Гулу оғлу—лејтенант,
Сарыјев Мәммәдһүсејн Јапан оғлу—полковник,
Сәфәров Сәфәр Ханоғлан оғлу—2-чи дәрәҹәли капитан,
Тағыјев Вагиф Һидајәт оғлу—подполковник,
Һәсәнов Мәтләб Һәсәнхан оғлу—капитан,
Һүсејнов Е'тибар Һамлет оғлу—подполковник,
Һүсејнов Намиг Мурад оғлу—лејтенант,
Һәшимов Фазил Адил оғлу—мајор,
Ҹаббаров Давуд Аттала оғлу—подполковник,
Ҹәфәров Мәммәдһүсејн Ҹамал оғлу—подполковник,
Ширинов Маариф Мәҹид оғлу—мајор.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 430.

1053 **Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин харичдә јашајан сојдашлара вә һәмвәтәнләрә Дүнја азәрбајҹанлыларынын һәмрә'јлији күнү мүнасибәтилә тәбрики барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси гәрара алыр:

Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин харичдә јашајан сојдашлара вә һәмвәтәнләрә Дүнја азәрбајҹанлыларынын һәмрә'јлији күнү мүнасибәтилә тәбрикинин мәтни бәјан едилсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 431.

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ХАРИЧДӘ ЈАШАЈАН СОЈДАШЛАРА ВӘ ҺӘМВӘТӘНЛӘРӘ ДҮНЈА АЗӘРБАЈҸАНЛЫЛАРЫНЫН ҺӘМРӘ'ЈЛИЈИ КҮНҮ МҮНАСИБӘТИЛӘ ТӘБРИКИ

Әзиз јурддашларымыз! Гәдим вә гәһрәман Азәрбајҹан халгынын өвладлары талејин һөкмү илә планетимизин һәр тәрәфинә сәпәләнмишләр. Дил, тарих, мәдәнијјәт, мә'нәвијјат телләри онлары елә бирләшдирмишдир ки, гәринәләрдән бәри гисмәтләринә дүшән ајрылыг, өмүрләринә гәним кәсилән гәриблик бу јахынлыг вә доғмалыг гаршысында ачиздир.

Нечә-нечә нәсил ана Вәтән һәсрәти илә дүнјасыны дәјишмиш, јад елләрин торпагларына гарышмышлар. Бүтүн өмрүнү һәсрәтлә јашајанларын чоху исә узун илләр боју сағ-саламат олдуғуну доғма елләрдәки әзизләринә чатдырмагдан белә чәкинмишләр.

Тоталитар коммунист режиминин, милјонларла инсанын талејинә балта чалан гурулушун сүгуту инди нечә-нечә инсанын гәлбиндәки үмид чырағыны јандырмышдыр.

Һөрмәтли сојдашларымыз, азад вә суверен Азәрбајҹан—Јер үзәриндә јашајан бүтүн һәмвәтәнләримизин јеканә дөвләт гуруму олан бу зәнкин мәмләкәт бундан сонра бүтүн өвладларынын мүдафиәчиси, үмид јери, архасы вә дајағы олачагдыр. Декабрын 31-и дүнјада јашајан бүтүн азәрбајҹанлыларын һәмрә'јлији күнү кими гејд олунур. Бундан сонра һәмин күн тарихә халгымызын бирлији, һәмрә'јлији күнү кими дахил олачагдыр.

Милли Мәҹлис Сизи бу әламәтдар күн мүнасибәтилә тәбрик едир, һарада јашамағыныздан, һансы ишлә мәшғул олмағыныздан асылы олмајараг вәтәнимиз, анамыз Азәрбајҹанын бу чәтин күнләриндә онун тәрәггиси вә гүдрәтләнмәси наминә даһа әзмлә чалышмағынызы арзу едир.

1054 **Азәрбајҹан Республикасынын али ичра һакимијјәти илә әлагәдар Азәрбајҹан Республикасынын Конститусијасына (Әсас Ганунуна) дәјишикликләр вә әлавәләр едилмәси һаггында Азәрбајҹан Республикасы Гануну лајиһәсинин мүзакирәси үзрә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ МӘҸЛИСИНИН ГӘРАРЫ

Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлиси Азәрбајҹан Республикасынын али ичра һакимијјәти илә әлагәдар Азәрбајҹан Респуб-

ликасынын Конститусијасына (Әсас Ганунуна) дәјишикликләр вә әлавәләр едилмәси һаггында Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун лајиһәсини мүзакирә едәрәк гәрара алыр:

Азәрбајҹан Республикасынын Президентинә тәклиф едилсин ки, мөвҹуд икигат иҹра һакимијјәти структурунун дәјишдирилмәси мәсәләсини һәлл едиб јени структуру Азәрбајҹан Республикасынын Милли Мәҹлисинә тәгдим етсин.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин сәдри
И. ГӘМБӘРОВ.

Бакы шәһәри, 30 декабр 1992-ҹи ил.
№ 432.

1055 **«Әлавә дәјәр веркиси һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ГАНУНУ

1. Сонракы дәјишиклик вә әлавәләрлә бирликдә Азәрбајҹан Республикасынын «Әлавә дәјәр веркиси һаггында» Ганунунун (Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин Мә'луматы, 1991-ҹи ил, № 24, маддә 476; 1992-ҹи ил, № 10, маддә 281) 6-чы маддәсинин 1-ҹи бәндиндә 28 фаиз вә 21,88 фаиз верки дәрәҹәләри мүвафиг олараг 20 фаиз вә 16,67 фаиз верки дәрәҹәләри илә әвәз едилсин.

2. Бу Ганун 1993-ҹү ил јанварын 1-дән гүввәјә минсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 30 декабр 1992-ҹи ил.
№ 433.

1056 **«Сосиал сығортаја вә мәшғуллуг фондуна ајырмаларын нормативләри һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунунда дәјишикликләр едилмәси барәдә**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ГАНУНУ

«Сосиал сығортаја вә мәшғуллуг фондуна ајырмаларын нормативләри һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Ганунунун 1-ҹи маддәси ашағыдакы редаксијада верилсин:

«Маддә 1. Мүәјјән едилсин ки, 1993-ҹү ил јанварын 1-дән Азәрбајҹан Республикасы әразисиндә сосиал сығортаја ајырмалар колхозларда, совхозларда вә тәсәррүфатлараралы кәнд тәсәррүфаты мүәссисәләриндә әмәјин өдәнилмәси фондунун 25 фаизини, дикәр мүәссисә вә тәшкилатларда исә 35 фаизини тәшкил едир.»

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 30 декабр 1992-ҹи ил.
№ 434.

ИКИНҸИ БӨЛМӘ

1057 **Ф. И. Шаһбазова «Азәрбајҹанын Милли Гәһрәманы» ады верилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Гарабағын дағлыг һиссәсиндә баш верән һадисәләрин республика вә дүнја иҹтимаијјәтинә чатдырылмасында хүсуси хидмәтләринә, хидмәти борҹуну јеринә јетирәркән икидлик вә шүҹаәт көстәрдијинә көрә Азәрбајҹан Республикасы «Дөвләттелерадио» ширкәтинин кинооператору Фәхрәддин Ибраһим оғлу **Шаһбазова «Азәрбајҹанын Милли Гәһрәманы»** ады верилсин (өлүмүндән сонра).

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 4 декабр 1992-ҹи ил.
№ 344.

1058 **И. И. Қазымов вә Н. Ә. Тағыјев һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Исмајыл Исмајыл оғлу **Қазымовун** Сураханы рајонунун прокурору вәзифәсиндән вә Намиг Әләкбәр оғлу **Тағыјевин** Јасамал рајонунун прокурору вәзифәсиндән азад олунмасы тәсдиг едилсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 4 декабр 1992-ҹи ил.
№ 346.

1059 **Азәрбајҹан Республикасы Мүдафиә Назирлијинин һәрби гуллугчуларына «Азәрбајҹанын Милли Гәһрәманы» ады верилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Азәрбајҹан Республикасынын суверенлијинин вә әрази бүтөвлүјүнүн горунмасында, динҹ әһалинин тәһлүкәсизлијинин тә'мин едилмәсиндә шәхси икидлик вә шүҹаәт көстәрдикләринә көрә Азәрбајҹан Республикасы Мүдафиә Назирлијинин ашағыдакы һәрби гуллугчуларына

«Азәрбајчанын Милли Гәһрәманы» ады верилсин (өлүмүндән сонра):
Ағајев Бәјләр Тапдыг оғлу—бөлмә командири,
Атакишијев Аслан Габил оғлу—бөлүк командиринин мүавини,
Гасымов Ихтијар Гасым оғлу—дәстә командири,
Әлијев Әләкбәр Һәсән оғлу—тағым командири,
Әлијев Рөвшән Нәриман оғлу—сырави,
Мәһәррәмов Асиф Јусиф оғлу—тағым командири,
Нәчәфов Јунис Иса оғлу—бөлүк командири,
Пашајев Бахшејиш Ханәһмәд оғлу—бөлүк командири.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 7 декабр 1992-чи ил.
№ 350.

1060 Азәрбајчан Республикасынын Зәнкилан рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Азәрбајчан Республикасы Конститусијасынын 121-4-чү маддәсинин 16-чы бәндинә әсасән **гәрара алырам:**

1. Зоракылыгла мүшајәт олунан күтләви иғтишашлар, ганунсуз силаһлы дәстәләрин һәрәкәтләри нәтичәсиндә вәтәндашларын һәјаты үчүн јаранмыш реал тәһлүкәни нәзәрә алараг Азәрбајчан Республикасынын Зәнкилан рајону әразисиндә бир ај мүддәтинә фөвгәл'адә вәзијјәт е'лан едилсин.

2. Фөвгәл'адә вәзијјәт режимини һәјата кечирмәк Азәрбајчан Республикасынын Дахили Ишләр Назирлијинә вә Азәрбајчан Республикасынын Милли Тәһлүкәсизлик Назирлијинә һәвалә едилсин. Азәрбајчан Республикасынын Мүдафиә Назирлијинә тапшырылсын ки, өз гүввә вә васитәләринин бу Фәрманын ичрасы үчүн чәлб едилмәсини тә'мин етсин.

3. Фөвгәл'адә вәзијјәт дөврүндә:

хүсуси кәлиш-кедиш режими мүәјјән едилсин, һабелә мүвафиг бурахылыш вәрәгәси олмајан нәглијјат васитәләринин бу рајонун әразисиндә һәрәкәт сәрбәстлији мәһдудлашдырылсын;

ичтимаи асајишин, халг тәсәррүфатынын фәалијјәтини тә'мин едән објектләрин мүһафизәси күчләндирилсин;

јығынчаглар, митингләр, күчә јүрүшләри, нүмајишләр, дикәр күтләви тәдбирләр кечирилмәси гадаған едилсин;

саат 22-дән сәһәр саат 5-дәк гадаған сааты мүәјјән едилсин;

вәтәндашларын чәмләшдикләри јерләрдә сәнәдләрин јохланмасы тә'мин едилсин, вәтәндашларда силаһ олмасы һаггында мә'лумат олдугда исә онларын үст-башы, әшјалары вә нәглијјат васитәләри јохлансын;

ДИН, МТН вә МН-нин һәрби гуллугчуларынын биркә кешик чәкмәси тәшкил едилсин;

ганунсуз силаһ кәздирән вәтәндашларын силаһлары мүсадирә олунсун;

әрзаг мәһсулларынын вә ән зәрури малларын бөлүшдүрүлмәсинин хүсуси гајдасы тәтбиг едилсин;

лазым кәлдикдә әмәк габилијјәтли әһали фөвгәл'адә вәзијјәтин тә'мин олунмасы илә әлагәдар ишләрә сәфәрбәр едилсин.

4. Азәрбајчан Республикасынын дахили ишләр назиринә, милли тәһлүкәсизлик назиринә вә мүдафиә назиринә тапшырылсын ки, Зәнкилан рајонунда биркә әмәлијјат гәраркаһы јаратсынлар. Дахили ишләр назири рајонун комендантыны тә'јин етсин. Бу Фәрманда вә «Фөвгәл'адә вәзијјәт һаггында» Азәрбајчан Республикасынын Ганунунда мүәјјән едилмиш тәдбирләрин һәјата кечирилмәси үчүн мәс'улијјәт комендантын үзәринә гојулсун.

5. Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлисинә тәклиф олунсун ки, бу Фәрманы тәсдиг етсин вә Азәрбајчан Республикасынын Зәнкилан рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт е'лан едилмәсинин сәбәбләрини БМТ-нин Баш катибинә билдирсин.

6. Бу Фәрман 1992-чи ил декабрын 17-дә саат 00-дан гүввәјә минир.

7. Бу Фәрман Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин тәсдигинә верилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 360.

1061 Азәрбајчан Республикасынын Харичи Инвестисијалар Комитәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Республика игтисадијјатына харичи инвестисијаларын чәлб едилмәси саһәсиндә ваһид дөвләт сијасәтини һәјата кечирмәк, ајры-ајры идарә вә тәшкилатларын бу истигамәтдә фәалијјәтләринин сәмәрәлијини артырмаг, јерли вә харичи инвестисијаларын әлагәләндирилмәсини күчләндирмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Кабинети јанында Азәрбајчан Республикасынын Харичи Инвестисијалар Комитәси ләғв едилсин вә Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Игтисадијјат вә Планлашдырма Комитәси тәркибиндә мүвафиг структур бөлмә јарадылсын.

2. Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Игтисадијјат вә Планлашдырма Комитәсинә тапшырылсын ки, бу Фәрманын 1-чи бәндинә ујғун олараг Комитәнин Әсаснамәсиндә вә структурунда мүвафиг дәјишикликләр едиб тәсдиг олунмасы үчүн Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Кабинетинә тәгдим етсин.

3. Бу Фәрман имзаландығы андан гүввәјә минир.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 361.

1062 М. Һ. Мирзәәһмәдов вә Т. М. Мирзәјев һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Мәһәммәд Һачы оғлу **Мирзәәһмәдов** Азәрбајчан Республикасы малијјә назиринин мүавини тә'јин едилсин. Тофиг Мүрсәл оғлу **Мирзәјев** һәмин вәзифәдән азад едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 241.

1063 Ш. М. Вәкилов вә И. Ф. Фәтизадә һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Шәһрәт Муса оғлу **Вәкилов** Азәрбајчан Республикасы малијјә назиринин мүавини тә'јин едилсин. Илгар Фәти оғлу **Фәтизадә** башга ишә кечмәси илә әлагәдар олараг һәмин вәзифәдән азад едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 245.

1064 И. Ф. Фәтизадә һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Илгар Фәти оғлу **Фәтизадә** Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сосиал Мүдафиә Фонду сәдринин биринчи мүавини тә'јин едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 16 декабр 1992-чи ил.
№ 246.

1065 Азәрбајчан Республикасынын Губадлы рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Азәрбајчан Республикасы Конститусијасынын 121-4-чү маддәсинин 16-чы бәндинә әсасән **гәрара алырам:**

1. Зоракылыгла мүшајиәт олунан күтләви иғтишашлар, ганунсуз силаһлы дәстәләрин һәрәкәтләри нәтичәсиндә вәтәндашларын һәјаты үчүн јаранмыш реал тәһлүкәни нәзәрә алараг Азәрбајчан Республикасынын Губадлы рајону әразисиндә бир ај мүддәтинә фөвгәл'адә вәзијјәт е'лан едилсин.

2. Фөвгәл'адә вәзијјәт режимини һәјата кечирмәк Азәрбајчан Республикасынын Дахили Ишләр Назирлијинә вә Азәрбајчан Республикасынын Милли Тәһлүкәсизлик Назирлијинә һәвалә едилсин. Азәрбајчан Республикасынын Мүдафиә Назирлијинә тапшырылсын ки, өз гүввә вә васитәләринин бу Фәрманын ичрасы үчүн чәлб едилмәсини тә'мин етсин.

3. Фөвгәл'адә вәзијјәт дөврүндә:

хүсуси кәлиш-кедиш режими мүәјјән едилсин, һабелә мүвафиг бурахылыш вәрәгәси олмајан нәглијјат васитәләринин бу рајонун әразисиндә һәрәкәт сәрбәстлији мәһдудлашдырылсын;

ичтимаи асајишин, халг тәсәррүфатынын фәалијјәтини тә'мин едән објектләрин мүһафизәси күчләндирилсин;

јығынчаглар, митингләр, күчә јүрүшләри, нүмајишләр, дикәр күтләви тәдбирләр кечирилмәси гадаған едилсин;

саат 22-дән сәһәр саат 5-дәк гадаған сааты мүәјјән едилсин;

вәтәндашларын чәмләшдикләри јерләрдә сәнәдләрин јохланмасы тә'мин едилсин, вәтәндашларда силаһ олмасы һаггында мә'лумат олдугда исә онларын үст-башы, әшјалары вә нәглијјат васитәләри јохлансын;

ДИН, МТН вә МН-нин һәрби гуллугчуларынын биркә кешик чәкмәси тәшкил едилсин;

ганунсуз силаһ кәздирән вәтәндашларын силаһлары мүсадирә олунсун;

әрзаг мәһсулларынын вә ән зәрури малларын бөлүшдүрүлмәсинин хүсуси гајдасы тәтбиг едилсин;

лазым кәлдикдә әмәк габилијјәтли әһали фөвгәл'адә вәзијјәтин тә'мин олунмасы илә әлагәдар ишләрә сәфәрбәр едилсин.

4. Азәрбајчан Республикасынын дахили ишләр назиринә, милли тәһлүкәсизлик назиринә вә мүдафиә назиринә тапшырылсын ки, Губадлы рајонунда биркә әмәлијјат гәраркаһы јаратсынлар. Дахили ишләр назири рајонун комендантыны тә'јин етсин. Бу Фәрманда вә «Фөвгәл'адә вәзијјәт һаггында» Азәрбајчан Республикасы Ганунунда мүәјјән едилмиш тәдбирләрин һәјата кечирилмәси үчүн мәс'улијјәт комендантын үзәринә гојулсун.

5. Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлисинә тәклиф олунсун ки, бу Фәрманы тәсдиг етсин вә Азәрбајчан Республикасынын Губадлы рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт е'лан едилмәсинин сәбәбләрини БМТ-нин Баш катибинә билдирсин.

6. Бу Фәрман 1992-чи ил декабрын 18-дә саат 00-дан гүввәјә минир.

7. Бу Фәрман Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин тәсдигинә верилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 363.

1066 Л. Х. Рәсулованын Азәрбајчан Республикасы сосиал тә'минат назири вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Лидија Худат гызы **Рәсулова** Азәрбајчан Республикасы Сосиал Тә'минат Назирлијинин ләғв едилмәси илә әлагәдар олараг назир вәзифәсиндән азад едилсин.

Әсас: Азәрбајчан Республикасы Президентинин «Азәрбајчан Республикасынын Әмәк вә Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Назирлијинин јарадылмасы һаггында» 1992-чи ил 10 декабр тарихли 356 №-ли Фәрманы.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 364.

1067 С. Ч. Гасымованын Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Светлана Чинкиз гызы **Гасымова** Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәсинин ләғв едилмәси илә әлагәдар олараг һәмин комитәнин сәдри вәзифәсиндән азад едилсин.

Әсас: Азәрбајчан Республикасы Президентинин «Азәрбајчан Республикасынын Әмәк вә Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Назирлијинин

јарадылмасы һаггында» 1992-чи ил 10 декабр тарихли 356 №-ли Фәрманы.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 365.

1068 Азәрбајчан Республикасынын Чәбрајыл рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт тәтбиг едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Азәрбајчан Республикасы Конститусијасынын 121-4-чү маддәсинин 16-чы бәндинә әсасән **гәрара алырам:**

1. Зоракылыгла мүшаијәт олунан күтләви иғтишашлар, ганунсуз силаһлы дәстәләрин һәрәкәтләри нәтичәсиндә вәтәндашларын һәјаты үчүн јаранмыш реал тәһлүкәни нәзәрә алараг Азәрбајчан Республикасынын Чәбрајыл рајону әразисиндә ики ај мүддәтинә фөвгәл'адә вәзијјәт е'лан едилсин.

2. Фөвгәл'адә вәзијјәт режимини һәјата кечирмәк Азәрбајчан Республикасынын Дахили Ишләр Назирлијинә вә Азәрбајчан Республикасынын Милли Тәһлүкәсизлик Назирлијинә һәвалә едилсин. Азәрбајчан Республикасынын Мүдафиә Назирлијинә тапшырылсын ки, өз гүввә вә васитәләринин бу Фәрманын ичрасы үчүн чәлб едилмәсини тә'мин етсин.

3. Фөвгәл'адә вәзијјәт дөврүндә:

хүсуси кәлиш-кедиш режими мүәјјән едилсин, һабелә мувафиг бурахылыш вәрәгәси олмајан нәглијјат васитәләринин бу рајонун әразисиндә һәрәкәт сәрбәстлији мәһдудлашдырылсын;

ичтимаи асајишин, халг тәсәррүфатынын фәалијјәтини тә'мин едән објектләрин мүһафизәси күчләндирилсин;

јығынчаглар, митингләр, күчә јүрүшләри, нүмајишләр, дикәр күтләви тәдбирләр кечирилмәси гадаған едилсин;

саат 22-дән сәһәр саат 5-дәк гадаған сааты мүәјјән едилсин;

вәтәндашларын чәмләшдикләри јерләрдә сәнәдләрин јохланмасы тә'мин едилсин, вәтәндашларда силаһ олмасы һаггында мә'лумат олдугда исә онларын үст-башы, әшјалары вә нәглијјат васитәләри јохлансын;

ДИН, МТН вә МН-нин һәрби гуллугчуларынын биркә кешик чәкмәси тәшкил едилсин;

ганунсуз силаһ кәздирән вәтәндашларын силаһлары мүсадирә олунсун;

әрзаг мәһсулларынын вә ән зәрури малларын бөлүшдүрүлмәсинин хүсуси гајдасы тәтбиг едилсин;

лазым кәлдикдә әмәк габилијјәтли әһали фөвгәл'адә вәзијјәтин тә'мин олунмасы илә әлагәдар ишләрә сәфәрбәр едилсин.

4. Азәрбајчан Республикасынын дахили ишләр назиринә, милли тәһлүкәсизлик назиринә вә мүдафиә назиринә тапшырылсын ки, Чәбрајыл рајонунда биркә әмәлијјат гәраркаһы јаратсынлар. Дахили ишләр назири рајонун комендантыны тә'јин етсин. Бу Фәрманда вә «Фөвгәл'адә вәзијјәт һаггында» Азәрбајчан Республикасынын Ганунунда мүәјјән едилмиш тәдбирләрин һәјата кечирилмәси үчүн мәс'улијјәт комендантын үзәринә гојулсун.

5. Азәрбајчан Республикасынын Милли Мәчлисинә тәклиф олунсун ки, бу Фәрманы тәсдиг етсин вә Азәрбајчан Республикасынын Чәбрајыл рајону әразисиндә фөвгәл'адә вәзијјәт е'лан едилмәсинин сәбәбләрини БМТ-нин Баш катибинә билдирсин.

6. Бу Фәрман 1992-чи ил декабрын 18-дә саат 00-дан гүввәјә минир.

7. Бу Фәрман Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин тәсдигинә верилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 366.

1069 Азәрбајчан Республикасы сосиал тә'минат назиринин мүавинләри һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Азәрбајчан Республикасы Сосиал Тә'минат Назирлијинин ләғв едилмәси илә әлагәдар олараг Роксана Камил гызы Әмирасланова, Леонид Андрејевич **Соколов** вә Фәзил Рәһим оғлу Ағамалыјев назирин мүавинләри вәзифәсиндән азад едилсинләр.

Әсас: Азәрбајчан Республикасы Президентинин «Азәрбајчан Республикасынын Әмәк вә Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Назирлијинин јарадылмасы һаггында» 1992-чи ил 10 декабр тарихли 356 №-ли Фәрманы.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 247.

1070 Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәси сәдринин мүавинләри һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Әмәк вә Сосиал Мәсәләләр Комитәсинин ләғв едилмәси илә әлагәдар олараг Јунис Һејдәр оғлу **Бунјадов**, Константин Васил‌јевич **Шербаков** вә Елман Мәммәд оғлу **Һүсејнов** һәмин комитәнин сәдринин мүавини вәзифәсиндән азад едилсинләр.

Әсас: Азәрбајчан Республикасы Президентинин «Азәрбајчан Республикасынын Әмәк вә Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Назирлијинин јарадылмасы һаггында» 1992-чи ил 10 декабр тарихли 356 №-ли Фәрманы.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 17 декабр 1992-чи ил.
№ 248.

1071 М. М. Сејидова «Азәрбајчанын Милли Гәһрәманы» адынын верилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Дүшмән һәмләләрини гәһрәманчасына дәф етдијинә, дөјүш заманы мәрдлик нүмунәси көстәрәрәк јолдашларынын һәјатыны хилас етдијинә көрә Нахчыван Мухтар Республикасы Бабәк рајонунун Јухары

Бузгов кәндинин өзүнүмүдафиә дәстәсинин дөјүшчүсү Мирәскәр Мир Абдулла оғлу **Сејидова «Азәрбајчанын Милли Гәһрәманы»** ады верилсин (өлүмүндән сонра).

**Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.**

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 367.

1072 **Гачгынлар јерләшдирилмиш санаторијаларда, профилакторијаларда, истираһәт евләриндә јемәк хәрчи нормасы һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Гарабағын тәчавүзә мә'руз галмыш јашајыш мәнтәгәләриндән говулмуш вә республиканын санаторијаларында, профилакторијаларында вә истираһәт евләриндә мүвәггәти јерләшдирилмиш шәхсләрин һәјат сәвијјәсинин јүксәлдилмәсинә көмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. Республиканын санаторијаларында, профилакторијаларында вә истираһәт евләриндә мүвәггәти јерләшдирилмиш гачгынлар үчүн адамбашына верилән ајлыг јемәк хәрчи нормасы 1993-чү ил јанвар ајынын 1-дән е'тибарән әмәк һаггынын минимум мәбләғинин бир мисли һәчминдә мүәјјән едилсин.

2. Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Қабинетинә тапшырылсын ки, бу Фәрманла әлагәдар мүвафиг гәрар гәбул етсин.

3. Азәрбајчан Республикасы Назирләр Қабинетинин 1992-чи ил 20 апрел тарихли 220 сајлы гәрары өз гүввәсини итирмиш һесаб едилсин.

**Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.**

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 368.

1073 **«Азәрбајчан Республикасынын Әдлијјә Назирлијинә әлавә сәлаһијјәт верилмәси һаггында» Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фәрманында дәјишикликләр едилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

«Азәрбајчан Республикасы Әдлијјә Назирлијинә әлавә сәлаһијјәт верилмәси һаггында» Азәрбајчан Республикасы Президентинин 1992-чи ил 30 сентјабр тарихли 229 нөмрәли Фәрманынын 1-чи бәндиндән «өз сәлаһијјәтләри һәддиндә» сөзләри вә 2-чи бәнд чыхарылсын.

**Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.**

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 369.

1074 **Аспирантларын, али, орта ихтисас вә техники пешә тәһсили мәктәбләри тәләбәләринин вә шакирдләринин сосиал мүдафиәси саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Истеһлак гијмәтләринин артмасы илә әлагәдар олараг аспирантларын, али вә орта ихтисас мәктәбләри тәләбәләринин вә техники пешә тәһсили мәктәбләри шакирдләринин сосиал мүдафиәсини күчләндирмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. 1993-чү ил јанварын 1-дән е'тибарән аспирантлара, тәләбәләрә вә шакирдләрә верилән тәгаүдләрин минимум мигдары ашағыдакы гајдада мүәјјән едилсин:

аспирантлара—әмәк һаггынын минимум мәбләғинин ики мисли һәчминдә;

али тәһсил мүәссисәләринин тәләбәләринә—әмәк һаггынын минимум мәбләғинин бир мисли һәчминдә;

орта ихтисас тәһсили мүәссисәләринин тәләбәләринә—әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 0,8 мисли һәчминдә;

техники пешә мәктәбләринин шакирдләринә—тәһсил мүддәтиндән асылы олараг әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 0,3—0,6 мисли һәчминдә.

2. Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Қабинетинә тапшырылсын ки, бу Фәрмандан ирәли кәлән мәсәләләрин һәлл едилмәсини тә'мин етсин.

**Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.**

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 370.

1075 **Азәрбајчан Дөвләт Информасија Акентлијинин (Азәринформун) тарихи адынын бәрпа едилмәси һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Азәрбајчан Дөвләт Информасија Акентлијинин (Азәринформун) тарихи ады бәрпа едиләрәк Азәрбајчан Телеграф Акентлији (Азәр ТАЧ) адландырылсын.

**Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.**

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 249.

1076 **Дини тәдрис бинасынын тикинтисинә вәсаит ајрылмасы һаггында**

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Тәзә Пир мәсчиди комплексинә дахил олан дини тәдрис бинасынын иншасыны баша чатдырмаг мәгсәдилә **гәрара алырам:**

Тәзә Пир мәсчиди комплексиндәки дини тәдрис бинасында тамамлама ишләринин баша чатдырылмасыны сүр'әтләндирмәк үчүн Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фондундан 10,0 милјон рубл мәбләғиндә вәсаит ајрылсын.

**Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.**

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 251.

1077 Бакы Ислам Институту тәләбәләринин сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Истеһлак маллары гиjмәтләринин артмасы илә әлагәдар оларат Бакы Ислам Институту тәләбәләринин сосиал мүдафиәсини күчләндирмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1993-чү ил јанвар ајынын 1-дән Бакы Ислам Институту тәләбәләринә Азәрбајчан Республикасы Президентинин Фондундан һәр ај әмәк һаггынын минимум мәбләғинин бир мисли һәчминдә тәгаүд верилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ

Бакы шәһәри, 18 декабр 1992-чи ил.
№ 252.

1078 В. С. Һүммәтовун Товуз рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы тә'јин едилмәси вә С. Ә. Пәнаһовун һәмин вәзифәдән азад едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

1. Ваһид Сары оғлу **Һүммәтов** Товуз рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы тә'јин едилсин.
2. Сәмәд Әскәр оғлу **Пәнаһов** башга ишә кечмәси илә әлагәдар олараг Товуз рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы вәзифәсиндән азад едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ

Бакы шәһәри, 20 декабр 1992-чи ил.
№ 371.

1079 Ш. К. Кәримовун Азәрбајчан Республикасынын Даими Јашајыш Јерләрини Мәчбури Тәрк Етмиш Шәхсләрлә Иш үзрә Дөвләт Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Шакир Кәрим оғлу **Кәримов** Азәрбајчан Республикасынын Даими Јашајыш Јерләрини Мәчбури Тәрк Етмиш Шәхсләрлә Иш үзрә Дөвләт Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ

Бакы шәһәри, 21 декабр 1992-чи ил.
№ 372.

1080 И. Н. Әлијевин Азәрбајчан Республикасынын Даими Јашајыш Јерләрини Мәчбури Тәрк Етмиш Шәхсләрлә Иш үзрә Дөвләт Комитәсинин сәдри тә'јин едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Иршад Надир оғлу **Әлијев** Азәрбајчан Республикасынын Даими Јашајыш Јерләрини Мәчбури Тәрк Етмиш Шәхсләрлә Иш үзрә Дөвләт Комитәсинин сәдри тә'јин едилсин.

Бу Фәрман Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин тәсдигинә верилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 21 декабр 1992-чи ил.
№ 373.

1081 Н. Р. Гасымовун Фүзули рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы тә'јин едилмәси вә Ш. К. Аббасовун һәмин вәзифәдән азад едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Нофәл Рәшид оғлу **Гасымов** Фүзули рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы тә'јин едилсин.

Шакир Күлшад оғлу **Аббасов** Фүзули рајону Ичра һакимијјәтинин башчысы вәзифәсиндән азад едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 23 декабр 1992-чи ил.
№ 374.

1082 Азәрбајчан Республикасы вәтәндашларынын һәгиги һәрби хидмәтә 1992-чи ил пајыз чағырышынын мүддәтинин узадылмасы һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Азәрбајчан Республикасынын али мәктәбләринә 1992-чи ил гәбул имтаһанларынын нәтичәләринин декабр ајында јекунлашдырылмасы илә әлагәдар **гәрара алырам:**

Азәрбајчан Республикасы Президентинин «Азәрбајчан Республикасы вәтәндашларынын 1992-чи илин октјабр-декабр ајларында һәгиги һәрби хидмәтә чағырылмасы һаггында» 1992-чи ил 21 сентјабр тарихли 219 нөмрәли Фәрманы илә е'лан едилмиш һәгиги һәрби хидмәтә чағырышын мүддәти 1993-чү ил јанварын 15-дәк узадылсын.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 24 декабр 1992-чи ил.
№ 375.

1083 Инһисарчы мүәссисәләрин вә бирликләрин мәһсулларынын (хидмәтләринин) гијмәтләринин (тарифләринин) дөвләт тәрәфиндән тәнзимләнмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Инһисарчы мүәссисә вә бирликләрин гијмәтләри (тарифләри) сүн'и сурәтдә јүксәлтмәләринин вә бунун нәтичәсиндә саһибкарлығын вә рәгабәтин инкишафы јолунда јарадылан манеәләрин гаршысыны алмаг, истеһлакчыларын һүгугларынын мүдафиәсини тә'мин етмәк мәгсәдилә гәрара алырам:

1. Мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг «Инһисарчы мүәссисәләрин Дөвләт Рејестри»нә дахил едилмиш мүәссисә вә бирликләрин инһисарчы олдуглары мәһсулларын (хидмәтләрин) гијмәтләри (тарифләри) дөвләт тәрәфиндән гијмәтләрин (тарифләрин) сон һәдләрини мүәјјән етмәк, сабит гијмәтләр тәтбиг етмәк, рентабеллик сәвијјәсинин сон һәддини мүәјјән етмәк, сәрбәст гијмәтләрин (тарифләрин) дәјишмәсини декларасија етмәк формаларында тәнзимләнир.

2. Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Игтисадијјат вә Планлашдырма Комитәси Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Антиинһисар Сијасәти вә Саһибкарлыға Көмәк Комитәси илә разылашдырылмагла һәр ил үчүн гијмәтләрин сон һәдди мүәјјән олунмуш, сабит гијмәтләр тәтбиг едилмиш, сәрбәст гијмәтләрин (тарифләрин) дәјишмәси декларасија олунмуш мәһсулларын ајрыча сијаһысыны тәртиб етсин. Зәрури һалларда Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Игтисадијјат вә Планлашдырма Комитәси Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Антиинһисар Сијасәти вә Саһибкарлыға Көмәк Комитәси илә разылашдырылмагла бу сијаһыја вахтындан әввәл әлавәләр вә дәјишикликләр едә биләр.

«Инһисарчы Мүәссисәләрин Дөвләт Рејестри»нә дахил едилмиш мүәссисә вә бирликләрин инһисарчы олдуглары дикәр мәһсуллар (хидмәтләр) үчүн исә Дөвләт Антиинһисар Сијасәти вә Саһибкарлыға Көмәк Комитәси тәрәфиндән һәр ил үзрә рентабеллијин сон һәдди мүәјјән олунсун.

3. Мүәјјән едилсин ки, истеһсалын јерләшдирилмәси вә инкишафы, мәһсулларын (хидмәтләрин) сатышы шәраитинин дәјишмәси илә әлагәдар оларag Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Антиинһисар Сијасәти вә Саһибкарлыға Көмәк Комитәси инһисарчы мүәссисәләр үчүн рентабеллијин сон һәдди үзрә мүәјјән олунмуш сәвијјәни мүвафиг дөвләт органлары илә разылашдырмагла вахтындан әввәл дәјишә биләр.

4. Мүәјјән едилсин ки, истеһсалын инкишафыны, јени техника вә технолокијанын тәтбигини, јени нөв мәһсулларын бурахылышыны, дахили истеһсал еһтијатларындан сәмәрәли истифадәни, хәрчләрин азалдылмасыны, материал вә әмәк тутумунун ашағы салынмасыны стимуллашдырмаг мәгсәдилә ашағыдакы һалларда инһисарчы мүәссисәләрин мәһсулларынын (хидмәтләринин) гијмәтләринә (тарифләринә) дөвләт тәнзимләнмәси шамил едилмир:

чари дөврдә истеһсал олунан мәһсулун кечән илин мүвафиг дөврүнә нисбәтән артан һиссәсинә (натурал ифадәдә);

јени нөв вә јүксәк категоријалы мәһсуллара (онларын серијалы истеһсалына башландығы вахтдан е'тибарән ики ил мүддәтиндә).

5. Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Игтисадијјат вә Планлашдырма Комитәси мүвафиг назирликләр вә баш идарәләрлә разылашдырылмагла мәһсулларын јени нөвләрә вә јүксәк категоријалара аид олунмасы гајдасыны һазырласын вә 1993-чү ил февралын 1-дәк мүвафиг назирлик, баш идарә, мүәссисә вә бирликләрә чатдырсын.

6. Мүәјјән едилсин ки, јени техника вә технолокијанын тәтбиги, әмәк вә материал тутумунун ашағы салынмасы нәтичәсиндә истеһсал хәрчләри азалдығы һалларда инһисарчы мүәссисәләр мәһсулу (хидмәти) әввәлки гијмәтә сата биләрләр.

7. Мүәјјән олунсун ки, ганунверичиликдә нәзәрдә тутулан һаллар истисна олмагла, инһисарчы мүәссисә вә бирликләрин республикадан кәнарда сатдыглары мәһсулларын (хидмәтләрин) гијмәтләринә (тарифләринә) дөвләт тәнзимләнмәси шамил едилмир.

8. Бу Фәрман гүввәјә минәнә гәдәр тәсәррүфат субјектләри тәрәфиндән истеһсал едилмиш, лакин реализә олунмамыш һазыр мәһсулларын гијмәтләринә дөвләт тәнзимләнмәси шамил едилмир.

Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Кабинетинә тапшырылсын ки, белә мәһсулларын сатышындан әлдә олунан мәнфәәтин истеһсалын инкишафына јөнәлдилән һиссәсини мүәјјән етсин.

9. Гүввәдә олан мүвафиг ганунверичилијә әсасән бу гајдалары позан тәсәррүфат субјектләри барәсиндә артырылмыш мәбләғи гејд-шәртсиз бүдчәјә кечирилмәси вә һәмин мәбләғ һәчминдә чәримә едилмәси кими игтисади санксијалар тәтбиг едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Антиинһисар Сијасәти вә Саһибкарлыға Көмәк Комитәси Дөвләт Игтисадијјат вә Планлашдырма Комитәси вә Малијјә Назирлији илә разылашдырылмагла 1993-чү ил февралын 1-дәк «Инһисарчы Мүәссисәләрин Дөвләт Рејестри»нә дахил едилмиш мүәссисәләр, бирликләр, онларын вәзифәли шәхсләри тәрәфиндән дөвләт гијмәт интизамынын позулмасына көрә игтисади санксијаларын тәтбиги гајдаларыны мүәјјән етсин, мүвафиг назирлик, баш идарә, мүәссисә вә бирликләрә чатдырсын.

10. «Инһисарчы Мүәссисәләрин Дөвләт Рејестри»нә дахил едилмиш мүәссисә вә бирликләр тәрәфиндән дөвләт гијмәт интизамына риајәт едилмәсинә нәзарәти гүввәдә олан антиинһисар ганунверичилијинә әсасән Азәрбајчан Республикасынын Дөвләт Антиинһисар Сијасәти вә Саһибкарлыға Көмәк Комитәси һәјата кечирир.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 24 декабр 1992-чи ил.
№ 377.

1084 К. М. Бағыровун Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сәнаједә Ишләрин Тәһлүкәсиз Көрүлмәсинә Нәзарәт вә Дағ-Мә'дән Нәзарәти Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Камран Мәммәд оғлу **Бағыров** Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сәнаједә Ишләрин Тәһлүкәсиз Көрүлмәсинә Нәзарәт вә Дағ-Мә'дән Нәзарәти Комитәсинин сәдри вәзифәсиндән азад едилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 24 декабр 1992-чи ил.
№ 378.

1085 Ә. С. Рәһимовун Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сәнаједә Ишләрин Тәһлүкәсиз Көрүлмәсинә Нәзарәт вә Дағ-Мә'дән Нәзарәти Комитәсинин сәдри тә'јин едилмәси һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Әһмәдаға Салман оғлу **Рәһимов** Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сәнаједә Ишләрин Тәһлүкәсиз Көрүлмәсинә Нәзарәт вә Дағ-Мә'дән Нәзарәти Комитәсинин сәдри тә'јин едилсин.

Бу Фәрман Азәрбајчан Республикасы Милли Мәчлисинин мүзакирәсинә верилсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 24 декабр 1992-чи ил.
№ 379.

1086 Көркәмли ичтимаи-сијаси хадим М. Ә. Рәсулзадәнин тоталитар совет режими дөврүндә репрессијаја мә'руз галмыш аилә үзвләринин Азәрбајчана гајтарылмасы вә онларын сосиал-мәишәт мәсәләләринин һәлли һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Азәрбајчан Демократик Республикасынын баниси, көркәмли ичтимаи-сијаси хадим Мәммәд Әмин Рәсулзадәнин руһу гаршысындакы мә'нәви борч һиссини әсас тутараг тоталитар совет режими тәрәфиндән онун аилә үзвләринә гаршы төрәдилмиш репрессијанын нәтичәләрини арадан галдырмаг мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. Мәммәд Әмин Рәсулзадәнин јахын аилә үзвләринин сүркүн јериндән Азәрбајчана гајтарылмасына лазыми шәраит јарадылсын, онларын сосиал-мәишәт мәсәләләри диггәтлә арашдырылыб һәлл едилсин.

2. Азәрбајчан Республикасынын Назирләр Кабинети вә Бакы шәһәри Ичра һакимијјәтинин башчысы бу сәрәнчамдан ирәли кәлән мәсәләләри һәлл етсин.

Азәрбајчан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 24 декабр 1992-чи ил.
№ 254.

1087 Дүнја азәрбајчанлыларынын гурултајынын чағырылмасы һаггында

АЗӘРБАЈЧАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНЧАМЫ

Он илләрлә Азәрбајчан милли варлығына гаршы јөнәлмиш јабанчы идеолокијалар, авторитар режимләр вә дикәр сијаси сәбәбләр үзүндән милјонларла азәрбајчанлы Вәтәниндән дидәркин дүшмүш, јад мәмләкәтләрдә, гүрбәт елләрдә мәшәггәтлә долу мүһачир һәјаты јашамаға мәһкум едилмишдир. Лакин һарада, һансы шәраитдә јашамаларындан асылы олмајараг онлар өз ана дилинә, дининә, милли-мәдәни дәјәрләримизә садиг галмыш, һәјатларыны мүгәддәс Азәрбајчан идеалына хидмәтә сәрф етмишләр. Халгымызын һагг сәсинин бүтүн дүнјаја дујулмасында вә Азәрбајчан Республикасынын букүнкү истиглалында харичдәки сојдашларымызын да лајигли төһфәси данылмаз бир кәрчәкдир.

Узун, әзаблы ајрылыглардан сонра дүнјанын ән мүхтәлиф кушәләриндә јашајан һәмвәтәнләримиз өзләрини суверен Азәрбајчан дөвләтинин вәтәндашы кими һисс етмәли, онларын Вәтәнә өвладлыг һаггы вә тарихи әдаләт өз јерини алмалыдыр. Бу бахымдан, дүнја азәрбајчанлыларынын Бакыда гурултајыны чағырмаг күнүмүзүн сијаси зәрурәти кими гаршыда дурур.

Јүксәк Вәтән амалы вә азад Азәрбајчан гајәси әтрафында сых бирлијимизи, мә'нәви-сијаси бүтөвлүјүмүзү горумаг вә бүтүн милли потенсиалымызы гүдрәтли Азәрбајчан дөвләти гуручулуғуна сәфәрбәр етмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. Дүнја азәрбајчанлыларынын гурултајыны кечирмәк үчүн ашағыдакы тәркибдә Тәшкилат Комитәси јарадылсын:

Тәшкилат Комитәсинин сәдри

Әбүлфәз **Елчибәј**—Азәрбајчан Республикасынын Президенти.

Тәшкилат Комитәси сәдринин мүавини

Оручов Һидајәт—Азәрбајчан Республикасы Президентинин милләтләрарасы мүнасибәтләр үзрә мүшавири.

Тәшкилат Комитәсинин үзвләри

Аббасов Ајдын—Азәрбајчан Республикасы Президентинин милләтләрарасы мүнасибәтләр үзрә мүшавир хидмәтинин мәсләһәтчиси;

Аббасов Ариф—Азәрбајчан Елмләр Академијасы Тарих Институту директорунун мүавини;

Абдуллајев Камал—Азәрбајчан Мәдәнијјәт Фондунун сәдри;

Абуталыбов Рамиз—Азәрбајчан Республикасынын ЈУНЕСКО-да нүмајәндәси;

Ачалов Ариф—М. Ә. Рәсулзадә адына Бакы Дөвләт Университетинин баш елми ишчиси;

Бабајев Нәби (Хәзри)—«Азәрбајчан дүнјасы» Бејнәлхалг Әлагәләр Мәркәзинин сәдри;

Балајев Расим—Азәрбајчан Кинематографчылар Иттифагынын биринчи катиби;

Бәдәлбәјли Фәрһад—Азәрбајчан Мусиги Хадимләри Иттифагынын сәдри;

Бүлбүлоғлу Полад—Азәрбајчан Республикасынын мәдәнијјәт назири;

Ваһабзадә Бәхтијар—халг шаири;

Гарајев Јашар—Азәрбајчан Елмләр Академијасы Низами адына Әдәбијјат Институтунун директору;

Гасымзадә Гасым—Азәрбајчан Елмләр Академијасы Низами адына Әдәбијјат Институтунун шө'бә мүдири;

Гасымов Вагиф—Милли Мәчлисин Гачгынларла иш вә харичдә јашајан сојдашларла әлагә комиссијасынын сәдри;

Гасымов Тофиг—Азәрбајчан Республикасынын харичи ишләр назири;

Гафар Кәндли—Азәрбајчан Елмләр Академијасы Низами адына Әдәбијјат Институтунун шө'бә мүдири;

Гәһрәманов Чаһанкир—Азәрбајчан Елмләр Академијасы Әлјазмалар Институтунун директору;

Әјлисли Әкрәм—«Јазычы» нәшријјатынын директору;

Әлијев Ариф—Азәрбајчан Республикасы Президентинин мәтбуат хидмәтинин рәһбәри;

Әскәров Рамиз—«Јени форум» журналынын (Түркијә) Азәрбајчан тәмсилчиси;

Әфәндијев Елчин—«Вәтән» чәмијјәтинин сәдри;

Исмајылов Маһмуд—Азәрбајчан Елмләр Академијасы Тарих Институтунун директор мүавини;

Исмајылов Мәммәд—Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Ширкәтинин сәдри;

Исмајылов Рафиг—Азәрбајчан Республикасынын һуманитар мәсәләләр үзрә дөвләт мүшавири;

Күлмәммәдов Рауф—Бакы шәһәри Ичра һакимијјәтинин башчысы;

Мәликов Ариф—халг артисти, бәстәкар;

Мирзәчанзадә Азад—академик;

Мустафајев Имам—Азәрбајҹан Агсаггаллар Шурасынын сәдри;
Нәҹәфов Нәҹәф—Азәрбајҹан Республикасы Президентинин мүшавири;
Пашазадә Аллаһшүкүр—Гафгаз Мүсәлманлары Руһани Идарәсинин сәдри;
Рзајев Ајдын—Азәрбајҹан Республикасы Президентинин харичи мәдәни әлагәләр үзрә мүшавиринин көмәкчиси;
Рзајев Анар—Азәрбајҹан Јазычылар бирлијинин сәдри;
Рүстәмов Вагиф—АзәрТАҸ-ын баш директору;
Рүстәмханлы Сабир—Азәрбајҹан Республикасы Дөвләт Мәтбуат Комитәсинин сәдри;
Садыгов Исмајыл—Азәрбајҹан Республикасы Назирләр Кабинети сәһијјә вә мәдәнијјәт шө'бәсинин мүдири;
Салајев Елдар—Азәрбајҹан Елмләр Академијасынын президенти;
Сејидов Тофиг—АХҸ Иҹраијјә Комитәсинин сәдри;
Сәфәрли Әлјар—М. Ә. Рәсулзадә адына Бакы Дөвләт Университетинин профессору;
Сијабов Әләскәр—Азәрбајҹан Республикасынын Назирләр Кабинети јанында Харичи Туризм Шурасынын сәдри;
Таһир Сеһраб—шаир;
Турабов Һәсәнаға—Азәрбајҹан Театр Хадимләри Иттифагынын сәдри;
Хәлил Рза Улутүрк—халг шаири;
Хәлилов Фәрһад—Азәрбајҹан Рәссамлар Иттифагынын сәдри;
Һаҹызадә Һикмәт—Азәрбајҹан Республикасынын Москвадакы сәлаһијјәтли нүмајәндәси;
Һаҹыјев Һаҹы—Азәрбајҹан Журналистләр Бирлијинин сәдри;
Ҹәтингаја Ниһат—Азәрбајҹан Республикасы Президентинин харичи мәдәни әлагәләр үзрә мүшавири;
Ҹәлилов Фиридун—Азәрбајҹан Республикасынын халг тәһсили назири;
Шыхлы Исмајыл—халг јазычысы.
2. Тәшкилат Комитәсинә мәс'ул катиб штаты ајрылсын.
3. Бу сәрәнҹамла бағлы мәсәләләри һәлл етмәк Азәрбајҹан Республикасынын Назирләр Кабинетинә тапшырылсын.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 24 декабр 1992-чи ил.
№ 255.

1088 Баша чатдырылмамыш тикилиләрин ортаглығына ичазә верилмәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Баша чатдырылмамыш тикилиләри азалтмаг вә бунунла әлагәдар олараг азад саһибкарлығын имканларындан истифадә олунмасыны кенишләндирмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. Баша чатдырылмамыш тикилиләрин һазырлығы фаизиндән асылы олараг, мүвафиг сифаришчиләр илә ајры-ајры хүсуси саһибкарларын, вәтәндашларын, һәмчинин дөвләт мүәссисәләринин вә банкларын (Азәрбајҹан Республикасынын Милли Банкы истисна олмагла) ортаглығына ичазә верилсин.

2. Азәрбајҹан Республикасынын Дөвләт Әмлак Комитәсинә тапшырылсын ки, ортаглыға ичазә верилән баша чатдырылмамыш тикилиләрин сијаһысыны бир ај мүддәтиндә тәсдиг етсин.
3. Ортаглығын тәшкили заманы баша чатдырылмамыш тикилиләрин мүасир гијмәтләрә ујғун олараг јенидән гијмәтләндирилмәси Азәрбајҹан Республикасынын Дөвләт Әмлак Комитәсинә вә Малијјә Назирлијинә тапшырылсын.
4. Ортаглығын тәшкили заманы баша чатдырылмамыш тикилиләрин тә'јинаты Дөвләт Әмлак Комитәсинин разылығы илә дәјишдирилә биләр.
5. Лазым кәлдикдә, Азәрбајҹан Республикасы Дөвләт Әмлак Комитәсинин разылығы илә әчнәби вәтәндашларын вә һүгуги шәхсләрин ортаглыға ҹәлб едилмәси мәгсәдәујғун һесаб едилсин. Бу һалда баша чатдырылмамыш тикилиләрин дүнја гијмәтләринә ујғун олараг гијмәтләндирилмәси тә'мин едилсин.
6. Бу Фәрманын иҹрасына нәзарәт Азәрбајҹан Республикасынын Дөвләт Әмлак Комитәсинә вә Малијјә Назирлијинә тапшырылсын.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 26 декабр 1992-чи ил.
№ 382.

1089 Сосиал сығортаја ајырмалар һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Мүәссисә вә тәшкилатларын малијјә вәзијјәтини јахшылашдырмаг, истеһсал олунан мәһсулларын гијмәтләрини учузлашдырмаг мәгсәдилә вә «Республиканын игтисади вә ичтимаи-сијаси һәјатыны сабитләшдирмәк саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунуна мүвафиг олараг **гәрара алырам:**

1. 1993-чү ил јанвар ајынын 1-дән е'тибарән Азәрбајҹан Республикасынын әразисиндә сосиал сығортаја ајырмаларын дәрәҹәләри ашағыдакы мигдарда мүәјјән едилсин:
колхозларда, совхозларда вә тәсәррүфатлararасы кәнд тәсәррүфаты мүәссисәләриндә—25 фаиз;
дикәр мүәссисә вә тәшкилатларда—35 фаиз.
2. Бу Фәрман Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин мүзакирәсинә верилсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 27 декабр 1992-чи ил.
№ 383.

1090 Шәһид аиләләринә әлавә малијјә јардымы верилмәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Дөјүш әмәлијјатлары заманы һәлак олмуш һәрби гуллугчуларын аиләләринә дөвләт тәрәфиндән көстәрилән гајғыны күчләндирмәк мәгсәдилә **гәрара алырам:**

1. 1993-чү ил јанвар ајынын 1-нә кими дөјүш зонасында һәрби әмәлијјатлар заманы шәһид олмуш һәрби гуллугчуларын аиләләринә 50.000 рубл мәбләғиндә бирдәфәлик малијјә јардымы верилсин.

Сифариш 170—5

2. Азәрбајҹан Республикасынын Малијјә Назирлијинә тапшырылсын ки, бу Фәрманла нәзәрдә тутулмуш малијјә јардымынын республика бүдҹәсинин һесабына верилмәсини тә'мин етсин.

3. Шәһәр вә рајон ичра һакимијјәти башчыларына тапшырылсын ки, бу мәгсәдлә вәсаит ајрылмасы үчүн шәһид аиләләринин сајыны тә'чили мүәјјәнләшдириб Азәрбајҹан Республикасынын Малијјә Назирлијинә тәгдим етсин.

4. Азәрбајҹан Республикасынын Назирләр Кабинетинә тапшырылсын ки, «Азәрбајҹан Республикасынын Силаһлы Гүввәләриндә вә сәрһәд гошунларында хидмәтдә олан һәрби гуллугчуларын, Азәрбајҹан Республикасынын Силаһлы Гүввәләринә топланыша чағырылмыш һәрби вәзифәлиләрин, Азәрбајҹан Республикасы ганунвериҹилијинә мүвафиг сурәтдә јарадылмыш дикәр гошун бирләшмәләринин шәхси һеј'әтинин, Азәрбајҹан Республикасы милли тәһлүкәсизлик вә дахили ишләр назирликләринин рәис вә сырави һеј'әтинин дөвләт тәрәфиндән мүтләг шәхсән сығорталанмасы һаггында» Азәрбајҹан Республикасы Президентинин 1992-ҹи ил 8 феврал тарихли Фәрманына мүвафиг олараг тәсдиг едилмиш сығорталанма гајдаларына јенидән бахсын вә өдәниш мәбләғләрини 2 дәфәдән аз олмајараг артырсын.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 27 декабр 1992-ҹи ил.
№ 384.

1091 Азәрбајҹан Республикасында әмәјин өдәнилмәси саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Истеһлак гијмәтләринин артмасы шәраитиндә әһалинин сосиал мүдафиәсини даһа да күчләндирмәк вә ишчиләрин сәмәрәли әмәк фәалијјәтинә марағыны артырмаг мәгсәдилә вә «Республиканын игтисади вә ичтимаи-сијаси һәјатыны сабитләшдирмәк саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунуна мүвафиг олараг гәрара алырам:

1. 1993-ҹү ил јанварын 1-дән е'тибарән Азәрбајҹан Республикасында әмәк һаггынын минимум мәбләғи ајда 3000 рубл мүәјјән едилсин.

2. Әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 1,2 дәфә артырылмасыны нәзәрә алараг бүдҹәдән малијјәләшдирилән идарә, мүәссисә вә тәшкилатларда чалышан ишчиләрин («Азәрбајҹан Республикасынын Тәһсил Гануну»нун гүввәјә минмәси барәдә Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин гәрары илә әһатә олунмуш ишчиләрдән башга) әмәк һаггы 1993-ҹү ил јанварын 1-дән е'тибарән 20 фаиз артырылсын.

3. Пенсија, тәгаүд вә мүавинәтләрин минимум мәбләғләри әмәк һаггынын минимум мәбләғинә ујғунлашдырылсын.

Мүәјјән едилсин ки, әмәк һаггына әлавәләр, мүкафатлар вә дикәр һәвәсләндириҹи өдәнишләр әмәк һаггынын минимум мәбләғинә дахил едилмир.

4. Азәрбајҹан Республикасынын Малијјә Назирлијинә тапшырылсын ки, бүдҹә тәшкилатларында әмәк һаггынын артырылмасы үзрә әлавә хәрҹләрин малијјәләшдирилмәсини тә'мин етсин.

5. Азәрбајҹан Республикасынын Әмәк вә Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Назирлијинә тапшырылсын ки, бу Фәрмандан ирәли кәлән мү-

вафиг норматив сәнәдләри гәбул едиб онлары назирликләрә, баш идарәләрә вә мүәссисәләрә чатдырсын.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 27 декабр 1992-ҹи ил.
№ 385.

1092 Әлавә дәјәр веркиси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Республика мүәссисәләриндә мәһсул истеһсалынын артырылмасына мараг ојатмаг, гијмәтләрин ашағы дүшмәси үчүн шәраит јаратмаг мәгсәдилә вә «Республиканын игтисади вә ичтимаи-сијаси һәјатыны сабитләшдирмәк саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунуна мүвафиг олараг **гәрара алырам:**

1. 1993-ҹү ил јанварын 1-дән республиканын әразисиндә әлавә дәјәр веркисинин дәрәҹәси 20 фаиз мүәјјән едилсин.

2. Бу Фәрман Азәрбајҹан Республикасы Милли Мәҹлисинин мүзакирәсинә верилсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 27 декабр 1992-ҹи ил.
№ 386.

1093 Ушаглы аиләләрин сосиал мүдафиәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Гијмәтләрин артмасы илә әлагәдар олараг ушаглы аиләләрин сосиал мүдафиәсини тә'мин етмәк, ушаглара дөвләт гајғысыны артырмаг, һабелә бу мәгсәдләрә ајрылан мүавинәтләрин верилмәси гајдасыны садәләшдирмәк мәгсәдилә вә «Минимум истеһлак бүдҹәси һаггында» Азәрбајҹан Республикасынын Ганунуна мүвафиг олараг гәрара алырам:

1. Ушаглы аиләләрә ашағыдакы нөв вә мәбләғләрдә мүавинәтләр мүәјјән едилсин:

ушаг доғуларкән әмәк һаггынын минимум мәбләғинин үч мисли мигдарында бирдәфәлик мүавинәт;

аиләдә адамбашына дүшән орта ајлыг кәлирин әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 1,5 мислиндән аз олдуғу һалларда ушаг доғулдуғу ајдан башлајараг 16 јашына чатанадәк (тәгаүд алмајан мәктәблиләр 18 јашынадәк) әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 30 фаизи мигдарында ајлыг мүавинәт. Бу мүавинәт ушағын валидејнинин мүддәтли һәрби хидмәтдә олдуғу дөврдә әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 50 фаизи, алимент вермәкдән јајынан валидејнләрин ушагларына исә 40 фаизи мигдарында мүәјјән едилир;

16 јашынадәк үч вә даһа чох ушағы олуб ишләмәјән вә пенсија алмајан аналара әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 20 фаизи мигдарында ајлыг мүавинәт;

ушаг јаш јарыма чатанадәк она гуллуг етмәјә көрә мә'зунијјәтдә олан ишләјән гадынлара әмәк һаггынын минимум мәбләғинин 60 фаизи мигдарында.

2. Азәрбајҹан Республикасынын Әмәк вә Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Назирлијинә тапшырылсын ки, бу Фәрмандан ирәли кәлән мүвафиг норматив сәнәдләри гәбул едиб онлары назирликләрә, баш ида-

рәләрә вә мүәссисәләрә чатдырсын.

3. Ушаг доғуларкән бирдәфәлик мүавинәт вә јаш јарыма чатана-дәк она гуллуг етмәјә көрә мә'зунијјәтдә олан ишләмәјән гадынлара мүавинәт Азәрбајҹан Республикасынын Дөвләт Сосиал Мүдафиә Фонду, галан мүавинәтләр исә республика бүдҹәсинин вәсаити һесабына өдәнилир.

4. Азәрбајҹан Республикасы Президентинин «Пенсијачылара вә ушаглы аиләләрә сосиал јардымын күчләндирилмәси саһәсиндә әлавә тәдбирләр һаггында» 1992-чи ил 2 јанвар тарихли вә «Азтә'минатлы аиләләрин сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси һаггында» 1992-чи ил 7 сентјабр тарихли Фәрманлары өз гүввәсини итирмиш һесаб едилсин.

5. Бу Фәрман 1993-чү ил јанварын 1-дән е'тибарән гүввәјә минир.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 27 декабр 1992-чи ил.
№ 387.

1094 Бакы шәһәри јәһуди ичмалары синагогаларына мадди јардым көстәрилмәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНҸАМЫ

Бакы шәһәриндәки Авропа вә дағлы јәһудиләри ичмалары синагогаларынын тә'мири вә хејријјә иши үчүн һәр бир синагогаја Азәрбајҹан Республикасы Президенти фондундан 5 милјон рубл һәҹминдә јардым көстәрилсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 262.

1095 Азәрбајҹандакы православ килсәләринин мадди тә'минатынын вә килсә хадимләринин сосиал мүдафиәсинин күчләндирилмәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН СӘРӘНҸАМЫ

Истеһлак маллары гијмәтләринин артмасы илә әлагәдар олараг Азәрбајҹандакы православ килсәләринин мадди тә'минатыны вә килсә хадимләринин сосиал мүдафиәсини күчләндирмәк мәгсәдилә гәрара алырам:

Азәрбајҹандакы православ килсәләринин мәркәзи—Мүгәддәс Мәрјәм Мөвлуд килсәсинә (h/h 701702 Дөвләт банкынын Нәсими шө'бәси, код 501145) Азәрбајҹан Республикасы Президентинин фондундан 10 млн. рубл мәбләғиндә вәсаит ајрылсын.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 29 декабр 1992-чи ил.
№ 263.

1096 Г. Ч. Рүстәмова «Азәрбајҹан Республикасынын халг артисти» фәхри ады верилмәси һаггында

АЗӘРБАЈҸАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТИНИН ФӘРМАНЫ

Азәрбајҹан милли мусигисинин инкишафында əвәзсиз хидмәтләринә, мусиги сәнәти хәзинәмизи халгын руһуну охшајан инчиләрлә зәнкинләшдирдијинә, инчәсәнәтимиздә хәлгилијә сөјкәнән өзүнәмәхсус из салдығына көрә Гәдир Чәркәз оғлу **Рүстәмова «Азәрбајҹан Республикасынын халг артисти»** фәхри ады верилсин.

Азәрбајҹан Республикасынын Президенти
Әбүлфәз ЕЛЧИБӘЈ.

Бакы шәһәри, 30 декабр 1992-чи ил.
№ 388.

ВЕДОМОСТИ

Верховного Совета

Азербайджанской Республики

№ 24 (877) 31 декабря 1992 года 35-й ГОД ИЗДАНИЯ

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ ПЕРВЫЙ

1045. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики об утверждении потребительской корзины и минимального потребительского бюджета.

1046. Закон Азербайджанской Республики о государственном долге.

1047. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики о введении в действие Закона Азербайджанской Республики «О государственном долге».

1048. Закон Азербайджанской Республики о внесении изменения в Закон Азербайджанской Республики «О военных трибуналах».

1049. Закон Азербайджанской Республики о внесении дополнений в статью 42 Уголовного Кодекса Азербайджанской Республики.

1050. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики о восстановлении и уточнении исторических названий некоторых населенных пунктов Азербайджанской Республики.

1051. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики о списании с некоторых предприятий сельскохозяйственного назначения задолженности по банковским ссудам и ее отнесении к государственному внутреннему долгу.

1052. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики об увеличении численности и выборах народных заседателей Верховного Суда Азербайджанской Республики.

1053. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики о приветствии Национального собрания Азербайджанской Республики в связи с Всемирным днем солидарности азербайджанцев сородичам и соотечественникам, живущим за рубежом.

1054. Постановление Национального собрания Азербайджанской Республики по обсуждению проекта Закона Азербайджанской Республики о внесении изменений и дополнений в Конституцию (Основной закон) Азербайджанской Республики в связи с высшей исполнительной властью Азербайджанской Республики.

1055. Закон Азербайджанской Республики о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О налоге на добавленную стоимость».

1056. Закон Азербайджанской Республики о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О нормативах отчислений на социальное страхование и в фонд занятости».

РАЗДЕЛ ВТОРОЙ

1057. Указ Президента Азербайджанской Республики о присвоении Шахбазову Ф. Н. звания «Национальный Герой Азербайджана».

1058. Указ Президента Азербайджанской Республики о Кязымове И. И. и Тагиеве Н. А.

1059. Указ Президента Азербайджанской Республики о присвоении военнослужащим Министерства обороны Азербайджанской Республики звания «Национальный Герой Азербайджана».

1060. Указ Президента Азербайджанской Республики о введении чрезвычайного положения на территории Зангеланского района Азербайджанской Республики.

1061. Указ Президента Азербайджанской Республики о Комитете иностранных инвестиций Азербайджанской Республики.

1062. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о Мирзаммедове М. Г. и Мирзоеве Т. М.

1063. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о Векилове Ш. М. и Фатизаде И. Ф.

1064. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о Фатизаде И. Ф.

1065. Указ Президента Азербайджанской Республики о введении чрезвычайного положения на территории Кубатлинского района Азербайджанской Республики.

1066. Указ Президента Азербайджанской Республики об освобождении Расуловой Л. Х. от должности министра социального обеспечения Азербайджанской Республики.

1067. Указ Президента Азербайджанской Республики об освобождении Касумовой С. Ч. от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по труду и социальным вопросам.

1068. Указ Президента Азербайджанской Республики о введении чрезвычайного положения на территории Джебраильского района Азербайджанской Республики.

1069. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о заместителях министра социального обеспечения Азербайджанской Республики.

1070. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о заместителях председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по труду и социальным вопросам.

1071. Указ Президента Азербайджанской Республики о присвоении Сеидову М. М. звания «Национальный Герой Азербайджана».

1072. Указ Президента Азербайджанской Республики о норме затрат на питание в санаториях, профилакториях, домах отдыха, в которых размещены беженцы.

1073. Указ Президента Азербайджанской Республики «О внесении изменений в Указ Президента Азербайджанской Республики «О предоставлении дополнительных полномочий Министерству юстиции Азербайджанской Республики».

1074. Указ Президента Азербайджанской Республики о дополнительных мерах по социальной защите аспирантов, студентов вузов, учащихся средних специальных учебных заведений и училищ профессионально-технического образования.

1075. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о восстановлении исторического названия Азербайджанского государственного информационного агентства (Азеринформа).

1076. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о выделении средств для строительства конфессионального учебного здания.

1077. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики об усилении социальной защиты студентов Бакинского исламского института.

1078. Указ Президента Азербайджанской Республики о назначении Гумметова В. С. главой исполнительной власти Товузского района и освобождении от этой должности Панахова С. А.

1079. Указ Президента Азербайджанской Республики об освобождении Керимова Ш. К. от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по работе с лицами, вынужденно покинувшими места постоянного проживания.

1080. Указ Президента Азербайджанской Республики о назначении Алиева И. Н. председателем Государственного комитета Азербайджанской Республики по работе с лицами, вынужденно покинувшими места постоянного проживания.

1081. Указ Президента Азербайджанской Республики о назначении Гасымова Н. Р. главой исполнительной власти Физулинского района и освобождении от этой должности Аббасова Ш. Г.

1082. Указ Президента Азербайджанской Республики о продлении срока осеннего 1992 года призыва на действительную военную службу граждан Азербайджанской Республики.

1083. Указ Президента Азербайджанской Республики о государственном регулировании цен (тарифов) на продукцию (услуги) предприятий и объединений-монополистов.

1084. Указ Президента Азербайджанской Республики об освобождении Багирова К. М. от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору.

1085. Указ Президента Азербайджанской Республики о назначении Рагимова А. С. председателем Государственного комитета Азербайджанской Республики по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору.

1086. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о возвращении в Азербайджан членов семьи выдающегося общественно-политического деятеля М. Э. Расулзаде, подвергшихся репрессиям в период тоталитарного советского режима и решении их социально-бытовых вопросов.

1087. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики о созыве Всемирного гурултая азербайджанцев.

1088. Указ Президента Азербайджанской Республики о разрешении партнерства на незавершенные стройки.

1089. Указ Президента Азербайджанской Республики об отчислениях на социальное страхование.

1090. Указ Президента Азербайджанской Республики об оказании дополнительной финансовой помощи семьям павших.

1091. Указ Президента Азербайджанской Республики о дополнительных мерах в сфере оплаты труда в Азербайджанской Республике.

1092. Указ Президента Азербайджанской Республики о налоге на добавленную стоимость.

1093. Указ Президента Азербайджанской Республики о социальной защите семей с детьми.

1094. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики об оказании материальной помощи синагогам еврейских общин г. Баку.

1095. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики об усилении материального обеспечения православных церквей и социальной защиты церковнослужителей в Азербайджане.

1096. Указ Президента Азербайджанской Республики о присвоении Рустамову Г. Ч. почетного звания «Народный артист Азербайджанской Республики».

РАЗДЕЛ ПЕРВЫЙ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1030 **О сообщении членов Государственного комитета обороны Азербайджанской Республики**

Заслушав сообщение членов Государственного комитета обороны Азербайджанской Республики Р. Казиева, И. Гамидова и В. Ахмедова о положении, сложившемся в ходе войны, и о мерах, принимаемых органами власти, Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

1. Принять к сведению сообщение членов Государственного комитета обороны Азербайджанской Республики Р. Казиева, И. Гамидова и В. Ахмедова.

2. Образовать парламентскую группу Национального собрания Азербайджанской Республики по вопросам обороны в составе 3—5 человек из числа членов Национального собрания Азербайджанской Республики.

3. Считать целесообразным ускорение работы по присоединению Азербайджанской Республики к Женевским конвенциям от 12 августа 1949 года о защите жертв войны.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 408.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1031 **Об образовании**

Образование является обладающей стратегическим значением и приоритетно развиваемой сферой деятельности, лежащей в основе развития общества и государства. Образовательная система Азербайджанской Республики зиждется на национальной почве, общечеловеческих ценностях, носит демократический характер.

Право на образование относится к основным правам граждан.

Задачи, стоящие перед системой образования, осуществляются в соответствии с Конституционным актом о государственной независимости Азербайджанской Республики, Конституцией Азербайджанской Республики, Законом об образовании и соответствующими международными правовыми нормами.

Закон об образовании устанавливает общие основы образовательной системы.

Раздел I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Законодательство об образовании и его задачи

1. В законодательство Азербайджанской Республики об образовании входят: настоящий Закон об образовании; изданные в соответствии с ним в Азербайджанской Республике другие законодательные акты об образовании; принятые на основе настоящего Закона законодательные акты Нахичеванской Автономной Республики, входящей в состав Азербайджанской Республики.

Закон об образовании распространяется на все находящиеся на территории Азербайджанской Республики образовательные учреждения, соответствующие органы и организации. Образовательная система Азербайджана действует на основе настоящего Закона.

Нарушители законодательства об образовании несут ответственность в установленном законом порядке.

2. Задачами законодательства об образовании являются:

установление принципов государственной политики в сфере образования; создание правовой гарантии свободного функционирования образовательной системы и развития образования; определение прав и обязанностей, полномочий и ответственности юридических лиц и субъектов образования; обеспечение и защита конституционных прав граждан на образование.

Статья 2. Основные принципы государственной политики в сфере образования

Азербайджанская Республика проводит политику создания системы непрерывного образования. Образовательная политика государства основывается на следующих принципах:

наличие правовых возможностей получения всеми образования в рамках государственного стандарта; создание равных для всех условий реализации знаний, умения и таланта; демократизация и общественно-государственный характер образования; расширение самостоятельности учреждений по образованию; гуманизация образования; приоритет общечеловеческих ценностей, жизни и здоровья человека, свободного развития личности; гуманитаризация образования; укрепление в образовании национальной почвы и регональных компонентов; индивидуализация и дифференцированность образования; интегрированность содержания образования; научный и светский характер образования; тесная связь с наукой, производством, образовательными учреждениями и органами образования зарубежных стран; независимость учреждений по образованию от партий, общественно-политических и религиозных организаций, движений; свобода и плюрализм в образовании; творчество; целостность; преемственность; адаптивность; образование на уровне мировых стандартов.

Статья 3. Права граждан на образование

1. Гражданам гарантируется право на образование независимо от их расы, национальной и конфессиональной принадлежности, языка, пола, возраста, состояния здоровья, социального и материального положения, сферы деятельности, социального происхождения, места жительства, отношения к религии, политических убеждений, а также наличия судимости.

На определенные профессии и специальности правительством могут накладываться ограничения, связанные с возрастным цензом, а также полом, состоянием здоровья, судимостью.

2. Граждане имеют право на бесплатное обучение в государственных образовательных учреждениях. В этих образовательных учреждениях могут также создаваться дополнительно платные учебные группы.

3. Гражданам обеспечивается свобода выбора формы образования, образовательного учреждения и языка обучения.

4. В целях обеспечения права на образование граждан, нуждающихся в социальной защите и помощи, государство частично либо полностью принимает на себя их расходы в период обучения.

5. Малообеспеченным гражданам, обучающимся в платных образовательных учреждениях, государство предоставляет выплаты на основе нормативов государственных образовательных учреждений того же вида и типа.

6. Государство создает все условия для обучения в республике или за рубежом лиц, обладающих особой одаренностью и нуждающихся в социальной поддержке.

7. Государство может предоставлять студентам вузов кредиты на условиях погашения в течение пяти лет после завершения образования.

8. Граждане Азербайджанской Республики обладают правом на получение соответствующего документа об образовании (включая первую ступень высшего образования — бакалавра), самостоятельно изучив программы образовательных учреждений и сдав экзамены экстерном.

9. Выпусники государственных и негосударственных образовательных учреждений пользуются равными правами при поступлении в следующее образовательное учреждение высокого уровня.

Статья 4. Образовательный процесс и общественно-политическая деятельность

1. Учебно-воспитательный процесс нерушим. Политические партии, общественно-политические общества и организации, религиозные и прочие образования не могут вмешиваться в деятельность образовательных учреждений и учебно-воспитательный процесс.

2. Членство работника образования в любой действующей в конституционных рамках партии, а также иной общественно-политической или религиозной организации не может препятствовать его педагогической деятельности.

3. Вовлечение несовершеннолетних в политические акции не допускается.

4. В образовательных учреждениях и органах образования не допускается создание и деятельность организационных структур политических партий, общественно-политических движений.

Статья 5. Образование и религия

Образование в Азербайджанской Республике носит светский характер.

Наравне с очагами светского образования могут действовать религиозно-образовательные учреждения для тех, кто завершил общее среднее образование.

Статья 6. Язык обучения

1. В образовательных учреждениях Азербайджанской Республики языком обучения является азербайджанский язык.

2. Соответственно потребностям общества по желанию граждан и учредителей образовательных учреждений, на базе определенных учебно-воспитательных учреждений, в рамках государственных стандартов

может вестись обучение и на языках малочисленных народов, а также на иностранных языках с обязательным преподаванием азербайджанского языка, истории Азербайджана, азербайджанской литературы и географии Азербайджана.

3. Право на выбор языка обучения обеспечивается в соответствующем порядке путем развертывания классов, групп и создания условий для их функционирования.

Статья 7. **Государственные образовательные стандарты**

В Азербайджанской Республике применяются государственные образовательные стандарты, соответствующие мировым стандартам. Государственные стандарты устанавливаются и реализуются специальными положениями об образовательных учреждениях различного типа, утверждаемыми правительством Азербайджанской Республики.

Для самостоятельного осуществления этой функции в системе Министерства народного образования создается Государственная высшая экспертная комиссия. Положение о комиссии утверждается правительством.

Статья 8. **Документ об образовании**

1. Образовательные учреждения выдают выпускникам государственный документ по единой форме об окончании данного образовательного учреждения, о полученной специальности и квалификации. Документ об образовании является основным документом для начала соответствующей трудовой деятельности и для поступления в образовательное учреждение следующей ступени. Образец документа об образовании утверждается правительством. Бланк документа об образовании выдается Министерством народного образования согласно числу выпускников, окончивших образовательное учреждение.

Раздел II

СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ

Статья 9. **Система образования и ее главная задача**

Систему образования составляют совокупность преемственных программ образования различных ступеней, реализующая их сеть образовательных учреждений, органы управления образованием, другие организации и учреждения, занятые учебно-воспитательным процессом.

Главная задача системы образования — сформировать личность, обладающую глубокими и всесторонними знаниями, умениями, практической подготовкой, высокой культурой, чувством ответственности, прогрессивным мировоззрением и стремящуюся к его непрестанному развитию, растить сограждан, крепких здоровьем, приверженных родственным корням, свободе и демократическим традициям азербайджанского народа, глубоко проникшихся национальными, нравственными, гуманистическими, духовными и культурными ценностями своего народа, оберегающих и постоянно их развивающих, любящих и неизменно стремящихся возвысить свою семью, родину, нацию, овладевающих общечеловеческими ценностями, уважающих права и свободы человека, самостоятельно и творчески мыслящих, по своим знаниям, высоким нравственным и духовным качествам, демократизму могущих стоять на уровне граждан самых передовых стран мира, и тем самым — воспитать человека, способного построить общество высокой цивилизации, превратить Азербайджан в одно из самых развитых демократических государств мира.

Статья 10. **Образовательные программы**

1. В Азербайджанской Республике осуществляются следующие программы образования: общеобразовательные программы; программы специального профессионального образования.

2. В общеобразовательные программы входят: программы дошкольного образования; программы начального, основного, среднего общего образования.

3. В программы специального профессионального образования входят: программы профессионально-технического образования; программы среднего специального образования; программы высшего специального образования; программы послевузовского профессионального образования (ординатура, магистратура, докторантура и др.).

Статья 11. **Устройство системы образования**

Устанавливается следующее устройство системы образования:
Дошкольное воспитание.
Общее образование:
- начальное образование;
- основное образование;
- среднее образование.

Специальное профессиональное образование:
- профессионально-техническое образование;
- среднее специальное образование;
- высшее специальное образование.

Постдипломная подготовка (стажировка, ординатура и др.).
Магистратура.
Докторантура.
Внешкольное обучение и воспитание.
Самостоятельная учеба.
Повышение квалификации и переподготовка кадров.

Статья 12. **Формы образования**

Образование осуществляется в следующих формах: в образовательных учреждениях с отрывом и без отрыва от производства; в семье; самостоятельным путем.

Возможно сочетание различных форм образования.

Для всех форм образования в рамках соответствующих образовательных программ применяется единый государственный стандарт.

Перечень профессий и специальностей, противопоказанных для получения без отрыва от производства и экстерном, устанавливается правительством Азербайджанской Республики.

Статья 13. **Образовательные учреждения**

1. В Азербайджанской Республике действуют государственные и негосударственные, платные и бесплатные образовательные учреждения. Государственные учреждения по образованию играют ведущую роль. Образовательное учреждение создается, реорганизуется, ликвидируется в порядке, предусмотренном законодательством об образовании. Образовательное учреждение приобретает статус самостоятельного юридического лица после прохождения регистрации в порядке, устанавливаемом правительством Азербайджанской Республики. Положение об определенном типе образовательных учреждений утверждается правительством Азербайджанской Республики. В соответствии с этими положениями образовательным учреждением разрабатываются уставы, регламентирующие его деятельность. Устав принимается высшим органом образовательного учреждения и утверждается органом по управлению образованием.

2. Учреждения по образованию имеют право заключить между собой соглашения, объединяться в учебно-воспитательные комплексы с участием научных, производственных и других предприятий, организаций и учреждений и создавать учебно-научно-производственные объединения (ассоциации), входить в территориальные учебно-производственные объединения и ассоциации. Функции, структуры, права образовательных и иных учреждений, входящих в такие комплексы и объединения, устанавливаются их уставами. Образовательное учреждение с составной частью, обладающей статусом юридического лица, функционирует как единое образовательное учреждение.

3. Освоение программы в образовательных учреждениях завершается проведением аттестации на основе соответствующего положения. Форма, порядок и сроки аттестации учащихся и студентов на промежуточных стадиях определяются уставом образовательного учреждения.

4. Государство выступает гарантом защиты прав всех образовательных учреждений.

Статья 14. Дошкольные воспитательные учреждения

1. В основе образования лежит дошкольное воспитание. Дошкольное воспитание осуществляется в семье и детских дошкольных воспитательных учреждениях. В дошкольных воспитательных учреждениях дети воспитываются в условиях тесного сотрудничества с семьей. Государство гарантирует предоставление финансовой и материальной помощи для воспитания, социальной защиты младенчества.

2. К дошкольным воспитательным учреждениям относятся: детские ясли, детские ясли-сады, детские сады, семейные детсады, школы-детсады, детские сады-интернаты, детские дома, детские дома-интернаты при домах для престарелых, дошкольные воспитательные учреждения для детей с умственными и физическими отклонениями и пр.

В дошкольные воспитательные учреждения дети принимаются по желанию родителей (либо заменяющих их лиц). Порядок приема детей в дошкольные воспитательные учреждения регламентируется специальным положением.

Правовые отношения между негосударственными дошкольными воспитательными учреждениями и родителями (либо заменяющими их лицами) регулируются по договору.

3. При определении содержания воспитательной работы в дошкольных учреждениях принимается за основу национальная почва с опорой на общечеловеческие ценности. Разучиваются игры, связанные с домоводством, рыцарством, героизмом и патриотизмом, хоровые песни, государственная символика, в том числе гимн. Преимущественное место занимают программы, созданные на основе сюжетов, взятых из устного народного творчества. На основе специальной методики начинается обучение иностранным языкам. Отдается предпочтение изучению азербайджанского языка. Для детей с уникальной одаренностью создаются специальные детсады или группы. Обеспечивается разнообразие дополнительных занятий—хореографией, речевым искусством, плаванием, художественной гимнастикой, музыкой, рисованием, трудом, иностранными языками, домоводством и пр. Подобная специализация предусматривается при подготовке педагогических кадров.

Численность детей в дошкольных воспитательных группах регламентируется соответствующим положением.

Статья 15. Общеобразовательные школы

1. Общее образование включает три ступени:
начальное образование (I—IV классы),
основное образование (V—VIII классы),
среднее образование (IX—XI классы).

Завершившие третью ступень получают полное среднее общее образование.

Учреждения начального, основного и среднего образования могут функционировать в отдельности.

Начальное образование начинается с 6 лет.

2. Учащиеся, достигшие 14 лет, могут быть отчислены из школы на основании школьного устава. Дети — сироты и дети, лишенные родительского попечения, не могут быть отчислены без разрешения органов попечительства и опеки.

3. Средняя плотность учащихся в классах начальной и основной ступеней образования устанавливается по мере возможностей, материально-технической базы, в 20 человек. Деление классов надвое регламентируется соответствующим нормативным документом.

4. Количество учеников не принимается во внимание при организации, в необходимых случаях, школ или отдельных классов начальной и основной ступеней образования в сельской местности. Подобные школы или классы открываются по решению местных органов образования.

5. Основное образование является обязательным.

6. Учащиеся, завершившие основное образование, продолжают свое образование на средней образовательной ступени общеобразовательных школ, в училищах искусства, профессиональных училищах и профессиональных лицеях. Набор в эти учебные заведения проводится путем конкурса. Порядок конкурса определяется уставом учебного заведения.

7. На третьей (среднеобразовательной) ступени общеобразовательных школ ведется обучение с естественно-математическим и гуманитарным уклонами. Для учеников, обладающих особым талантом, открываются специальные классы.

8. Средняя плотность учащихся в классах на средней ступени образования устанавливается, по мере возможностей материально-технической базы, в 15 человек. Деление классов надвое осуществляется на основе соответствующего нормативного документа. Класс делится надвое на уроках иностранного языка, а также на уроках азербайджанского языка в классах с обучением на иных языках, в спецклассах, на занятиях по физической подготовке и обучающему труду.

9. Для особо одаренных учащихся, помимо третьей (среднеобразовательной) ступени общеобразовательных школ, создаются предметно-специализированные школы, гимназии, лицеи и другие учебно-воспитательные очаги. Отдельные предметные школы могут функционировать и при соответствующих вузах.

10. Для получения работающими согражданами среднего образования на базе общеобразовательных учебных заведений открываются классы, группы вечернего и заочного обучения.

Допускается также завершение общего образования ранее установленного срока.

11. Дифференциация в обучении учащихся направляется на эффективную организацию состязательности знаний. Совершенствование знаний и умений—такова главная цель.

Статья 16. Учебно-воспитательные учреждения для детей, нуждающихся в социальной поддержке и восстановлении здоровья

Для детей, нуждающихся в социальной поддержке и восстановлении здоровья, открываются следующие учебно-воспитательные учреждения: для детей, не имеющих необходимых условий получения воспитания и образования в семье—общеобразовательные школы-интернаты; для детей-сирот и детей, лишенных родительского попечения,—детские дома, школы-интернаты; для детей, нуждающихся в длительном лече-

нии—школы санаторного типа, школы-интернаты, детские дома (с подобными детьми проводятся также занятия в больницах, санаториях, на дому); для детей с умственными или физическими отклонениями—специальные школы, школы-интернаты, детские дома; для детей и подростков, воспитание которых необходимо в изолированных условиях,—специальные общеобразовательные и профессиональные учебные заведения.

Статья 17. Профессиональные училища и профессиональные лицеи

Профессиональные училища и профессиональные лицеи являются учреждениями первоначального профессионального образования, удовлетворяющими потребность в мастерах различных профессий, а также направленными на возрождение забытых и исчезающих уникальных и традиционных отраслей ремесел в Азербайджане.

В профессиональные училища принимаются лица, склонные к ремеслу, завершившие обязательное образование, молодежь, имеющая намерение повысить профессиональную подготовку в различных отраслях производства, а также желающая переменить профессию. В отдельных случаях создаются условия для получения начального профессионального образования без общего основного образования. В начальных профессиональных училищах может обучаться в соответствии со своим желанием и молодежь со средним образованием. Профессиональные училища не дают среднего образования.

Для приобретения гражданами различных профессий, повышения квалификации и переквалификации функционируют, помимо профессиональных училищ, учебно-курсовые комбинаты, а при крупных производственных предприятиях—курсы по различным профессиям.

Молодежь, принятая в профессиональные лицеи, в течение трех-четырех лет, наряду с овладением сравнительно сложными профессиями, получает также среднее образование. В профессиональных лицеях организуются соответствующие группы и для молодежи с законченным общим средним образованием.

Средняя плотность в учебных группах профессиональных училищ и профессиональных лицеев устанавливается, в зависимости от материально-технической базы в 15 человек. Деление групп надвое регламентируется соответствующим нормативным документом. На уроках иностранного языка, а также на уроках азербайджанского языка в классах с обучением на иных языках, в спецклассах, на занятиях по специальным профессиональным дисциплинам, обучающему труду и физической подготовке классы делятся надвое.

Профессионально-учебные заведения действуют на основе государственного заказа, а также договоров, заключенных с учреждениями, предприятиями, организациями и отдельными гражданами. Профессиональные учебные заведения могут располагать и своими базовыми предприятиями для подготовки кадров по долгосрочным договорам. В отдельных районах, в том числе в сельских местностях, открываются профессиональные училища и профессиональные лицеи по отраслям традиционных ремесел и занятий.

Профессионально-учебные заведения—профессиональная школа-завод, профессиональная школа-фабрика, профессиональная школа-фермерское хозяйство и другие самофинансирующиеся профессиональные очаги могут создаваться также при объединениях, производственных комплексах, высших учебных заведениях. Профессиональные училища и профессиональные лицеи могут создавать совместно с другими юридическими лицами производственные предприятия.

Выпускникам профессионально-учебных заведений присваивается квалификация «мастер» различного разряда соответственно изученной профессии.

В профессионально-учебных заведениях используются дневная и вечерняя формы обучения.

Для детей с физическими недостатками открываются специальные профессиональные курсы, школы и лицеи.

Статья 18. Средние специальные учебные заведения (техникумы, колледжи)

Средние специальные учебные заведения (техникумы, колледжи и др.)—это учебные заведения, осуществляющие программы среднего специального образования. Эти образовательные учреждения, действуя на базе основного и среднего общего образования, профессиональных училищ и профессиональных лицеев, готовят квалифицированных специалистов среднего звена, совершенствуют и повышают их квалификацию. Граждане, поступающие в среднее специальное учебное заведение после завершения основного образования, получают, наряду со средним специальным образованием, общее среднее образование.

По соответствующим специальностям могут функционировать техникумы, колледжи и при высших учебных заведениях.

Окончившим средние специальные учебные заведения присваивается категория—«младший специалист».

На материально-технической базе и на основе кадрового потенциала передовых техникумов, наладивших учебный процесс на уровне мировых стандартов, создается сеть современных колледжей.

Статья 19. Высшая школа

Высшие учебные заведения (высшие колледжи, институты, консерватории, академии, университеты и др.)—это учебные заведения, осуществляющие программы высшего специального образования.

Азербайджанские вузы функционируют в виде дающих конкретные специальности учебных заведений, многоступенчатых учебных комплексов, учебно-научных комплексов, учебных научно-производственно-лечебных комплексов и иных формах. При них действуют учебные заведения различной ступени (средние школы, лицеи, профессиональные лицеи, техникумы, колледжи и др.), научно-исследовательские центры и институты, производственные предприятия, клиники, аптеки и др.

Высшее образование осуществляется в Азербайджанской Республике на базе среднего образования. Подготовка кадров в вузах осуществляется по очной, заочной, вечерней форме, путем их сочетания и экстерном. Очное (дневное) образование играет ведущую роль. По заочной, вечерней форме и экстерном можно получить по соответствующим специальностям только степень «бакалавр».

Средняя плотность студентов вузов в группах на семинарских и практических занятиях устанавливается в 12-15 человек с учетом материально-технической базы и готовности кадров.

Основными направлениями деятельности высших учебных заведений являются: подготовка специалистов с высшим образованием различной степени; проведение научных изысканий; подготовка высококвалифицированных научно-педагогических, научных кадров; проведение аттестации научно-педагогических и научных кадров; обеспечение повышения квалификации и переквалификации кадров; культурно-просветительская, издательская, финансово-экономическая, хозяйственная, научно-производственная, коммерческая деятельность; внешние связи.

Высшие учебные заведения функционируют на основе государственных заказов, а также договоров, заключенных с учреждениями, организациями, предприятиями и с отдельными лицами.

Статья 20. Ступени высшего образования и квалификационные степени

Высшее образование, в зависимости от кадрового потенциала, материально-технической базы и специфики специальности осуществляет-

ся в одноступенчатых, двуступенчатых и трехступенчатых вузах. Срок обучения на отдельных ступенях этих вузов устанавливается на основе учебного плана и утверждается Министерством народного образования.

В одноступенчатых вузах (институтах, консерваториях, высших колледжах и др.) готовятся специалисты с высшим образованием по определенным профессиональным направлениям или конкретным специальностям, присваиваются по решению отраслевого (факультетского) ученого совета квалификационная и ученая степень «бакалавр».

Окончившие первую ступень двуступенчатого вуза завершают общее высшее образование сообразно соответствующему государственному стандарту, получают по решению отраслевого (факультетского) ученого совета ученую и квалификационную степень «бакалавр», приступают к трудовой деятельности. На бакалаврской ступени высших образовательных учреждений после завершения обучения основным специальным дисциплинам, включая иностранный язык, студенты сдают на кафедре итоговые государственные экзамены по этим дисциплинам. Итоговые экзамены, которые сдаются в течение срока обучения, и специальность по диплому указываются в учебном плане. Самая одаренная и подающая надежды часть специалистов, получивших степень «бакалавр», оставляется на конкурсной основе в магистратуре. В конкурсах для прохождения в магистратуру могут участвовать также прежние выпускники, получившие степень «бакалавр», выпускники одноступенчатых вузов. В магистратуре углубляется специализация, обращается особое внимание на формирование умений и навыков научных изысканий, изучение иностранных языков. Завершившие магистратуру при защите научной работы получают по решению специализированного ученого совета квалификационную и ученую степень «магистр» и приступают к работе по специальности. Специалисты со степенью «магистр» могут быть задействованы на бакалаврской ступени высших учебных заведений, а также в институтах, колледжах, консерваториях и других одноступенчатых вузах, также как в научно-исследовательских центрах и институтах, в учебных заведениях различных ступеней.

На трехступенчатую систему образования переходят некоторые университеты и академии, которым дают возможность сделать это их кадровый потенциал и материально-техническая база. В таких вузах выпускники, продемонстрировавшие при получении степени «магистр» особую научную подготовку, способности и конкретные научные результаты, рекомендуются по решению специализированного ученого совета к оставлению на третьей ступени—в докторантуре, и после сдачи соответствующих экзаменов продолжают изыскания в докторантуре. Только высококвалифицированные специалисты, которые, окончив докторантуру, защитили докторскую диссертацию на специализированном ученом совете и получили ученую степень «доктор», могут быть задействованы на магистрской ступени высших учебных заведений. Доктора задействуются также в научно-исследовательских центрах и институтах, в учебных заведениях различной ступени и в иных сферах.

Статья 21. Прием в высшие и средние специальные учебные заведения

Набор студентов в учреждения по высшему и среднему специальному образованию является весьма важным государственным мероприятием, имеющим стратегическое значение.

При установлении количества вступительных экзаменов и системы опроса, а также при проведении экзаменов отдается предпочтение специальным знаниям и умениям.

В приеме студентов не допускаются никакие привилегии.

Набор студентов в государственные образовательные учреждения ведется в соответствии с основанными на передовом мировом опыте «Правилами приема» и с их уставами.

Установленные правительством льготы (в том числе льготы, установленные для азербайджанцев, проживающих за рубежом) принимаются во внимание во время набора на подготовительные отделения. Набор на подготовительные отделения регламентируется специальным положением.

Набор студентов в негосударственные вузы проводится на основе их уставов.

Статья 22. Ученые степени и ученые звания

В системе высшего специального образования устанавливаются ученые степени следующим образом:

«бакалавр» — первая ученая степень, присуждаемая за научную работу по решению отраслевого (факультетского) ученого совета выпускникам одноступенчатых высших учебных заведений бакалаврской ступени двухступенчатых и трехступенчатых вузов; «бакалавр» — это также квалификационная степень;

«магистр» — вторая ученая степень, присуждаемая специализированными учеными советами двухступенчатых и трехступенчатых вузов; «магистр» — это также квалификационная степень;

«доктор» — третья, самая высокая ученая степень, присуждаемая специализированными учеными советами.

До открытия в начинающей действовать по настоящему Закону системе образования первых докторантур сохраняется ученая степень «кандидат наук». С началом деятельности новых докторантур проводится аттестация кандидатов наук. Им присваивается ученая степень «магистр» или «доктор» в соответствии с результатами аттестации.

Ученые звания «доцент», «профессор», «старший научный сотрудник» и др. присваиваются учеными советами вузов, научно-исследовательских институтов и утверждаются в установленном порядке. В связи с переходом к ученой степени доктора непосредственно после магистра повышается требовательность к присвоению ученых званий «доцент» и «профессор». В выборах на вузовские должности участвуют только доктора.

Статья 23. Научные изыскания в системе народного образования

Вузы являются также важными центрами науки. Высшая школа, наряду с обеспечением, соответственно научному профилю, постоянного совершенствования учебного процесса, активно участвует в выполнении государственных заказов, программ, проектов на основе договоров и контрактов. С этой целью в вузах, наряду с кафедрами, создаются научно-исследовательские лаборатории, центры, нититуты, творческие комплексы и др. Государство отдает предпочтение капитальным разработкам в отраслях науки, в том числе в сфере проблем образования и культуры, обеспечивающих национальное возрождение. Значительная часть деятельности некоторых вузовских специалистов, с учетом их научных успехов и исследовательских навыков, сосредотачивается в научно-исследовательской сфере. Такие специалисты за счет уменьшения общей учебной нагрузки теснее вовлекаются в чтение специальных курсов, ведение спецсеминаров, руководство курсовыми и дипломными работами, подготовку специалистов высокой квалификации.

Статья 24. Самостоятельность высшей школы

Вузы самостоятельно выполняют учебные планы, полностью соответствующие мировым стандартам и прошедшие регистрацию в Министерстве народного образования. Они самостоятельно внедряют эффективные и передовые методы обучения, а также научных изысканий. До

20 процентов предусмотренного в учебных планах учебного времени используется самостоятельно.

Вузам, с учетом их кадрового потенциала, материально-технической базы, учебных и научных успехов, предоставляется автономность на основе установленного порядка. Вузы, получившие автономность, приобретают дополнительно право: устанавливать, при условии—не ниже мировых стандартов, содержание обучения; определять, с учетом государственного заказа, планы приема студентов (бакалавров, магистров) и докторантов; самостоятельно присуждать ученые степени, устанавливать и присваивать свои ученые звания; иметь в собственности здание, в котором расположено образовательное учреждение, материально-техническую базу, землю и прочее имущество; осуществлять полномочия, представляемые, согласно положению, органам государственного управления.

Учреждение по высшему образованию, получившее автономность, может передать отдельные свои полномочия государственным органам образования.

Статья 25. Повышение квалификации и переподготовка кадров

Деятельность учреждений по повышению квалификации и переподготовке кадров строится по принципу заказа на основе потребности общества, осуществляется, с учетом государственного заказа, на основании договоров, заключаемых с предприятиями, организациями, учреждениями и отдельными гражданами. Форма, сроки и содержание обучения устанавливаются по соглашению с заказчиком.

Обеспечивается переподготовка по педагогическим и психологическим наукам преподавательского состава учебных заведений, работающего, не имея базового педагогического образования.

К учебным заведениям, осуществляющим повышение квалификации и переподготовку кадров, относятся: институты повышения квалификации и переподготовки кадров; соответствующие факультеты вузов; соответствующие курсы, действующие при крупных производственных предприятиях; профессиональные учебно-воспитательные учреждения; учебно-курсовые комбинаты; иные учебные заведения, имеющие на это специальное разрешение органов образования.

Учреждения по повышению квалификации и переподготовке кадров могут иметь дневные и вечерние отделения, а также отдельные филиалы на местах по соответствующим профессиям и специальностям.

В учреждениях по повышению квалификации и переподготовке кадров ведутся научные изыскания вокруг соответствующих проблем.

Статья 26. Внешкольное обучение и воспитание

Внешкольное обучение и воспитание строится на основе добровольности, ведется совместно с семьей, образовательными учреждениями, общественными организациями, творческими объединениями, обществами, фондами, трудовыми коллективами, а также с помощью отдельных граждан.

К учреждениям по внешкольному обучению и воспитанию относятся: дворцы, дома, станции, клубы детского и юного творчества, спортивные и художественные школы, студии, библиотеки, оздоровительные учреждения и пр.

Воспитанники детских воспитательных учреждений, учащиеся, студенты пользуются услугами внешкольных спортивных и культурных учреждений бесплатно или льготно.

Содержание и формы работы в учреждениях по внешкольному обучению и воспитанию определяются советами этих учреждений.

Статья 27. Самостоятельное образование

Для самостоятельного образования граждан функционируют народные университеты, лектории, библиотеки, справочные центры, клубы, учебные теле- и радиопрограммы и др.

Граждане, занимающиеся самообразованием, могут также слушать лекции и участвовать в практических занятиях в различных образовательных учреждениях на основании соответствующего разрешения.

Статья 28. Учредители образовательных учреждений

1. Учредителями учреждений по образованию могут быть: государственные органы; местные и зарубежные объединения, предприятия, учреждения и организации любой формы собственности; общественные объединения и организации; граждане Азербайджанской Республики; граждане зарубежных стран.

Негосударственные учреждения по образованию создаются с просветительными и благотворительными намерениями и не преследуют цели личной наживы.

Отношения между учредителями и учреждениями по образованию строятся на основе договоров, соответствующих законодательству об образовании.

Раздел III

УПРАВЛЕНИЕ СИСТЕМОЙ ОБРАЗОВАНИЯ

Статья 29. Управление образованием

Для управления образованием создается система государственных органов и органов общественного самоуправления. Эти органы действуют в пределах полномочий, установленных законодательством об образовании, и проявляют инициативу в порядке, не противопоказанном законом. Управление образованием регулируется Законом об образовании, соответствующими законодательными актами, положениями и уставами образовательных учреждений.

Правительство Азербайджанской Республики, Министерство народного образования, а также местные органы образования являются главными субъектами управления системой образования.

В управлении образовательными учреждениями принимают участие местные государственные органы, соответствующие научно-педагогические коллективы, профессионально-творческие союзы, общества, общественно-политические образования и общественность.

Негосударственные учреждения по образованию управляются на основе уставов, основывающихся на законодательстве об образовании.

Статья 30. Кабинет министров Азербайджанской Республики

Кабинет министров Азербайджанской Республики определяет стратегию образования. С этой целью: осуществляет контроль над исполнением Закона об образовании, различных законодательных актов и иных документов по этому поводу; устанавливает организационную структуру управления системой образования; создает центральные государственные структуры управления образованием и осуществляет руководство ими; устанавливает порядок создания, реорганизации и упразднения образовательных учреждений; создает, преобразует и упраздняет находящиеся в ведении государства учреждения по специальному профессиональному образованию; утверждает перечень специальностей для учреждений по подготовке специалистов для профессиональных образовательных учреждений, открывает и закрывает такие специальности в зависимости от социального заказа; утверждает государственные образовательные стандарты, осуществляет контроль над соответствием этим стандартам принятых в республи-

ке документов об образовании; утверждает соответствующие мировым стандартам положения об образовательных учреждениях, их аттестации, аккредитации и лицензиации; разрабатывает и осуществляет государственные, а также международные программы по развитию образования; вносит предложения по выделению на финансирование системы образования доли национального дохода, по формированию республиканского бюджета в связи с образованием, фондов развития образования; устанавливает государственные нормативы финансирования образования, порядок оплаты труда, минимальную зарплату работников системы образования, льготы и привилегии, нормы и порядок обеспечения студентов стипендией, социальной защиты других категорий педагогических работников, обучающихся, воспитанников; проводит налоговую политику, стимулирующую развитие образования; руководит организацией аттестации специалистов высокой квалификации; возбуждает вопрос об учреждении почетных званий и премий для работников системы образования.

Статья 31. **Министерство народного образования Азербайджанской Республики**

Министерство народного образования Азербайджанской Республики, являясь центральным органом управления системой образования, участвует в разработке единой государственной политики в сфере образования и обеспечивает ее реализацию; осуществляет контроль за исполнением законодательства об образовании и за соблюдением соответствия образования государственным стандартам; организует информационную службу системы образования; создает научно-методическое информационное обеспечение, простейшее регулирование и координирование, способное гарантировать нормальную деятельность образовательных учреждений и органов; образует из числа высококвалифицированных специалистов Государственную высшую экспертную комиссию, обеспечивающую научное руководство системой образования и прогнозирование в этой сфере, разрабатывающую необходимую нормативную документацию, контролирует исполнение законодательства об образовании независимо от формы собственности; обеспечивает разработку примерных положений и других документов об образовательных учреждениях и органах просвещения, утверждает порядок проведения аттестации научно-педагогических кадров и регистрирование уставов; организует разработку и издание типовых положений, базового учебного плана, программ, учебников, учебных пособий и учебно-методических материалов для образовательных учреждений независимо от формы собственности, оказывает учебно-методическую и информационную помощь учебно-воспитательным учреждениям; устанавливает соответствующие нормы финансирования и материально-технического снабжения образовательных учреждений и управлений; в пределах своих полномочий упраздняет, реорганизует, образует новые образовательные учреждения, регистрирует их уставы, а также дает заключение о создании, упразднении и реорганизации других образовательных учреждений и управлений по образованию, независимо от их подведомственности и формы собственности; выдает лицензию на открытие образовательного учреждения и регистрирует его; возбуждает ходатайство в связи с созданием и упразднением учреждений по образованию.

Статья 32. **Местные органы образования**

Для управления местными образовательными учреждениями создаются местные органы Министерства народного образования — отделы образования. Деятельность местных органов образования протекает в следующих направлениях: осуществление, в пределах своей компетенции, политики государства в области образования; предотвращение нарушений законодательства об образовании; организация научно-методического обеспечения учебно-воспитательных учреждений; усовершенствование профессиональной подготовки работников образования и их переподготовка; координирование деятельности педагогических коллективов, производственных предприятий, семьи и общественности в сфере обучения и воспитания детей; разработка государственных заказов на подготовку педагогических кадров, а также специалистов различных категорий на основании определения местных потребностей, заключение соответствующих договоров по этому поводу; контроль за исполнением государственных требований к уровню образования, профессиональной подготовке работников образования и аттестации учебно-воспитательных учреждений местного значения.

Местные органы образования подчиняются Министерству народного образования.

Статья 33. **Местные органы государственного управления**

Местные органы государственного управления участвуют в осуществлении государственной политики в области образования в пределах своих полномочий. В компетенцию местных органов государственной власти входит: устанавливать нормативы финансирования за счет местного бюджета; финансировать расположенные на их территории учебно-воспитательные учреждения; с учетом специфики, перспектив и социально-экономического развития региона проявлять заботу о развитии, укреплять материальную базу, обеспечивать хозяйственное снабжение образования; обеспечивать социальную защиту работников образования и обучающихся; создавать фонд образования за счет добровольных отчислений; обеспечивать перепись детей школьного возраста и получение ими образования; обеспечивать опеку лишенных родительского попечения и оставшихся сиротами несовершеннолетних детей; создавать необходимые условия для воспитания, обеспечения развития способностей и интересов детей по месту проживания; обеспечивать, в необходимых случаях, в сельской местности бесплатную доставку детей транспортом в образовательные учреждения и обратно; возбуждать вопрос об открытии, упразднении и реорганизации соответствующих учебно-воспитательных учреждений.

Местные органы государственного управления не вмешиваются в вопросы, связанные с управлением образовательными учреждениями.

Статья 34. **Органы общественного самоуправления в системе образования**

Органами общественного самоуправления в системе образования являются: общее собрание (конференция) учебно-воспитательного учреждения; совет учебно-воспитательного учреждения; районная, городская конференция работников образования; районный, городской советы по образованию; республиканский съезд работников образования; Совет Азербайджанской Республики по образованию.

Органы общественного самоуправления выдвигают рациональные предложения, направленные на решение различных вопросов учебно-воспитательной, научно-исследовательской, методической, финансово-хозяйственной, коммерческо-экономической, кадровой деятельности образовательных учреждений, участвуют тем самым в управлении.

Статья 35. **Самоуправление учебно-воспитательных учреждений**

К праву на самоуправление учебно-воспитательных учреждений относится: самостоятельное планирование своей работы, самостоятельное решение учебно-воспитательных, научно-исследовательских, методических, финансово-хозяйственных, экономико-коммерческих и др. вопросов; участие в установлении плана приема с учетом государственного заказа, а также заявок отдельных предприятий, организаций, учреждений и граждан; установление школьного компонента содержания

образования, форм и методов обучения; комплектация учреждения кадрами, в том числе прием на работу граждан других государств; утверждение структуры и штатного расписания учреждения в пределах установленного фонда заработной платы, свободное использование различных видов финансирования; осуществление в учебно-воспитательном учреждении общественного контроля над питанием.

Статья 36. Условия основания учебно-воспитательных учреждений

Учебно-воспитательное учреждение создается в соответствии с потребностями общества. Для этого необходимы соответствующий кадровый потенциал, материально-техническая и научно-методическая база. Учебно-воспитательное учреждение, независимо от его статуса и формы собственности, должно давать воспитание и образование соответственно требованию государственного стандарта.

Требования к учебно-воспитательным учреждениям государственного значения и сеть таких учебно-воспитательных учреждений устанавливаются Кабинетом министров Азербайджанской Республики, а требования к основанию учебно-воспитательного учреждения местного значения определяются местными органами государственного управления. Порядок основания учебно-воспитательных учреждений устанавливается положением, утверждаемым Кабинетом министров Азербайджанской Республики.

Статья 37. Управление государственным образовательным учреждением

1. Государственные образовательные учреждения управляются на основе законодательства об образовании и соответствующего ему устава образовательного учреждения. Устав утверждается советом учреждения и регистрируется соответственно в Министерстве народного образования Азербайджанской Республики и местных органах образования. Учебно-воспитательное учреждение не считается юридическим лицом до регистрации своего устава.

2. Расширяются полномочия местных учебно-воспитательных учреждений, а также организующих учебно-воспитательный процесс первичных структур образовательных учреждений государственного значения, их деятельность регламентируется особыми положениями.

3. Государственные образовательные учреждения возглавляются соответственно заведующим, директором, ректором, президентом и др. Руководитель образовательного учреждения избирается на основании устава данного учреждения на 5-летний срок (не более двух сроков). Руководитель, не оправдавший себя, может быть отозван на основании устава.

4. Начальники военных и полицейских учебных заведений назначаются в соответствующем порядке.

Статья 38. Управление негосударственными учебно-воспитательными учреждениями

Негосударственные учебно-воспитательные учреждения управляются на основе устава, соответствующего законодательству республики об образовании и специальным нормативным актам. Учредители этих учреждений несут ответственность за постановку образования соответственно государственным стандартам; доход, полученный в результате деятельности образовательных учреждений, используется в целях дальнейшего развития образовательного учреждения, расширяется и модернизируется материально-техническая база образования, стимулируется, совершенствуется обучение, углубляются научные изыскания, более полно обеспечиваются социально-экономические интересы детей, учащихся и преподователей, расширяются связи образовательных учреждений с зарубежными странами.

Полученный доход не используется в целях личной наживы.

Статья 39. Научно-методическое и информационное обеспечение образовательных учреждений

Высшие учебные заведения, научно-исследовательские институты, научно-исследовательские коллективы, ведущие изыскания в области педагогики и психологии, институты повышения квалификации, библиотеки, органы по информации и др. научно-методические учреждения в условиях тесного сотрудничества с соответствующими очагами образования, организациями и коллективами, а также творческими объединениями, обществами, ассоциациями, осуществляют научно-методическое и информационное обеспечение образования. Создается единый педагогический центр по решению кадровых, научно-теоретических, практических и методических проблем дошкольных и средних общеобразовательных учреждений республики — Педагогический университет как трехступенчатое учреждение по высшему образованию, являющееся учебным, научно-исследовательским и опытным комплексом, а также Азербайджанский государственный научно-исследовательский центр по проблемам образования. Министерство народного образования обеспечивает обновление учебных планов и программ образовательных учреждений всех ступеней, создание в соответствии с ними новых учебников.

Издание педагогической литературы, учебников, учебно-методических пособий, вузовские издательства финансируются за счет государственных средств.

Статья 40. Психологическая служба в системе образования

В образовательных учреждениях действует государственная психологическая служба. Психологическое обслуживание осуществляется психологом-практиком. Психолог-практик приравнивается по своему положению к педагогическим работникам.

Статья 41. Социально-педагогический патронаж в системе образования

В системе образования действует служба социолого-педагогического патронажа. Это обслуживание осуществляется педагогами-социологами. Они участвуют в налаживании связи учебно-воспитательных учреждений с семьей и обществом, дают консультации родителям в связи с изменениями среды. Педагоги-социологи приравниваются по своему положению к педагогическому работнику.

Статья 42. Участие государственных, общественных, кооперативных и частных предприятий, а также отдельных граждан в процессе образования

Государственные, общественные, кооперативные и частные предприятия, а также отдельные граждане участвуют в процессе образования, оказывая учебно-воспитательным учреждениям, учащимся и студентам, аспирантам и докторантам финансовую поддержку, материальную и др. помощь. Государственные учреждения и предприятия (не находящиеся на бюджете), общественные учреждения и организации, кооперативы и ассоциации могут давать государственным образовательным учреждениям заказы на подготовку специалистов. Такие заказы регулируются на основе договоров, заключаемых между государственным образовательным учреждением и заказчиком.

По решению ученого совета образовательного учреждения представители учреждений, организаций и предприятий, деятели науки,

культуры, граждане из иных сфер привлекаются к управленческой и учебно-воспитательной работе образовательного учреждения, помогают интеллектуальному, культурному развитию детей и молодежи, консультируют воспитателей и преподавателей.

Статья 43. **Медицинское обслуживание в системе образования**

Во всех входящих в систему образования учебно-воспитательных учреждениях организуется медицинское обслуживание. Медицинское обслуживание оказывается соответствующими управлениями и ведомствами Министерства здравоохранения Азербайджанской Республики, отраслевыми медицинскими учреждениями. Оказание медицинского обслуживания обеспечивают местные государственные органы.

Статья 44. **Организация питания в образовательных учреждениях**

За организацию питания в образовательных учреждениях отвечают Министерство торговли Азербайджанской Республики и другие министерства, ведомства и организации, имеющие в своем подчинении предприятия торговли и общественного питания. Обслуживание питанием обеспечивается местными государственными органами. Учебные заведения могут сами организовать обслуживание питанием. Государственный надзор за качеством пищи осуществляют органы здравоохранения.

Статья 45. **Создание здоровых и безопасных условий учебно-воспитательного процесса**

Ответственным за создание здоровых и безопасных условий в образовательном учреждении являются его собственник. В целях обеспечения здоровья подрастающего поколения в учебно-воспитательных учреждениях проявляются государственная забота о развитии физической культуры и спорта. Возрождаются национальные виды спорта. Заново пересматриваются учебные планы. Расширяется сеть спортивно-оздоровительных комплексов.

Раздел IV

УЧАСТНИКИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА, ИХ ПРАВА, ОБЯЗАННОСТИ И СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА

Статья 46. **Участники учебно-воспитательного процесса**

В число участников учебно-воспитательного процесса входят:

воспитуемые и обучающиеся — дети, учащиеся, студенты (бакалавры), курсанты, слушатели, стажеры, ординаторы, магистры (аспиранты), докторанты;

педагогические работники, — няни, воспитатели, магистры, занятые педагогической работой, учителя, психологи-практики, педагоги-социологи, мастера по трудовому обучению, методисты, педагогические работники внешкольных учреждений, научные работники, инженерно-технические работники, учебно-вспомогательный персонал, работники библиотек, сотрудники педагогической печати, работники органов образования, руководители учебно-воспитательных учреждений;

родители или заменяющие их лица, родители-воспитатели детских домов семейного типа;

представители участвующих в учебно-воспитательном процессе предприятий, учреждений, организаций, фондов, ассоциаций, обществ и объединений.

Статья 47. **Права и обязанности воспитуемых и обучающихся**

1. Воспитуемые и обучающиеся имеют право: выбирать в предусмотренном порядке профиль и форму образования, индивидуальную программу и внеклассное занятие; пользоваться учебно-производственной, научной, культурно-бытовой, спортивной, общепитовской, оздоровительной базой учебно-воспитательного учреждения; свободно пользоваться информацией; участвовать во всех видах и сферах научной деятельности; продолжать образование по своей профессии и специальности; участвовать в организации, управлении и совершенствовании образования; участвовать в самодеятельных объединениях; обеспечиваться безопасными и невредными для здоровья условиями учебы и работы; заниматься трудовой деятельностью во внеурочное и внерабочее время для детей, завершивших основную ступень образования; временно прекращать образование в профессиональных и высших специальных учебных заведениях; пользоваться медицинским и оздоровительным обслуживанием учреждения; быть защищенным от всех видов эксплуатирования, физического и психического насилия, противоправных, унижающих человеческое достоинство и честь действий. Запрещается привлечение детей, учащихся, студентов, курсантов, слушателей, стажеров, ординаторов, аспирантов и докторантов к работам и мероприятиям, не связанным непосредственно с процессом образования, за исключением установленных случаев.

2. В обязанности воспитуемых и обучающихся входит: постоянно наращивать и пополнять свои знания, совершенствовать и непрерывно углублять свое практическое умение, специальную профессиональную подготовку, повышать свой общий культурный уровень; соблюдать устав и внутренний распорядок своего учебно-воспитательного учреждения; соблюдать законодательство об образовании, нормы морали и этики, правила общежития, связанные с учебно-воспитательным процессом.

Статья 48. **Дополнительные социально-бытовые гарантии для воспитуемых и обучающихся**

Министерства, местные государственные органы, предприятия, учреждения, организации, ассоциации, объединения, общества, фонды, отдельные граждане, а также лица, предприятия и общества, находящиеся и действующие за рубежом, могут дополнительно оказывать за счет собственных средств социально-материальную помощь воспитанникам и обучающимся. Лица, получающие образование без отрыва от производства, имеют право на дополнительный отпуск по месту работы, укороченный рабочий день, а также на другие установленные законодательством льготы. В целях оказания материальной помощи школьникам в общеобразовательных школах создается обязательный образовательный фонд. Фонд образуется за счет выделения не менее одного процента годового расхода средств, ассигнованных на содержание школы, а также за счет средств предприятий, организаций, обществ и отдельных граждан. Учащиеся общеобразовательных школ раз в год обеспечиваются комплектом школьной формы по льготной цене. Малообеспеченным семьям форма и учебники выдаются бесплатно. Для учеников начальных классов из малообеспеченных семей выдается денежная оплата взамен бесплатного горячего завтрака. Обеспечивается бесплатная доставка транспортом в школу и обратно учащихся, живущих в сельских местностях на расстоянии более 3 километров от школы. Учащимся и студентам (в том числе получающим медицинское образование) выплачивается полная заработная плата за труд во время учебной и производственной практики, обеспечивается безопасные и не вредные для здоровья условия работы. Стипендии студентов и аспирантов доводятся индексированием, начиная с 1992 года, постепенно до уровня стипендий студентов и аспирантов передовых стран. За счет дополнительных ассигнований выделяются средства на развертывание научных изысканий.

Статья 49. Педагогическая деятельность, права и обязанности педагогических работников

Педагогической деятельностью могут заниматься лица, обладающие высокими нравственными качествами, соответствующим образованием, в необходимых случаях — специальной профессиональной практической подготовкой, годные по состоянию здоровья к педагогической работе. На педагогическом поприще не могут работать лица, которым запрещена педагогическая деятельность по решению суда, либо по медицинским причинам, указывающимся в перечне, утвержденном правительством. Педагогический контингент образовательного учреждения комплектуется на основе устава данного учреждения. Проводится аттестация педагогических работников. По результатам аттестации определяются соответствие работника занимаемой должности, профессиональный уровень специалиста и степень его практической подготовки. Решение аттестационной комиссии является основанием для освобождения педагогического работника от занимаемой должности в соответствии с законодательством.

Педагогические работники имеют право: отстаивать свою профессиональную честь и достоинство; требовать создания нормальных условий работы; проявлять самостоятельность в выборе форм, методов и средств обучения, педагогическую инициативу; заниматься индивидуальной педагогической деятельностью; участвовать, в соответствии с уставом учреждения, в управлении образованием; избирать и быть избранным на руководящие должности; повышать квалификацию и переквалифицироваться; иметь длительный оплачиваемый отпуск; пользоваться законодательно установленными льготами и привилегиями.

Запрещается отрывать педагогических работников от работы, за исключением установленных законодательством случаев.

Педагогические работники обязаны: реализовать образовательную политику государства; создавать необходимые условия для освоения воспитуемыми и обучающимися учебных и научно-изыскательских программ на уровне государственных стандартов; внушать своим трудом и личным примером уважение и любовь к национальной почвенности и общечеловеческим сокровищам, к моральным ценностям, почитаемым всем человечеством — истине, справедливости, преданности, патриотизму, гуманизму, милосердию, трудолюбию, демократичности, принципиальности и другим качествам, прививать воспитуемым и обучающимся чувство глубокого уважения к родителям, семье, женщинам, престарелым, детям, к окружающей среде, природе Азербайджана в целом, к истории Азербайджана и азербайджанского народа, его национально-культурным ценностям; готовить воспитуемых и обучающихся к сознательной жизни, основанной на взаимопонимании, мире и согласии между народами, этническими, национальными и конфессиональными группами; соблюдать педагогическую этику, мораль; уважать честь, достоинство ребенка, учащегося, студента; оберегать детей и молодежь от всех форм физического и психического насилия, отвращать их от употребления спиртных напитков, наркотических веществ и от других вредных привычек; систематически повышать специальный профессиональный уровень, практическую подготовку, педагогическое мастерство, общую культуру, проводить дополнительные занятия и внеклассные мероприятия.

Статья 50. Социальная защита и льготы для педагогических работников

Для педагогических работников устанавливаются следующие меры социальной защиты и льготы, которые гарантируются государством:

1. Заработная плата (должностной оклад) работнику учебно-воспитательного учреждения начисляется за выполнение служебных обязанностей и предусмотренных договором (контрактом) работ; минимальная заработная плата и должностные оклады работников учебно-воспитательных учреждений устанавливаются выше уровня средней заработной платы по Азербайджанской Республике, их зарплата доводится индексированием, начиная с 1993 года, постепенно до уровня заработной платы работников образования передовых стран; устраняется различие в заработной плате педагогических работников учреждений дошкольного воспитания, начальной, основной, средней общеобразовательных школ, профессиональных училищ, профессиональных лицеев, а также педагогических работников соответствующих им образовательных учреждений; специалист с ученой степенью и ученым званием на работе в средних общеобразовательных школах, профессиональных училищах, лицеях, гимназиях, колледжах, техникумах получает такую же зарплату, как в вузе; учебно-воспитательные заведения имеют право повышать тарифные ставки, изменяя штаты в пределах имеющегося в их распоряжении фонда заработной платы; с учетом вышеуказанного образовательные учреждения переводятся на систему оплаты по категориальному принципу. Категория учреждения устанавливается по результатам уровня, достигнутого в учебно-воспитательной работе на период государственной аттестации.

2. Обеспечиваются нормальные условия труда и быта, отдыха, медицинское обслуживание, повышение квалификации не реже одного раза в пять лет, а в необходимых случаях — переквалификация.

3. Дается правовая гарантия социальной защищенности и специальной профессиональной деятельности.

4. Педагогические работники в порядке, предусмотренном законодательством Азербайджанской Республики, имеют право на шестичасовой рабочий день, сокращенную рабочую неделю и длительный оплачиваемый отпуск.

5. Тарифная ставка общеобразовательных и профессионально-технических учебных заведений устанавливается в 12 часов в неделю. Недельная учебная нагрузка, как правило, не может превышать 12 часов, то есть 1,5 ставки. Общая учебная нагрузка профессорско-преподавательского состава остальных образовательных учреждений не может превышать 450—500 часов. В исключительных случаях разрешается вести занятия в объеме 1,5 ставки.

6. Педагогические работники имеют право на первоочередное получение жилплощади, внеочередное обслуживание; творческие педагогические работники после каждых десяти лет непрерывной педагогической деятельности могут получать дополнительный оплачиваемый творческий отпуск длительностью до одного года в порядке и на условиях, предусмотренных уставом образовательного учреждения.

7. Семьи, имеющие в своем составе педагогического работника, освобождаются от оплаты энергетических и коммунальных услуг.

8. В связи со специфическими особенностями педагогической деятельности определенным категориям работников образования выплачивается компенсация за вредность в размере не менее 15—25 процентов заработной платы (должностного оклада).

9. За потерю рабочего места при структурных изменениях, проведенных на основе законодательства, выплачивается компенсация в размере последней зарплаты.

10. При прекращении педагогической деятельности по болезни или вынужденном временном переходе на другую работу выплачивается единовременное пособие в размере заработной платы.

11. Педагогические работники имеют право бесплатного пользования городским и пригородным транспортом (кроме такси).

Статья 51. Стимулирование педагогических работников

1. За успехи в учебно-воспитательной сфере педагогические работники получают государственные премии, почетные звания, ордена и

медали, нагрудные знаки, почетные грамоты, денежные премии и др. моральные и материальные поощрения. При этом, наряду с успехами в учебно-воспитательной сфере, принимается во внимание и общественное мнение. Почетные звания, присваиваемые педагогическим работникам, и их награждение регламентируется соответственно специальному положению.

Статья 52. **Права и обязанности родителей**

Родители (или заменяющие их лица) имеют следующие права: выбирать для несовершеннолетних детей учебно-воспитательное учреждение, а также воспитателя и преподавателя; участвовать в выборах (избирать и избираться) в органы общественного самоуправления образовательных учреждений; обращаться в различные органы в связи с воспитанием и образованием детей; отстаивать в различных государственных и судебных органах законные права своих детей.

В обязанности родителей или заменяющих их лиц входит: заботиться о физическом и психическом здоровье детей, развитии их природных дарований и естественных способностей; уважать их достоинство; внушать чувства уважения и любви к родителям, семье, родовым корням, отечеству, родному языку, народу, его истории, общечеловеческим ценностям братских народов, других стран и народов, прививать трудолюбие, доброжелательность и чувство сострадания; заботиться о получении воспитания и образования в дошкольных воспитательных и общеобразовательных учреждениях либо обеспечить получение образования в семье соответственно государственным стандартам; воспитать чувство уважения к народным традициям, законам, правам человека.

Государство помогает родителям или заменяющим их лицам выполнять свои обязанности, защищает их права.

Раздел V

ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ И МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БАЗА УЧРЕЖДЕНИЙ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ

Статья 53. **Финансово-хозяйственная деятельность учебно-воспитательных учреждений**

Образование является приоритетно финансируемой сферой стратегической деятельности. Государство при финансировании образования проводит линию на соответствие его материально-технической базы мировым стандартам. Основной источник финансирования образовательных учреждений — это бюджетные средства. Государство проводит политику доведения финансирования системы образования в 1995 году до уровня передовых государств и в соответствии с этим ежегодно выделяет для системы образования бюджетные средства и необходимую валюту.

Дополнительные источники финансирования образования: средства, выделяемые министерствами, предприятиями, учреждениями и организациями, а также отдельными гражданами, на подготовку, повышение квалификации и переподготовку кадров на договорной основе; доход, вырученный учебно-воспитательными учреждениями за счет различного рода деятельности (учебной, научной, производственной и др.) и услуг; средства полученные за счет добровольных отчислений государственных и негосударственных предприятий, организаций, обществ, учреждений, а также граждан Азербайджана и зарубежных стран.

Негосударственные учебно-воспитательные учреждения финансируются за счет собственных средств.

Учебно-воспитательные учреждения, независимо от формы собственности, освобождаются от уплаты налогов и сборов, уплаты пошлин,

Бюджетные средства, выделенные на образование, и доходы учебно-воспитательных учреждений, поступившие из различных источников, неприкосновенны.

Учебно-воспитательное учреждение самостоятельно распоряжается выделенными для него и находящимися в его распоряжении финансовыми средствами, ведет самостоятельный баланс и имеет расчетный счет в банке.

Статья 54. **Материально-техническая база учебно-воспитательных учреждений**

Материально-техническую базу учебно-воспитательных учреждений составляют: здания, учебно-клинические базы, аптеки, земельные участки, машины и оборудование, различные сооружения и лаборатории, учебное хозяйство, разновидности транспорта и прочие ценные средства материально-технического оснащения.

Государство считает расширение материально-технической базы учебно-воспитательных учреждений, ее оснащение новыми учебно-производственными и клиническими базами, библиотеками, машинами и оборудованием приоритетно развиваемой сферой деятельности, проводит линию на ее выравнивание с мировыми стандартами.

Приоритетно развивается строительство зданий, спортивно-оздоровительных и рекреационных комплексов для учебно-воспитательных учреждений, жилищ для работников системы образования и студенческих общежитий, а для ремонтно-строительных управлений, занятых в этой сфере, государством устанавливается льготная налоговая система.

Министерства, предприятия, учреждения и организации за оказанные им учебные, научно-производственные услуги и подготовку кадров вправе передавать учебным заведениям различного рода механизмы и оборудование, транспортные средства, земельные участки и др.

Предприятия, производящие для образовательных учреждений механизмы, оборудование, аппараты и др., независимо от формы собственности, частично освобождаются от налогов.

Раздел VI

МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Статья 55. **Международные договоры и соглашения в сфере образования**

Зарубежные связи и международное сотрудничество в сфере образования осуществляются на основе законодательства Азербайджанской Республики.

Образовательные учреждения, ведомства и организации имеют право заключать прямые договоры, соглашения с соответствующими учебными заведениями и организациями зарубежных стран.

При несоответствии в отдельных случаях условий международных договоров и соглашений законодательству Азербайджанской Республики об образовании, применяются условия международного договора.

Статья 56. **Право международного сотрудничества образовательных учреждений, ведомств и организаций Азербайджанской Республики**

Международное сотрудничество образовательных учреждений, ведомств и организаций осуществляется в соответствии с законодательством об образовании. Образовательные учреждения, ведомства, организации, а также различные учебные образования, относящиеся ко всем формам собственности, имеют право самостоятельно вступать в прямую связь, обмениваться опытом и кадрами, осуществлять совместные

программы, открывать учреждения по образованию, участвовать в международных мероприятиях и осуществлять другие формы сотрудничества с образовательными учреждениями, организациями и образованиями зарубежных стран, а также с международными организациями и предприятиями.

Финансовые средства, вырученные в результате международного сотрудничества образовательных учреждений и организаций, в том числе валютные ресурсы, неприкасаемы и расходуются на укрепление материально-технической базы соответствующего образовательного учреждения и улучшение условий жизни работников образования.

Не допускается использование в целях личной наживы дохода, полученного от международного сотрудничества образовательного учреждения.

Статья 57. Право граждан Азербайджанской Республики на получение образования в зарубежных странах

Граждане Азербайджанской Республики могут получать образование в учебных заведениях зарубежных стран на основе межправительственных договоров, соглашений, заключенных между министерствами, образовательными учреждениями. Отдельные лица также имеют право получать образование в учебных заведениях зарубежных стран на основе индивидуальных договоров.

Статья 58. Право иностранных граждан и лиц без гражданства на получение образования в Азербайджанской Республике

Иностранные граждане и лица без гражданства могут поступать в образовательные учреждения Азербайджанской Республики на основе положений международных организаций с членством или участием в них Азербайджанской Республики, договоров и соглашений Азербайджанской Республики, различных учебных заведений, учреждений, организаций и образований, а также индивидуальных договоров, заключенных с отдельными лицами, желающими получить образование в Азербайджанской Республике.

Проживающие в зарубежных странах азербайджанцы, а также представители других национальностей, принявшие гражданство Азербайджанской Республики, свободно могут поступать в образовательные учреждения Азербайджанской Республики.

Права и обязанности иностранцев, получающих образование в Азербайджанской Республике, одинаковы с правами и обязанностями граждан Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 7 октября 1992 г.
№ 324.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1032 О введении в действие Закона Азербайджанской Республики «Об образовании»

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

1. Ввести в действие Закон Азербайджанской Республики «Об образовании» со дня опубликования.

2. Установить 5-летний срок перехода к новым структурам образования.

3. Принять решение:

пункт 3 статьи 37 Закона ввести в действие с 1 сентября 1994 года. До этого срока руководители учебных заведений назначаются соответствующими органами образования или по их представлению;

Министерству народного образования разработать новый механизм назначения стипендии студентам с учетом их успеваемости и социально-материального положения;

по статье 50:

поднять постепенно до установленного Законом уровня заработную плату педагогических работников с повышением ее на 50 процентов с 1 января 1993 года,

перейти на 12-часовую тарифную ставку в общеобразовательных школах, профессиональных училищах и профессиональных лицеях с 1 сентября 1995 года. До этого срока установить с сентября 1993 года тарифную ставку 14 часов,

приступить к переходу на установленную Законом норму учебной нагрузки профессорско-преподавательского состава вузов и остальных образовательных учреждений с 1 сентября 1995 года, до этого срока установить учебную нагрузку в 500-550 часов,

установить для семей, в составе которых имеются педагогические работники, 50-процентную скидку на расходы по энерго- и коммунальному обслуживанию, довести ее до установленного Законом уровня в 1995 году;

по статье 53:

с момента принятия данного Закона освободить от пошлин учебно-техническое оборудование, импортируемое в целях укрепления материально-технической базы образовательных учреждений.

4. Соответствующим комиссиям Национального собрания Азербайджанской Республики подготовить и представить на утверждение Национального собрания предложения о приведении законов республики в соответствие с Законом Азербайджанской Республики «Об образовании».

5. Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики:

до 31 января 1993 года привести в соответствие с Законом Азербайджанской Республики «Об образовании» собственные акты и распоряжения;

обеспечить пересмотр или отмену органами государственного управления нормативных актов, противоречащих данному Закону.

6. Считать утратившими силу, со дня опубликования Закона Азербайджанской Республики «Об образовании», действующие в республике соответствующие нормативные акты в части, противоречащей данному Закону.

7. Считать утратившим силу постановление Национального собрания Азербайджанской Республики от 27 октября 1992 года № 348 «О введении в действие Закона Азербайджанской Республики «Об образовании».

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 409.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1033 **Об усилении социальной защиты аспирантов**

Национальное собрание Азербайджанской Республики с целью усиления социальной защиты аспирантов **постановляет:**

Установить с 1 января 1993 года нижний предел стипендии аспирантов в размере двух минимальных зарплат.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 410.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1034 **Об утверждении Указа Президента Азербайджанской Республики от 16 декабря 1992 года «О введении чрезвычайного положения на территории Зангеланского района Азербайджанской Республики»**

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

В соответствии с пунктом 40 статьи 104 Конституции Азербайджанской Республики утвердить Указ Президента Азербайджанской Республики от 16 декабря 1992 года «О введении чрезвычайного положения на территории Зангеланского района Азербайджанской Республики».

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 411.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1035 **Об изменении в бюджете Азербайджанской Республики на 1992 год**

Национальное собрание Азербайджанской Республики, принимая во внимание положение, создавшееся с содержанием водохозяйственных организаций Министерства мелиорации и водного хозяйства Азербайджанской Республики, в целях финансирования их расходов постановляет:

1. Поручить Министерству финансов Азербайджанской Республики выделить Министерству мелиорации и водного хозяйства Азербайджанской Республики средства в размере 370 миллионов рублей за счет увеличения дефицита бюджета на 1992 год.

2. Разрешить Национальному банку Азербайджанской Республики в целях сбалансирования бюджета выделить дополнительно Министерству финансов Азербайджанской Республики ссуду в размере 370 миллионов рублей.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 412.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1036 **О государственном языке в Азербайджанской Республике**

Азербайджанская Республика, считая одним из основных условий для своего суверенитета употребление тюркского языка как языка государственного, заботится о его применении, сохранении и развитии, покровительствует получению азербайджанцами, проживающими за ее рубежами, образования на родном языке и удовлетворению их национально-культурных потребностей.

Настоящий Закон устанавливает юридический статус тюркского языка на территории Азербайджанской Республики.

Настоящий Закон не регулирует использование каких-либо языков в межличностных неофициальных отношениях.

I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Государственным языком Азербайджанской Республики является тюркский язык. Работа во всех государственных органах Азербайджанской Республики ведется на тюркском языке. Тюркский язык как государственный язык республики употребляется во всех сферах политической, экономической, общественной, научной и культурной жизни и выполняет функцию средства межнационального общения на территории республики.

Одобряется изучение тюркского языка представителями других национальностей, и им оказывается помощь в этом деле.

Статья 2. Правовой статус и сфера применения языка в Азербайджанской Республике, а также принципы употребления языков народов, проживающих на ее территории, устанавливаются высшими органами государственной власти Азербайджанской Республики.

II. ПРАВО ГРАЖДАН НА ВЫБОР ЯЗЫКА

Статья 3. Гражданам Азербайджанской Республики гарантируется свобода выбора языка обучения.

Народностям и этническим группам, компактно проживающим на территории Азербайджанской Республики, предоставляется право посредством государственных органов республики организовать на родном языке дошкольные учреждения, средние общеобразовательные школы или отдельные классы, группы на родном языке в различного типа учебных заведениях.

В учебных заведениях с обучением на ином языке обеспечивается изучение тюркского языка, являющегося государственным языком Азербайджанской Республики, как обязательного предмета.

Статья 4. Ответы на предложения, заявления и жалобы граждан Азербайджанской Республики, направленные в государственные органы, даются на государственном языке Азербайджанской Республики.

Статья 5. Судебное производство и нотариальные действия совершаются на тюркском языке. Участвующим в деле лицам, не владеющим языком, на котором ведется судопроизводство, дается право знакомить-

ся с материалами дела через переводчика, участвовать в суде через переводчика и выступать на родном языке.

Статья 6. Официальные документы, удостоверяющие личность или сведения о ней (паспорт, трудовая книжка, военный билет, аттестат и диплом об окончании учебных заведений, свидетельства о рождении, браке, смерти и др.), заполняются на тюркском языке.

Статья 7. Работники сферы обслуживания (торговли, медицинской помощи, транспорта, бытового обслуживания, междугородней связи и др.) используют в служебное время государственный язык Азербайджанской Республики.

Уклонение от обслуживания под предлогом незнания языка недопустимо.

III. ЯЗЫК, ИСПОЛЬЗУЕМЫЙ В РАБОТЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОРГАНОВ, ПРЕДПРИЯТИЙ И ОРГАНИЗАЦИЙ

Статья 8. Сессии Верховного Совета Азербайджанской Республики проводятся на тюркском языке. Народным депутатам Азербайджанской Республики иной национальности, в случае незнания государственного языка Азербайджанской Республики, предоставляется право выступать на другом языке.

Проекты законов и других правовых актов, вносимые на рассмотрение Верховного Совета Азербайджанской Республики, его комиссий, представляются на государственном языке Азербайджанской Республики.

Статья 9. Законы и другие правовые акты, принимаемые Национальным собранием Азербайджанской Республики и его комиссиями, президентом Азербайджанской Республики, публикуются на тюркском языке.

Статья 10. Официальные издания актов органов государственной власти и управления Азербайджанской Республики и Нахичеванской Автономной Республики выпускаются на государственном языке Азербайджанской Республики.

Статья 11. Документация по выборам в президенты Азербайджанской Республики, в Верховный Совет и местные советы готовится на государственном языке Азербайджанской Республики и на этом языке представляется в центральную избирательную комиссию.

Статья 12. Делопроизводство на предприятиях, в учреждениях и организациях, находящихся в государственной собственности Азербайджанской Республики, ведется на тюркском языке.

Тексты бланков, печатей, штампов и вывесок с наименованием министерств, учреждений, предприятий, организаций Азербайджанской Республики, Нахичеванской Автономной Республики оформляются на тюркском языке.

Статья 13. В целях обеспечения безопасной и бесперебойной работы энергетических и транспортных систем (магистральный железнодорожный транспорт, воздушный, морской, трубопроводный транспорт и др.) в диспетчерских переговорах, оформление документации, информации справочного характера используются тюркский язык и принятый международный язык.

Статья 14. В Вооруженных силах, внутренних и пограничных войсках Азербайджанской Республики используется государственный язык Азербайджанской Республики.

IV. ЯЗЫК ИНФОРМАЦИИ И СОБСТВЕННЫЕ ИМЕНА

Статья 15. На территории Азербайджанской Республики в средствах массовой информации, кроме государственного языка, могут использоваться и другие языки.

Печатные объявления, сообщения, реклама и прочая визуальная информация может оформляться на государственном языке республики и в необходимых случаях одновременно на приемлемом международном языке.

Этикетки производимых в Азербайджанской Республике товаров, наименования промышленной и продовольственной продукции, инструкции к ней пишутся на тюркском и при необходимости—на приемлемом иностранном языке.

Статья 16. Наименования населенных пунктов, административных подразделений и иных географических объектов на территории Азербайджанской Республики пишутся на государственном языке, их написание на картах устанавливается посредством утверждаемых государством информационно-справочных изданий.

Статья 17. Наименования органов государственной власти, министерств, госкомитетов и учреждений, предприятий, организаций и их подразделений пишутся на тюркском языке.

Статья 18. Собственное имя гражданина Азербайджанской Республики азербайджанской национальности состоит из его личного имени, отчества и фамилии (родового имени). Отчество используется в сочетании со словами «оглу» и «гызы». Каждый гражданин Азербайджанской Республики имеет право взять фамилию соответственно своей национальной принадлежности.

Написание имен и фамилий представителей других национальностей, проживающих на территории республики, не регламентируется настоящим Законом.

V. ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ЗАКОНА О ГОСУДАРСТВЕННОМ ЯЗЫКЕ

Статья 19. Должностные лица всех государственных органов, предприятий, учреждений и организаций, в случае их виновности в нарушении Закона о государственном языке, привлекаются к ответственности, предусмотренной законодательством Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 22 декабря 1992 г.
№ 413.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1037 **О введении в действие Закона Азербайджанской Республики «О государственном языке в Азербайджанской Республике»**

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

1. Ввести в действие Закон Азербайджанской Республики «О государственном языке в Азербайджанской Республике» со дня опубликования.

2. Установить, что до приведения республиканского законодательства в соответствие с Законом Азербайджанской Республики «О государственном языке в Азербайджанской Республике» применяются соответственно действующие законодательные акты Азербайджанской Республики в части, не противоречащей настоящему Закону.

3. Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики привести постановления правительства Азербайджанской Республики

в соответствие с Законом Азербайджанской Республики «О государственном языке в Азербайджанской Республике».

4. Возложить контроль за исполнением Закона Азербайджанской Республики «О государственном языке в Азербайджанской Республике» на комиссию Национального собрания Азербайджанской Республики по вопросам образования, науки, религии и культуры.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 22 декабря 1992 г.
№ 414.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1038 Об утверждении Указа Президента Азербайджанской Республики от 17 декабря 1992 года «О введении чрезвычайного положения на территории Джебраильского района Азербайджанской Республики»

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

В соответствии с пунктом 40 статьи 104 Конституции Азербайджанской Республики утвердить Указ Президента Азербайджанской Республики от 17 декабря 1992 года «О введении чрезвычайного положения на территории Джебраильского района Азербайджанской Республики».

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 22 декабря 1992 г.
№ 415.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1039 Об утверждении Указа Президента Азербайджанской Республики от 17 декабря 1992 года «О введении чрезвычайного положения на территории Кубатлинского района Азербайджанской Республики»

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

В соответствии с пунктом 40 статьи 104 Конституции Азербайджанской Республики утвердить Указ Президента Азербайджанской Республики от 17 декабря 1992 года «О введении чрезвычайного положения на территории Кубатлинского района Азербайджанской Республики».

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 22 декабря 1992 г.
№ 416.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1040 Об избрании Худавердиевой Г. М. членом Бакинского городского суда

Национальное собрание Азербайджанской Республики, принимая во внимание представление министра юстиции Азербайджанской Республики и председателя Верховного Суда Азербайджанской Республики, в соответствии с пунктом 12 статьи 104 Конституции (Основного Закона) Азербайджанской Республики и статьей 63 Закона Азербайджанской Республики «О судоустройстве Азербайджанской Республики» **постановляет:**

Избрать Худавердиеву Гюняш Мамед кызы на должность члена Бакинского городского суда.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 23 декабря 1992 г.
№ 417.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1041 О рассмотрении законопроектов, внесенных в Национальное собрание Президентом Азербайджанской Республики

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

В двухнедельный срок рассмотреть в постоянных комиссиях при участии смежных организаций и представить Национальному собранию нижеследующие законопроекты, внесенные Президентом Азербайджанской Республики:

в комиссии по контролю за бюджетом, комиссии по экономической политике —

о государственном долге;

в комиссиях по экономической политике, по контролю за бюджетом, по аграрным вопросам, по социальной политике, по государственному строительству и правовой политике —

о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «Об акцизах»,

об акцизах,

о рояльти,

о налоге на имущество юридических и физических лиц Азербайджанской Республики,

о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О налоге на прибыль и отдельные виды доходов юридических лиц в Азербайджанской Республике»,

о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О налоге на добавленную стоимость»;

в комиссиях по государственному строительству и правовой политике, по социальной политике —

о гарантиях достатка граждан;

в комиссиях по государственному строительству и правовой политике, по иностранным делам, по экономической политике, по контролю за бюджетом —

о регулировании обращения иностранной валюты;

в комиссии по экономической политике —

о внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О банках и банковской деятельности в Азербайджанской Республике».

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 23 декабря 1992 г.
№ 419.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1042 О внесении изменений в бюджет Азербайджанской Республики на 1992 год

Учитывая угрожающее положение, создавшееся на магистральных участках Бакинского водопровода Министерства жилищно-коммунального хозяйства Азербайджанской Республики, и важность своевременного погашения задолженности, образовавшейся в связи с выполнением по заказу Бакинской городской исполнительной власти строительных работ на объектах госзаказа, а также выплаты зарплаты в строительных организациях, Национальное собрание Азербайджанской Республики с целью финансирования указанных расходов **постановляет:**

1. Поручить Министерству финансов Азербайджанской Республики за счет увеличения дефицита бюджета на 1992 год выделить средства: Министерству жилищно-коммунального хозяйства Азербайджанской Республики (производственно-эксплуатационному объединению «Коммунпромснаб»)—500 миллионов рублей, Бакинской городской исполнительной власти — 1.700 миллионов рублей.

2. Разрешить Национальному банку Азербайджанской Республики в целях сбалансирования бюджета выделить дополнительно Министерству финансов Азербайджанской Республики ссуду в размере 2.200 миллиона рублей.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 23 декабря 1992 г.
№ 420.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1043 Об обращении Национального собрания Азербайджанской Республики к Сенату Соединенных Штатов Америки

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Одобрить текст обращения Национального собрания Азербайджанской Республики к Сенату Соединенных Штатов Америки.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 23 декабря 1992 г.
№ 421.

ОБРАЩЕНИЕ
к Сенату Соединенных Штатов Америки

Уважаемые сенаторы!
Уважаемые господа!

В связи с решением Сената США о приостановлении помощи Азербайджанской Республике и выдвинутыми в связи с этим требованиями, поставленными перед нашим правительством, считаем нужным сообщить вам нижеследующее.

Прежде всего хотим привлечь ваше внимание к тому обстоятельству, что требования, предъявляемые нашему правительству, связаны не с причинами событий, а лишь с определенными последствиями, не отражающими собой объективной картины. Подобная необъективная постановка вопроса, естественно, порождает необходимость изложить подлинные причины событий.

В первую очередь надо отыскать ответ на вопрос о том, с чего началась война, идущая между Арменией и Азербайджаном.

За простым, как кажется на первый взгляд, ответом на этот вопрос—мол, война началась с карабахского конфликта,—таится намерение насильственного осуществления Арменией своих территориальных претензий к нашему суверенному государству. То есть карабахский конфликт—это уловка, закинутая Арменией в политическую и национальную жизнь Азербайджана с дальней целью, и в случае ее насильственной реализации путем войны Карабах, являющийся исконно азербайджанской землей, сперва, отторгаясь от Азербайджана, объявляется независимым, а на последующей стадии присоединяется к Армении. И карабахский конфликт, именно с этой целью сначала интернационализированный, а потом милитаризированный в результате стараний армянской стороны, не только перерос ныне в серьезную проблему для Азербайджана и Армении, но и сыграл для других независимых государств, образовавшихся на территории бывшего СССР, драматическую роль в возникновении, аналогичных кровавых конфликтов.

Из сказанного здесь следует вывод о том, что при выдвижении одним государством территориальных претензий к другому суверенному государству мировая общественность должна выставить прочный заслон против возможности разжигания этнической проблемы и начала захватнической войны, чтобы этот ядовитый процесс не развернулся широко и не превратил войну в профессию миллионов людей.

Каким же международным нормам прав человека соответствует эта драма, на которую Армения обрекла оба народа, прикрываясь защитой прав армянского меньшинства в Азербайджане? Если Армения по правде являлась государством, строго соблюдающим права национальных меньшинств, то она уже только с 1988 года не превратила бы в изгнанников со своей территории более 200 тысяч азербайджанцев. Эти 200 тысяч азербайджанцев не только не имели в Армении никакой автономии, они прозябали в обстановке каждодневного давления. Именно такая политика привела к тому, что на сегодня Армения трансформировалась в мононациональное государство (свыше 99 процентов ее населения—армяне). Сегодня, когда в Армении не осталось ни одного азербайджанца, в столице Азербайджана поныне проживают свыше 25 тысяч армян, и государство дает всяческие гарантии для их жизни.

Да, сотни тысяч азербайджанцев изгнаны из своих исторических поселений в Армении. Таким образом, армяне уже в 1988 году добились своей бесчеловечной цели под названием «Армения без азер-

байджанцев», но то была еще не вся цель. На очереди стояла задача, теми же методами сделав изгнанниками на своей же родине азербайджанское население бывшей Нагорно-Карабахской автономной области Азербайджана и оставив в Нагорном Карабахе только армян, сперва, как сказано, отторгнуть путем войны область от Азербайджана, а потом присоединить ее к Армении.

Основа этого конфликта, драмы которого продолжаются в наши дни, заложена еще в 20-е годы. Так, при возникновении в тот период в составе советской системы республик (государств) каждого из отдельных народов, армяне, в отличие от всех других народов, наряду с обретением государства в форме Армянской ССР, преуспели также в получении автономного образования для армян, проживающих на территории соседнего Азербайджана. При наличии у сотен тысяч азербайджанцев, живших на территории Армении, полного основания на получение автономного образования по тому же принципу, для них не было создано подобных условий. Этим самым вопросом была обусловлена в армяно-азербайджанских отношениях в советский период первая большая несправедливость против азербайджанцев. А полученное армянами в Азербайджане автономное образование, словно бомба замедленного действия, взорвалась сегодня в полную силу и стало уже мировой проблемой.

Взглянем на иную сторону вопроса. Имелось ли у армян, получивших автономное образование в Азербайджане, основание быть недовольными азербайджанским правительством? Абсолютно нет! Несмотря на то, что Нагорно-Карабахская автономная область объединяла как армянскую, так и азербайджанскую общины, за всю историю области, как правило, и первое, и второе, и третье лицо в ее руководстве являлись представителями армянской общины. В области не только не происходило никакой дискриминации армян в вопросах социального развития, культуры и языка, социальное развитие по всем важнейшим показателям там было даже выше, чем в прочих регионах Азербайджана. Чем же были недовольны армяне?

Не заурядными житейскими проблемами вызывалось недовольство армян, их ополчили против республики, в которой они живут, вовлекли в террористическое движение авторы бредовой идеи под названием «Великая Армения», которые, явившись из Армении, долгие годы устраивали здесь провокации и которые должны отвечать за длящуюся между этими двумя народами распрю. Посчитавши ослабление по известным причинам центрального правительства бывшего СССР в 80-е годы подходящим моментом для реализации этой бредовой идеи, так называемые «герои» армянской нации заложили начало трагедии, которая тянется уже годами, и теперь мир «ломает голову» над тем, как положить конец этой трагедии. Почему-то мало кто вспоминает об ответственности этих «национальных героев».

Если бросить взгляд на хронику этого конфликта, длящегося с 1988-го года, то мы видим, что в течение всего этого периода Азербайджан, как сторона, подвергшаяся агрессии, оккупации, всегда прибегал только к вынужденным оборонительным мерам. Можно задаться вопросом: какое суверенное государство не восприняло бы как посягательство на него так называемое постановление о провозглашении независимости бывшей Нагорно-Карабахской автономной области, являющейся частью Азербайджана, или такое не имеющее подобных себе смехотворное решение парламента Армении, как о присоединении к Армении Нагорного Карабаха—неотъемлемой части Азербайджанской Республики, или же постановление о провозглашении так называемой Нагорно-Карабахской республики?! Армяне и их покровители из кожи вон лезут, представляя Азербайджан, защищающий себя от подобных бредовых и гораздо более опасных актов, ни много ни мало, как агрессора.

Нет слов, «искусство» армянских пропагандистов в этом направлении несомненно. Они преуспели в том, чтобы списать на Азербайджан все насильственные действия, совершенные за эти 4-5 лет как в Азербайджане, так и в Армении, и против азербайджанцев, и против армян. Почему-то о катастрофе, которую при неизвестных обстоятельствах потерпел самолет, на котором в дни памятного землетрясения в Армении на помощь армянскому народу, попавшему в трудное положение, летели, несмотря на продолжающийся между двумя государствами конфликт, 70 азербайджанцев, и неуважении, проявленном армянами к памяти погибших, о том, как до начала этих событий до 30 азербайджанских детей были загнаны в Армении в газопровод и заживо заварены в нем, об убийстве именно армянами двух азербайджанцев в самом начале армяно-азербайджанского конфликта в Карабахе, так же как о том, что именно армяне были организаторами событий в Сумгаите и о десятках фактов подобного рода осталась в неведении мировая общественность, ибо об этом не сообщили миру.

Армяне в течение одного дня с беспримерным зверством уничтожили город Ходжалы, имевший 7-8 тысяч населения: истребили сотни мирных жителей в собственных жилищах, часть их, подвергнувши страшным надругательствам, угнали в плен, сотни женщин, детей, стариков, пытавшихся спастись от зверств, погибли в зимнюю стужу в горах, а те, кто остались в живых, стали изгнанниками. Разрушен, будучи оккупирован, город Шуша, считающийся одним из исторических и культурных центров Азербайджана, уничтожены в нем наши исторические памятники. Армяне, захватившие и разграбившие еще один наш город—Лачин, заявляют, раструбив по всему свету, будто они, пробивши «Лачинский коридор», оказывают гуманитарную помощь карабахским армянам. На самом же деле этот «коридор» денно и нощно используется для обеспечения оружием армянских террористов, воюющих в Азербайджане против Азербайджана. С той же лютостью армяне ведут войну против другого нашего, находящегося очень далеко от Карабаха региона—Нахичевани и при этом утверждают, что война с Азербайджаном ведется не Арменией, а армянами Нагорного Карабаха.

В последние дни руководство Армении еще раз продемонстрировало, что ведет захватническую войну против Азербайджана по всей линии границ. Армянский экспедиционный корпус, перейдя в наступление на Зангеланский регион, не входящий в зону конфликта, оккупировал еще 6 наших селений. Разве это не доказательство тому, что Армения ведет широкомасштабную войну против нашей страны, отторгает этим путем от Азербайджана все новые и новые территории? И поныне более 5 процентов нашей территории находится под армянской оккупацией.

Очередной захватнический акт Армении против нашей страны значительно усугубил и без того напряженное военно-политическое положение. Как это видно, армяне не желают расстаться с намерением довести этот конфликт до крайнего предела широкомасштабной войны. А с другой стороны они, трубя на весь мир, объявляют, что их положение невыносимо, нет зерна и другого продовольствия и пр. Разве может государство, находящееся в таком положении, помышлять о захвате и захватывать территорию соседнего государства?

Принимается ли решение об оказании гуманитарной помощи Азербайджану, который подвергся оккупации и 5 процентов территории которого, как сказано, остается под армянской оккупацией, а десятки тысяч жителей оккупированной территории обращены в изгоев у себя же на родине? Разве не стоит поразмыслить над этим?

Мы неоднократно заявляли армянам и всему миру, что хотим мира, не желаем войны, обрекающей на истребление народы, опустошающей города и селенья. И с этой целью мы шли до сих пор на все переговоры. С большой надеждой мы дали согласие на известные переговоры в городе Железноводске, а каков их результат? Армяне, подписавшие договор, согласованный между сторонами, через некоторое

время, пренебрегши этим документом, с невообразимым зверством оккупировали азербайджанский город Ходжалы. Несмотря на это, мы опять пошли на переговоры с армянской стороной, очередная встреча состоялась в Тегеране, под документом, подписанным на встрече, прошедшей 8 мая в столице Ирана на высшем уровне, не успели высохнуть чернила, как Армения захватила еще один наш город—Шушу, а затем город Лачин, оба эти города все еще находятся в руках армян. Разве мы до сих пор захватили хотя бы один населенный пункт Армении?

Несмотря на все это, мы ради того, чтобы положить конец истреблению двух народов, снова пошли на переговоры, на сей раз в Алма-Ате. А после этих переговоров еще пуще распалились захватнические помыслы и устремления Армении против Нахичевани. Спрашивается: какое отношение имеет Нахичевань к Верхнему Карабаху? Азербайджанская сторона вновь заявила о том, что все еще не исчерпаны средства приостановления войны мирными средствами, и в доказательство тому села за стол переговоров с армянами в городе Сочи. И опять, в который уже раз, армяне, абсолютно не придавая значения условиям переговоров, разбомбили такие города Азербайджана, как Физули, Кяльбаджар, Зянгелан.

Спрашивается: должны или нет межгосударственные отношения, пусть даже напряженные, поддерживаться в рамках определенной политической морали? Выход за эти рамки армянских делегаций, направляющихся на переговоры с Азербайджаном, приводит к пущему разгоранию конфликта, усилению чувства отмщения, а также наносит удар по престижу государств, международных организаций, взявших на себя обязательства посреднической инициативы, сводит, в целом, на-нет усилия, обладающие потенциалом мало-мальского ослабления войны. Да, мы утверждаем вновь, что надобно остановить эту ужасную войну, о нашем чаянии знают господин Венс, господин Раффаэлли и другие полномочные представители, в разное время побывавшие в регионе. Представители с различными полномочиями прибывают и отбывают, а война все никак не кончается, продолжает литься кровь обоих народов.

Считаем нужным отметить, что, если из Карабаха будут выведены части экспедиционного корпуса Армении, то руководство Азербайджана, найдя общий язык со своими армянскими гражданами, придет к согласию с ними, и конфликту будет положен конец. Ведь это бедствие не может длиться бесконечно! Ведь мировое сообщество имеет опыт предотвращения в кратчайший срок навязывания военным путем одному суверенному государству территориальных претензий другого государства, как это оно осуществило в связи с кризисом в зоне Персидского залива.

Азербайджан никакого государства не хочет брать в блокаду, но Армения ведет против нас беспощадную войну, и коль скоро так, то неужели Азербайджан обязан предоставить в распоряжение Армении все свои коммуникации? С другой стороны, блокада Армении означает блокаду Нахичевани, где живет 300 тысяч азербайджанцев. Кто даст гарантию, что по этим путям армяне не повезут оружие, дабы употребить его против нас? Разве не США выступили инициаторами взятия в блокаду Ирака, совершившего агрессию против Кувейта?! Азербайджан поддержал эти действия ООН и США, ибо это было справедливое решение. Коли так, то почему теперь сенат США выносит решение против подвергшегося агрессии Азербайджана? Разве нельзя было, прежде чем выносить такое одностороннее решение, направить в регион специальную сенатскую группу для изучения ситуации?

Азербайджан обойдется без этой помощи. Но как, интересно, встретят США возникшее у азербайджанского народа после этого решения недоверие к американскому идеалу демократии и справедливости?!

Доводя до вашего сведения эти замечания, мы преследуем еще одну важную цель, которая, опять-таки, не связана с оказанием либо неоказанием помощи США нашей стране. Основная причина нашего беспокойства—это ущерб, который наносится данным решением международному авторитету нашего независимого демократического государства. С другой стороны, порождает также множество вопросов непринятие подобных решений против являющегося истинным агрессором армянского государства.

Новое руководство Азербайджана в своей внутренней и внешней политики основывается на таком принципе, что внутриобщественные проблемы, в том числе проблема национальных меньшинств, должны регулироваться на основе современных норм, разработанных поныне мировой практикой, с тем чтобы не приводить к социальному и национальному взрыву в обществе и чтобы в то же время конфликтные вопросы в связи с этими проблемами решались только мирным путем. И в этом направлении осуществляется серьезная законодательная деятельность.

Должны сказать, что на пути проведения намеченной нашим государством линии в области строительства национального демократического государства и упорядочения экономического положения, несомненно, серьезнейшим затором является захватническая война, которую ведет против нас соседнее государство, и потому мировая общественность, особенно могучие Соединенные Штаты Америки, считающиеся оплотом демократии в мире, должны иметь объективное представление о наших трудностях. Там должны быть уверены в том, что новое азербайджанское государство хочет утвердиться и укрепиться в занимаемом им геополитическом положении именно как светское, современное и демократическое государство. С этой целью мы призываем солидаризироваться с нами государства мира, в том числе США.

Еще одна основная причина нашего обращения с посланием к американскому сенату—это уверенность в том, что Соединенные Штаты Америки, являющиеся глашатаем демократии, их сенат и влиятельные политические деятели, узнав подлинную правду об этом конфликте, обостряющем обстановку во всем регионе, поменяет свою позицию, и в американском сенате, принимая решение, связанные с Азербайджаном, не станут допускать столь нарочитость удивительной поспешности.

Азербайджанский народ, его парламент и государство жаждут мира, именно в мирных условиях обратиться в явь идеал созидания независимого, демократического, светского государства, к которому стремится наш народ на протяжении веков.

Национальное собрание Азербайджанской Республики

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1044 Об изменении акцизных ставок по некоторым видам товаров

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

В соответствии со статьей 4 Закона Азербайджанской Республики «Об акцизах» согласиться с предложениями Кабинета министров Азербайджанской Республики об изменении акцизных ставок на некоторые виды товаров, указанные в приложении № 1.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 23 декабря 1992 г.
№ 422.

Приложение № 1

Акцизные ставки на коньяк, водку, крепкие и столовые вина

Шампанское:
с 23 ноября по 2 декабря 1992 года — 75 проц.
со 2 декабря 1992 года — 88 проц.
Крепкие и столовые вина:
со 2 декабря 1992 года — 56 проц.
Коньяк:
со 2 декабря 1992 года — 77 проц.
Водка и крепленые напитки:
с 8 декабря 1992 года — 79 проц.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1045 Об утверждении потребительской корзины и минимального потребительского бюджета

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

На основании представления Кабинета министров Азербайджанской Республики утвердить по республике стоимость потребительской корзины и минимального потребительского бюджета, подушно рассчитанного по ценам в сентябре 1992 года, в размере 3552,25 рубля.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 423.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1046 О государственном долге

Статья 1. **Общие положения**

1. Государственным долгом Азербайджанской Республики, состоящим из государственного внутреннего и внешнего долга, являются долговые обязательства правительства Азербайджанской Республики перед юридическими и физическими лицами, а также иностранными государствами, для финансирования неотложных социально-экономических затрат и восполнения бюджетного дефицита республики, подлежащие погашению с оплатой соответствующих процентов, выраженные в национальной или иностранной валюте.

2. Обязательный и относительный пределы государственного долга Азербайджанской Республики утверждаются Верховным Советом Азербайджанской Республики при утверждении бюджета на предстоящий финансовый год.

Государственный долг Азербайджанской Республики гарантируется всеми активами, имеющимися в распоряжении правительства Азербайджанской Республики.

Статья 2. **Формы и состав государственного долга Азербайджанской Республики**

1. Государственный долг Азербайджанской Республики может быть в форме:

кредитов, полученных правительством Азербайджанской Республики;

государственных займов в виде выпуска ценных бумаг от имени правительства Азербайджанской Республики;

других долговых обязательств, гарантированных правительством Азербайджанской Республики.

2. Государственный долг Азербайджанской Республики состоит из задолженности прошлых лет и вновь возникающей задолженности.

3. Государственный долг может быть в виде краткосрочных, среднесрочных и долгосрочных долговых обязательств.

Любые долговые обязательства Азербайджанской Республики погашаются в сроки, определяемые конкретными условиями займа.

Статья 3. **Управление государственным долгом Азербайджанской Республики и его учет**

1. Политику по государственному долгу Азербайджанской Республики определяет Верховный Совет Азербайджанской Республики на основе предложений, подготовленных правительством Азербайджанской Республики совместно с Национальным банком.

2. Национальному банку Азербайджанской Республики может быть разрешено предоставление кредита для Министерства финансов Азербайджанской Республики в размере, установленном Верховным Советом Азербайджанской Республики.

3. Управление государственным долгом Азербайджанской Республики, в том числе выпуск (выдача) и размещение долговых обязательств Азербайджанской Республики осуществляется правительством Азербайджанской Республики, в соответствии с законодательными актами Азербайджанской Республики. С этой целью по постановлению правительства Азербайджанской Республики при Министерстве финансов Азербайджанской Республики образуется Совет по государственному долгу.

4. Министерство финансов Азербайджанской Республики ведет регистрацию государственных долговых обязательств и учет государственного долга, текущий контроль за его состоянием.

Статья 4. **Обслуживание государственного долга Азербайджанской Республики**

1. Обслуживание государственного долга Азербайджанской Республики производится Национальным банком Азербайджанской Республики и его учреждениями, если иное не установлено правительством Азербайджанской Республики, посредством осуществления операций по размещению и погашению долговых обязательств Азербайджанской Республики, выдаче выплат в виде процентов или в иной форме.

2. Национальному банку Азербайджанской Республики запрещается прямое кредитование бюджетного дефицита и выкуп государственных ценных бумаг во время их первичного размещения.

3. Затраты по размещению, погашению и рефинансированию долговых обязательств Азербайджанской Республики производятся за счет средств республиканского бюджета Азербайджанской Республики.

Статья 5. **Государственный внешний долг Азербайджанской Республики**

1. Правительство Азербайджанской Республики принимает постановление о привлечении иностранных кредитов в пределах утвержденного Верховным Советом Азербайджанской Республики общего лимита

государственного долга и устанавливает порядок управления государственным внешним долгом.

2. Источником покрытия государственного внешнего долга являются централизованные валютные средства Азербайджанской Республики.

Статья 6. **Контроль за состоянием государственного долга Азербайджанской Республики**

Состояние государственного долга Азербайджанской Республики контролируется Верховным Советом Азербайджанской Республики.

Статья 7. **Опубликование данных о государственном долге Азербайджанской Республики**

Правительство Азербайджанской Республики ежегодно не позднее июня текущего года публикует данные о состоянии государственного долга Азербайджанской Республики за предыдущий финансовый год.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 424.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1047 О введении в действие Закона Азербайджанской Республики «О государственном долге»

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Ввести в действие Закон Азербайджанской Республики «О государственном долге» с момента подписания.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 425.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1048 О внесении изменения в Закон Азербайджанской Республики «О военных трибуналах»

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Изложить статью 15 Закона Азербайджанской Республики «О военных трибуналах» в следующей редакции:

«Статья 15. **Уголовные дела, подсудные военной коллегии Верховного суда Азербайджанской Республики**

Военной коллегии Верховного суда Азербайджанской Республики подсудны дела о преступлениях лиц, имеющих воинские звания полковника (капитана первого ранга), генерала (адмирала) либо занимающих должности от командира полка, бригады и выше и равные им».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 426.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1049 О внесении дополнений в статью 42 Уголовного кодекса Азербайджанской Республики

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Внести в статью 42 Уголовного кодекса Азербайджанской Республики следующие дополнения:

Название и часть первую статьи после слов «в военное время» дополнить словами «или в боевой обстановке».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 427.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1050 О восстановлении и уточнении исторических названий некоторых населенных пунктов Азербайджанской Республики

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Произвести следующие изменения, связанные с восстановлением и уточнением исторических названий некоторых населенных пунктов республики:

По городу Баку

Переименовать поселок Кирова Сураханского района в поселок Ени Сураханы.

По Агдамскому району

Переименовать селения: Кичан — в селение Баллыгая, Маниклу — в селение Меликли.

По Акстафинскому району

Переименовать поселок Калининкенд в поселок Вургун, селения: Кировку—в селение Гасансу, Еникенд—в селение Ашагы Кесемен, Марксовку—в селение Хатан.

Наименовать населенный пункт на территории Хатанского сельсовета селением Гачаг Керем и включить его в список населенных пунктов района.

По Аксуинскому району

Переименовать селения: Бириниджи Араткенд—в селение Машадганлы, Икинджи Араткенд—в селение Аратлы-Джуруглу, Ленинабад—в селение Сангалан.

По Бейлаганскому району

Переименовать поселок Комсомол в поселок Юхары Аран.

По Билесуварскому району

Переименовать селение Константиновку в селение Исметли.

По Геранбойскому району

Переименовать селения: Армянские Борисы—в селение Бёрю, Машанид—в селение Менешли, Саров (арм.)—в селение Саровлу.

По Дашкесанскому району

Переименовать селения: Шаруккар—в селение Кямяргая, Гедемиш—в селение Суговушан, Геташен—в селение Чайкенд.

По Загатальскому району

Переименовать селение Верхиян в селение Бехметли.

По Кяльбаджарскому району

Переименовать селения: Арачадзор—в селение Довшанлы, Арутюнагомер—в селение Гызылгая, Атерк—в селение Гасанриз, Вагаус—в селение Гозлу, Верин Оратаг—в селение Юхары Оратаг, Венкли—в селение Вянгли, Гарнакар—в селение Чорманлы, Гочогот—в селение Яйыджи, Дрмбон—в селение Эйвалы, Нарештар—в селение Нарынджлар, Погосомер—в селение Деведашы, Цмагахог—в селение Базаркенд, Гетаван—в селение Гозлукёрпю, Шахмасур—в селение Шахмансурлу.

По Кубинскому району

Переименовать селения: Петропавловку—в селение Деллекли, Еленовку—в селение Гаджигусейнли.

По Саатлинскому району

Переименовать селения: Отрадное—в селение Газанбатан, Красносельское—в селение Гара Нуру, Октябрабад—в селение Ширинбейли.

Разделив на две части нынешнее селение Ленинабад, именовать их селениями Гыраглы и Мустафабейли с включением в список населенных пунктов района. Перенести центр сельсовета в селение Гыраглы.

По Сабирабадскому району

Переименовать селения: Ахтачы Шаумян—в селение Ахтачы, Шаумяновку—в селение Мемишляр.

По Самухскому району

Переименовать поселок Сафаралиев в поселок Набиагалы.

По Тертерскому району

Переименовать поселок Ленинаван—в поселок Шыхарх, селения: Агабейелендж—в селение Агабейялы, Акоп Камари—в селение Люлясаз, Гармираван—в селение Гызылоба, Левонарх—в селение Гёярх, Магавуз—в селение Чардаглы, Мецшен—в селение Улу Гарабей, Мингрелкс—в селение Мегралалай, Мёхретаг—в селение Кичик Гарабей, Нергин Оратаг—в селение Ашагы Оратаг, Джераберт—в селение Чилябюрт.

По Ханларскому району

Переименовать поселок Чирагидзор—в поселок Чырагдере, селения: Гушчу Армавир—в селение Гушчу Гёран, Мартунашен—в селение Гарабулаг.

По Ходжавендскому району

Переименовать селения: Акаку—в селение Агдам, Ашан—в селение Эшан, Баназур — в селение Бинадереси, Гарахондж — в селение Гаразями, Гиши — в селение Киш, Гочбек — в селение Гочбейли, Гузейгалер — в селение Гузейхырман, Домы — в селение Бина, Замзур — в селениеDerекенд, Комрагуч — в селение Гырмызыгая, Керт — в селение Гузумкенд, Колхозашен — в селение Арпадюзю, Гявахан — в селение Гинахын, Гюнейгалер — в селение Гюнейхырман, Масмына — в селение Агбулаг, Мачкалашен — в селение Джютчю, Мецтаглар — в селение Беюк Таглар, Мамедадзор — в селение Мамеддере, Мирушен — в селение Мирикенд, Нинки — в селение Джамиет, Норшен — в селение Еникенд, Паравэтумб — в селение Гарытепе, Сыхторашен — в селение Шых Дурсун, Спитакшен — в селение Агкенд, Тьяк — в селение Дагдёшю, Цур — в селение Сор, Трахтик — в селение Зогалбулаг, Хнушинак — в селение Ханоба, Хцаберт — в селение Чайлаггала, Аши — в селение Чёрекли, Эрэр — в селение Гаргар, Интаглар — в селение Кёйне Таглар, Шагах — в селение Шахйери, Саркисашен — в селение Чагадюз.

По Ходжалинскому району

Переименовать селения: Гармигюдж — в селение Гызылоба, Дехрев — в селение Гаябашы, Дашушен — в селение Дашкенд, Илис — в селение Гаракётюк, Мехтишен — в селение Мехтибейли, Мошхмхат — в селение Гушчубаба, Мхитарикенд — в селение Мухтар, Нахичеваник — в селение Нахчыванлы, Неркин Сызнек — в селение Ашагы Емишджан, Неркин Гылычбаг — в селение Ашагы Гылычбаг, Норагюх — в селение Тазабина, Рев — в селение Шелве, Сардарашен — в селение Сардаркенд, Сарушен — в селение Дагйурд, Сендишен — в селение Сеидбейли, Ханадзак — в селение Ханъюрду, Ханцк — в селение Ханйери, Хидзрстан — в селение Алмалы, Кётюк — в селение Аггедик.

По Шамахинскому району

Переименовать селение Ширванзаде в селение Хойлу.

По Шамкирскому району

Переименовать поселок Ленина в поселок Чинарлы, селения: Колхозкенд — в селение Байрамлы, Энгельскенд — в селение Ирмашлы.

По Шушинскому району

Переименовать селение Мецгаладереси в селение Беюк Галадереси.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 428.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1051 О списании с некоторых предприятий сельскохозяйственного назначения задолженности по банковским ссудам и ее отнесении к государственному внутреннему долгу

Национальное собрание Азербайджанской Республики постановляет:

1. Согласиться с содержащимся в постановлениях Кабинета министров Азербайджанской Республики от 8 мая 1992 года и 16 июля 1992 года № 397 предложением о списании с некоторых предприятий сельскохозяйственного назначения уточненной Министерством финансов задолженности по банковским ссудам в размере 170 миллионов 559 тысяч рублей и отнесении ее к государственному внутреннему долгу.

2. Поручить Министерству финансов Азербайджанской Республи-

ки за счет увеличения дефицита республиканского бюджета обеспечить оплату организациям долгов по ссудам согласно приложенному списку.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 429

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1052 Об увеличении численности и выборах народных заседателей Верховного Суда Азербайджанской Республики

Национальное собрание Азербайджанской Республики, принимая во внимание представление председателя Верховного Суда Азербайджанской Республики, в соответствии частью 2 статьи 164 Конституции (Основного Закона) Азербайджанской Республики и пунктами 3 и 4 статьи 63 Закона Азербайджанской Республики «О судоустройстве Азербайджанской Республики», **постановляет:**

1. Увеличить численный состав народных заседателей Верховного Суда Азербайджанской Республики на 36 человек.
2. Избрать народными заседателями Верховного Суда Азербайджанской Республики следующих офицеров Вооруженных Сил Азербайджанской Республики:

Аббасова Тапра Талят оглу — майора,
Абдулрагимова Эльдара Абдулрагим оглу — капитана 2-го ранга,
Агаева Рагиба Мамедага оглу — лейтенанта,
Агарзаева Арифа Аждар оглу — капитана,
Азизова Салмана Ислам оглу — капитана 2-го ранга,
Амирова Гусейна Мирага оглу — подполковника,
Бадалова Расула Рамазан оглу — старшего лейтенанта,
Бадалова Шахина Идрис оглу — старшего лейтенанта,
Велиева Вагифа Зубеир оглу — капитана 2-го ранга,
Гасанова Метлеба Гасанхан оглу — капитана,
Гашимова Фазиля Адиль оглу — майора,
Гулиева Эльчина Джалил оглу — полковника,
Гурбанова Сафара Мухтар оглу — майора,
Гусейнова Этибара Гамлет оглу — подполковника,
Гусейнова Намига Мурад оглу — лейтенанта,
Дамирова Дашламира Полад оглу — лейтенанта,
Джаббарова Давуда Аттала оглу — подполковника,
Джафарова Мамедгусейна Джамал оглу — подполковника,
Зайцева Евгения Витальевича — подполковника,
Зейналова Мовсума Алимуса оглу — капитана 2-го ранга,
Исазаде Огтая Шахмет оглу — полковника,
Исмаилова Гурбанали Надир оглу — подполковника,
Керимова Эльшана Шадман оглу — старшего лейтенанта,
Комогорова Владимира Ивановича — подполковника,
Костромина Вячеслава Викторовича — подполковника,
Мамедова Вагифа Джафар оглу — подполковника,
Мамедова Рахмана Алекбер оглу — подполковника,
Мамедова Руслана Алекбер оглу — подполковника,
Мамедова Фанга Али оглу — капитан-лейтенанта,
Мансимова Яшара Идиш оглу — капитана 3-го ранга,
Мансурова Мехмана Иса оглу — полковника,
Мусаева Вюгара Гулу оглу — лейтенанта,
Сарыева Мамедгусейна Ялая оглу — полковника,

Сафарова Сафара Ханоглан оглу — капитана 2-го ранга,
Тагиева Вагифа Идаят оглу — подполковника,
Ширинова Маарифа Меджид оглу — майора.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 430.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1053 О приветствии Национального собрания Азербайджанской Республики в связи с Всемирным днем солидарности азербайджанцев сородичам и соотечественникам, живущим за рубежом

Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Одобрить текст приветствия Национального собрания Азербайджанской Республики в связи с Всемирным днем солидарности азербайджанцев сородичам и соотечественникам, живущим за рубежом.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 431.

ПРИВЕТСТВИЕ

НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ В СВЯЗИ С ВСЕМИРНЫМ ДНЕМ СОЛИДАРНОСТИ АЗЕРБАЙДЖАНЦЕВ СОРОДИЧАМ И СООТЕЧЕСТВЕННИКАМ, ЖИВУЩИМ ЗА РУБЕЖОМ

Дорогие компатриоты!

По велению судьбы рассыпались на все стороны нашей планеты потомки древнего и героического азербайджанского народа. Языковые, исторические, культурные, духовные узы сплотили их так, что выпавшая на их долю испокон века разлука, губящее их жизнь одиночество бессильны перед этой близостью и родством.

Не одно поколение в тоске по Родине ушло на тот свет, обратилось в прах чужеродных земель. А большинство всю жизнь живущих в тоске долгие годы остерегалось даже дать знать о том, что они целы-невредимы, своим родным в родимых краях.

Падение тоталитарного коммунистического режима, раскромсавшего судьбы миллионов людей, зажгло ныне светильник надежды в сердцах многих из них.

Дорогие компатриоты, свободный и суверенный Азербайджан—эта изобильный край, ставший единственным государственным образованием для всех наших соотечественников, живущих на Земле, явится впредь защитой, упованием, оплотом и опорой всех своих детей. 31 декабря отмечается как день солидарности всех живущих в мире азербайджанцев. Отныне этот день войдет в историю как день общности, единодушия нашего народа.

Национальное собрание приветствует вас с этим знаменательным днем, желает вам, независимо от того, где вы живете и чем занимае-

тесь, трудиться во имя процветания и усиления нашей отчизны—Азербайджана с еще большей решимостью в эти трудные для него дни.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОБРАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1054 **По обсуждению проекта Закона Азербайджанской Республики о внесении изменений и дополнений в Конституцию (Основной Закон) Азербайджанской Республики в связи с высшей исполнительной властью Азербайджанской Республики**

Обсудив проект Закона Азербайджанской Республики о внесении изменений и дополнений в Конституцию (Основной Закон) Азербайджанской Республики в связи с высшей исполнительной властью Азербайджанской Республики, Национальное собрание Азербайджанской Республики **постановляет:**

Предложить Президенту Азербайджанской Республики, решив вопрос об изменении существующей двойной структуры исполнительной власти, представить новую структуру Национальному собранию Азербайджанской Республики.

Председатель Верховного Совета Азербайджанской Республики
И. ГАМБАРОВ.

г. Баку, 30 декабря 1992 г.
№ 432.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1055 **О внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О налоге на добавленную стоимость»**

1. В пункте 1 статьи 6 Закона Азербайджанской Республики «О налоге на добавленную стоимость», с последующими изменениями и добавлениями (Ведомости Верховного Совета Азербайджанской Республики, 1991 г., № 24, ст. 476; 1992 г., № 10, ст. 281), заменить ставки налога 28 проц. и 21,88 проц. соответственно на ставки налога 20 проц. и 16,67 проц.

2. Настоящий Закон ввести в действие с 1 января 1993 года.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 30 декабря 1992 г.
№ 433.

ЗАКОН АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1056 **О внесении изменений в Закон Азербайджанской Республики «О нормативах отчислений на социальное страхование и в фонд занятости»**

Изложить статью 1 Закона Азербайджанской Республики «О нормативах отчислений на социальное страхование и в фонд занятости» в следующей редакции:

«Статья 1. Установить, что с 1 января 1993 года на территории Азербайджанской Республики отчисления на социальное страхование

составляют в колхозах, совхозах и межхозяйственных предприятиях сельского хозяйства 25 процентов, а на других предприятиях и организациях—35 процентов фонда оплаты труда.»

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 30 декабря 1992 г.
№ 434.

РАЗДЕЛ ВТОРОЙ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1057 **О присвоении Шахбазову Ф. И. звания «Национальный Герой Азербайджана»**

За особые заслуги в информировании республиканской и мировой общественности о событиях в нагорной части Карабаха, мужество и героизм, проявленные при исполнении служебного долга, присвоить звание **«Национальный Герой Азербайджана»** оператору Гостелерадиокомпании Азербайджанской Республики **Шахбазову** Фахраддину Ибрагим оглу (посмертно).

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 4 декабря 1992 г.
№ 344.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1058 **О Кязымове И. И. и Тагиеве Н. А.**

Утвердить освобождение **Кязымова** Исмаила Исмаил оглу от должности прокурора Сураханского района и **Тагиева** Намига Алекбер оглу от должности прокурора Ясамальского района.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 4 декабря 1992 г.
№ 346.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1059 О присвоении военнослужащим Министерства обороны Азербайджанской Республики звания «Национальный Герой Азербайджана»

За личное мужество и героизм, проявленные при защите суверенитета и территориальной целостности Азербайджанской Республики, обеспечении безопасности мирного населения, присвоить следующим военнослужащим Министерства обороны Азербайджанской Республики звание **«Национальный Герой Азербайджана»** (посмертно):

Агаеву Бегляру Тапдыг оглу — командиру отделения,

Атакишиеву Аслану Габиль оглу — заместителю командира роты,

Алиеву Алекперу Гасан оглу — командиру взвода,

Алиеву Ровшану Нариман оглу — рядовому,

Гасымову Ихтияру Гасым оглу — командиру отряда,

Магеррамову Асифу Юсиф оглу — командиру взвода,

Наджафову Юнису Иса оглу — командиру роты,

Пашаеву Бахшеншу Ханахмед оглу — командиру роты.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 7 декабря 1992 г.
№ 350.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1060 О введении чрезвычайного положения на территории Зангеланского района Азербайджанской Республики

На основании пункта 16 статьи 121-4 Конституции Азербайджанской Республики **постановляю:**

1. Учитывая реальную угрозу для жизни граждан, возникшую в результате сопровождающихся насилием массовых беспорядков и действий незаконных вооруженных формирований, ввести на территории Зангеланского района Азербайджанской Республики чрезвычайное положение сроком на один месяц.

2. Осуществление режима чрезвычайного положения возложить на Министерство внутренних дел Азербайджанской Республики и Министерство национальной безопасности Азербайджанской Республики. Поручить Министерству обороны Азербайджанской Республики обеспечить привлечение собственных сил и средств для исполнения настоящего Указа.

3. На период чрезвычайного положения:

установить особый режим въезда и выезда, а также ограничить свободу передвижения на территории данного района транспортных средств, не имеющих соответствующего пропуска;

усилить охрану общественного порядка, объектов, обеспечивающих жизнедеятельность народного хозяйства;

запретить проведение собраний, митингов, уличных шествий, демонстраций, иных массовых мероприятий;

установить комендантский час с 22 часов до 5 часов утра;

обеспечить проверку документов в местах скопления граждан, а при имеющихся данных о наличии у граждан оружия — их личный досмотр, досмотр вещей и транспортных средств;

организовать совместное патрулирование военнослужащих МВД, МНБ и МО;

конфисковать оружие у граждан, незаконно носящих оружие;

ввести особый порядок распределения продуктов питания и товаров первой необходимости;

мобилизовать при необходимости трудоспособное население на работы, связанные с обеспечением чрезвычайного положения.

4. Поручить министру внутренних дел, министру национальной безопасности и министру обороны Азербайджанской Республики создать в Зангеланском районе совместный оперативный штаб. Министру внутренних дел назначить коменданта района. Возложить на коменданта ответственность за осуществление мер, установленных настоящим Указом и Законом Азербайджанской Республики «О чрезвычайном положении».

5. Предложить Национальному собранию Азербайджанской Республики утвердить настоящий Указ и сообщить Генеральному секретарю ООН о причинах введения чрезвычайного положения на территории Зангеланского района Азербайджанской Республики.

6. Настоящий Указ вступает в силу с 00 часов 17 декабря 1992 года.

7. Внести настоящий Указ на утверждение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 360.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1061 О Комитете иностранных инвестиций Азербайджанской Республики

В целях осуществления единой государственной политики по привлечению иностранных инвестиций в экономику республики, повышения эффективности деятельности в этом направлении отдельных учреждений и организаций, усиления сочетания местных и иностранных инвестиций **постановляю:**

1. Упразднить Комитет иностранных инвестиций Азербайджанской Республики при Кабинете министров Азербайджанской Республики и образовать соответствующее структурное подразделение в составе Государственного комитета Азербайджанской Республики по экономике и планированию.

2. Поручить Государственному комитету Азербайджанской Республики по экономике и планированию в соответствии с пунктом 1 настоящего Указа, внеся соответствующие изменения в устав и структуру комитета, представить их на утверждение Кабинета министров Азербайджанской Республики.

3. Настоящий Указ вступает в силу с момента подписания.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 361.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1062 **О Мирзанмедове М. Г. и Мирзоеве Т. М.**

Назначить Мирзанмамедова Магомеда Гаджи оглу заместителем министра финансов Азербайджанской Республики. Освободить от этой должности Мирзоева Тофига Мюрсал оглу.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 241.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1063 **О Векилове Ш. М. и Фатизаде И. Ф.**

Назначить Векилова Шёхрета Муса оглу заместителем министра финансов Азербайджанской Республики. Освободить от этой должности Фатизаде Ильгара Фати оглу.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 245.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1064 **О Фатизаде И. Ф.**

Назначить Фатизаде Ильгара Фати оглу первым заместителем председателя Государственного фонда социальной защиты Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 16 декабря 1992 г.
№ 246.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1065 **О введении чрезвычайного положения на территории Кубатлинского района Азербайджанской Республики**

На основании пункта 16 статьи 121-4 Конституции Азербайджанской Республики постановляю:

1. Учитывая реальную угрозу для жизни граждан, возникшую в результате сопровождающихся насилием массовых беспорядков и действий незаконных вооруженных формирований, ввести на территории Кубатлинского района Азербайджанской Республики чрезвычайное положение сроком на один месяц.

2. Осуществление режима чрезвычайного положения возложить на Министерство внутренних дел Азербайджанской Республики и Министерство национальной безопасности Азербайджанской Республики. Поручить Министерству обороны Азербайджанской Республики обеспечить привлечение собственных сил и средств для исполнения настоящего Указа.

3. На период чрезвычайного положения:

установить особый режим въезда и выезда, а также ограничить свободу передвижения по территории данного района транспортных средств, не имеющих соответствующего пропуска;

усилить охрану общественного порядка, объектов, обеспечивающих жизнедеятельность народного хозяйства;

запретить проведение собраний, митингов, уличных шествий, демонстраций, иных массовых мероприятий;

установить комендантский час с 22 часов до 5 часов утра;

обеспечить проверку документов в местах скопления граждан, а при имеющихся данных о наличии у граждан оружия — их личный досмотр, досмотр вещей и транспортных средств;

организовать совместное патрулирование военнослужащих МВД, МНБ и МО;

конфисковать оружие у граждан, незаконно носящих оружие;

ввести особый порядок распределения продуктов питания и товаров первой необходимости;

мобилизовать при необходимости трудоспособное население на работы, связанные с обеспечением чрезвычайного положения.

4. Поручить министру внутренних дел, министру национальной безопасности и министру обороны Азербайджанской Республики создать в Кубатлинском районе совместный оперативный штаб. Министру внутренних дел назначить коменданта района. Возложить на коменданта ответственность за осуществление мер, установленных настоящим Указом и Законом Азербайджанской Республики «О чрезвычайном положении».

5. Предложить Национальному собранию Азербайджанской Республики утвердить настоящий Указ и сообщить Генеральному секретарю ООН о причинах введения чрезвычайного положения на территории Кубатлинского района Азербайджанской Республики.

6. Настоящий Указ вступает в силу с 00 часов 18 декабря 1992 года.

7. Внести настоящий Указ на утверждение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 363.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1066 **Об освобождении Расуловой Л. Х. от должности министра социального обеспечения Азербайджанской Республики**

В связи с упразднением Министерства социального обеспечения Азербайджанской Республики освободить от должности министра Расулову Лидию Худат гызы.

Основание: Указ Президента Азербайджанской Республики от 10

декабря 1992 года № 356 «Об образовании Министерства труда и социальной защиты населения Азербайджанской Республики».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 364.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1067 Об освобождении Касумовой С. Ч. от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по труду и социальным вопросам

В связи с упразднением Государственного комитета Азербайджанской Республики по труду и социальным вопросам освободить от должности председателя этого комитета Касумову Светлану Чингиз гызы.

Основание: Указ Президента Азербайджанской Республики от 10 декабря 1992 года № 356 «Об образовании Министерства труда и социальной защиты населения Азербайджанской Республики».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 365.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1068 О введении чрезвычайного положения на территории Джебраильского района Азербайджанской Республики

На основании пункта 16 статьи 121-4 Конституции Азербайджанской Республики **постановляю:**

1. Учитывая реальную угрозу для жизни граждан, возникшую в результате сопровождающихся насилием массовых беспорядков и действий незаконных вооруженных формирований, ввести на территории Джебраильского района Азербайджанской Республики чрезвычайное положение сроком на два месяца.

2. Осуществление режима чрезвычайного положения возложить на Министерство внутренних дел Азербайджанской Республики и Министерство национальной безопасности Азербайджанской Республики. Поручить Министерству обороны Азербайджанской Республики обеспечить привлечение собственных сил и средств для исполнения настоящего Указа.

3. На период чрезвычайного положения:

установить особый режим въезда и выезда, а также ограничить свободу передвижения на территории данного района транспортных средств, не имеющих соответствующего пропуска;

усилить охрану общественного порядка, объектов, обеспечивающих жизнедеятельность народного хозяйства;

запретить проведение собраний, митингов, уличных шествий, демонстраций, иных массовых мероприятий;

установить комендантский час с 22 часов до 5 часов утра;

обеспечить проверку документов в местах скопления граждан, а при имеющихся данных о наличии у граждан оружия — их личный досмотр, досмотр вещей и транспортных средств;

организовать совместное патрулирование военнослужащих МВД, МНБ и МО;

конфисковать оружие у граждан, незаконно носящих оружие;

ввести особый порядок распределения продуктов питания и товаров первой необходимости;

мобилизовать при необходимости трудоспособное население на работы, связанные с обеспечением чрезвычайного положения.

4. Поручить министру внутренних дел, министру национальной безопасности и министру обороны Азербайджанской Республики создать в Джебраильском районе совместный оперативный штаб. Министру внутренних дел назначить коменданта района. Возложить на коменданта ответственность за осуществление мер, установленных настоящим Указом и Законом Азербайджанской Республики «О чрезвычайном положении».

5. Предложить Национальному собранию Азербайджанской Республики утвердить настоящий Указ и сообщить Генеральному секретарю ООН о причинах введения чрезвычайного положения на территории Джебраильского района Азербайджанской Республики.

6. Настоящий Указ вступает в силу с 00 часов 18 декабря 1992 года.

7. Внести настоящий Указ на утверждение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 366.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1069 О заместителях министра социального обеспечения Азербайджанской Республики

В связи с упразднением Министерства социального обеспечения Азербайджанской Республики освободить от должности заместителя министра Амирасланову Роксану Кямиль гызы, Соколова Леонида Андреевича и Агамалиева Фезаиля Рагим оглу.

Основание: Указ Президента Азербайджанской Республики от 10 декабря 1992 года № 356 «Об образовании Министерства труда и социальной защиты населения Азербайджанской Республики».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 247.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1070 О заместителях председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по труду и социальным вопросам

В связи с упразднением Государственного комитета Азербайджанской Республики по труду и социальным вопросам освободить от долж-

ности заместителя председателя этого комитета **Буньядова Юниса Гейдар оглу, Щербакова Константина Васильевича** и **Гусейнова Эльмана Мамед оглу.**

Основание: Указ Президента Азербайджанской Республики от 10 декабря 1992 года № 356 «Об образовании Министерства труда и социальной защиты населения Азербайджанской Республики».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 17 декабря 1992 г.
№ 248.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1071 **О присвоении Сеидову М. М. звания «Национальный Герой Азербайджана»**

За героическое отражение вражеских атак, проявленное в бою мужество при спасении жизни товарищей присвоить бойцу отряда самообороны селения Юхары Бугов Бабекского района Нахичеванской Автономной Республики **Сеидову Мираскеру Мир Абдулла оглу** звание **«Национальный Герой Азербайджана»** (посмертно).

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 367.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1072 **О норме затрат на питание в санаториях, профилакториях, домах отдыха, в которых размещены беженцы**

В целях способствования повышению жизненного уровня лиц, которые изгнаны их подвергшихся агрессии населенных пунктов Карабаха и временно обустроенных в санаториях, профилакториях и домах отдыха республики, **постановляю:**

1. Установить с 1 января 1993 года ежемесячную подушную норму расходов на питание беженцев, временно обустроенных в санаториях, профилакториях и домах отдыха республики, в размере одной минимальной зарплаты.

2. Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики принять в связи с настоящим Указом соответствующее постановление.

3. Считать утратившим силу постановление Кабинета министров Азербайджанской Республики от 20 апреля 1992 года № 220.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 368.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1073 **«О внесении изменений в Указ Президента Азербайджанской Республики «О предоставлении дополнительных полномочий Министерству юстиции Азербайджанской Республики»**

Исключить слова «в пределах своих полномочий» из пункта 1 и пункт 2 Указа Президента Азербайджанской Республики от 30 сентября 1992 года № 229 «О предоставлении дополнительных полномочий Министерству юстиции Азербайджанской Республики».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 369.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1074 **О дополнительных мерах по социальной защите аспирантов, студентов вузов, учащихся средних специальных учебных заведений и училищ профессионально-технического образования**

В связи с ростом потребительских цен, в целях усиления социальной защиты аспирантов, студентов вузов и учащихся средних специальных учебных заведений и училищ профессионально-технического образования **постановляю:**

1. Установить с 1 января 1993 года следующий минимальный размер стипендий:

аспирантам — в сумме двух минимальных разплат;

студентам высших образовательных учреждений — в сумме одной минимальной зарплаты;

учащимся средних специальных образовательных учреждений — в сумме 0,8 минимальной зарплаты;

учащимся профессионально-технических училищ — в сумме 0,3 — 0,6 минимальной зарплаты.

2. Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики обеспечить решение вопросов, вытекающих из настоящего Указа.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 370.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1075 **О восстановлении исторического названия Азербайджанского государственного информационного агенства (Азеринформа)**

Восстановив историческое название Азербайджанского государственного информационного агенства (Азеринформа), именовать его Азербайджанское телеграфное агентство (АзерТадж).

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 249.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1076 О выделении средств для строительства конфессионального учебного здания

С целью завершения строительства конфессионального учебного здания, входящего в комплекс мечети Таза Пир, **постановляю:**

Выделить из Фонда Президента Азербайджанской Республики средства в размере 10 миллионов рублей для ускорения завершения отделочных работ в конфессиональном учебном здании комплекса Тазапирской мечети.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 251.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1077 Об усилении социальной защиты студентов Бакинского исламского института

В связи с ростом цен на потребительские товары, в целях усиления социальной защиты студентов Бакинского исламского института **постановляю:**

с 1 января 1993 года из Фонда Президента Азербайджанской Республики выдавать ежемесячно студентам Бакинского исламского института стипендию в сумме одной минимальной зарплаты.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 18 декабря 1992 г.
№ 252.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1078 О назначении Гумметова В. С. главой исполнительной власти Товузского района и освобождении от этой должности Панахова С. А.

1. Назначить **Гумметова** Вахида Сары оглу главой исполнительной власти Товузского района.
2. Освободить **Панахова** Самеда Аскер оглу от должности главы исполнительной власти Товузского района в связи с переходом на другую работу.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 20 декабря 1992 г.
№ 371.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1079 Об освобождении Керимова Ш. К. от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по работе с лицами, вынужденно покинувшими места постоянного проживания

Освободить **Керимова** Шакира Керим оглу от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по работе с лицами, вынужденно покинувшими места постоянного проживания.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 21 декабря 1992 г.
№ 372.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1080 О назначении Алиева И. Н. председателем Государственного комитета Азербайджанской Республики по работе с лицами, вынужденно покинувшими места постоянного проживания

Назначить **Алиева** Иршада Надир оглу председателем Государственного комитета Азербайджанской Республики по работе с лицами, вынужденно покинувшими места постоянного проживания.

Внести настоящий Указ на утверждение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 21 декабря 1992 г.
№ 373.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1081 О назначении Гасымова Н. Р. главой исполнительной власти Физулинского района и освобождении от этой должности Аббасова Ш. Г.

Назначить **Гасымова** Нофеля Рашид оглу главой исполнительной власти Физулинского района.

Освободить **Аббасова** Шакира Гюльшад оглу от должности главы исполнительной власти Физулинского района.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 23 декабря 1992 г.
№ 374.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1082 О продлении срока осеннего 1992 года призыва на действительную военную службу граждан Азербайджанской Республики

В связи с подведением итогов вступительных экзаменов 1992 года в вузы Азербайджанской Республики в декабре месяце постановляю:

Продлить до 15 января 1993 года срок призыва на действительную военную службу, объявленный Указом Президента Азербайджанской Республики от 21 сентября 1992 года № 219 «О призыве граждан Азербайджанской Республики на действительную военную службу в октябре-декабре 1992 года».

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 24 декабря 1992 г.
№ 375.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1083 О государственном регулировании цен (тарифов) на продукцию (услуги) предприятий и объединений-монополистов

В целях предотвращения искусственного завышения цен (тарифов) предприятиями и объединениями-монополистами и предупреждения возникающих в результате этого препятствий на пути развития предпринимательства и конкуренции, обеспечения защиты прав потребителей **постановляю:**

1. Цены (тарифы) на монопольную продукцию (услуги) предприятий и объединений, включенных в «Государственный реестр предприятий-монополистов», независимо от формы их собственности, регулируются государством в форме установления предела цен (тарифов), введения твердых цен, установления предельного уровня рентабельности, декларирования изменения свободных цен (тарифов).

2. Государственному комитету Азербайджанской Республики по экономике и планированию по согласованию с Государственным комитетом Азербайджанской Республики по антимонопольной политике и поддержке предпринимательства составлять на каждый год отдельный перечень продукции, на которую установлены предельные цены, введены твердые цены, декларированы изменения свободных цен (тарифов). В необходимых случаях Государственный комитет Азербайджанской Республики по экономике и планированию может по согласованию с Государственным комитетом Азербайджанской Республики по антимонопольной политике и поддержке предпринимательства вносить досрочно в этот список дополнения и изменения.

Государственному комитету по антимонопольной политике и поддержке предпринимательства ежегодно устанавливать предел рентабельности на прочую монопольную продукцию (услуги) предприятий и объединений, включенных в «Государственный реестр предприятий-монополистов».

3. Установить, что в связи с изменениями условий размещения и развития производства, реализации продукции(услуг) Государственный комитет Азербайджанской Республики по антимонопольной политике и поддержке предпринимательства может по согласованию с соответствующими государственными органами досрочно изменять установленный для предприятий-монополистов предел рентабельности.

4. Установить, что в целях стимулирования развития производства, внедрения новой техники и технологии, выпуска новых видов продукции эффективного использования внутренних резервов производства, сокращений расходов, снижения материало- и трудоемкости государственное регулирование цен (тарифов) на продукцию (услуги) предприятий-монополистов не распространяется:

на часть продукции, произведенной в текущий период, сверх объема, произведенного в соответствующий период прошлого года (в натуральном выражении);

на продукцию новых видов и высшей категории (в течение двух лет с начала их серийного производства).

5. Государственному комитету Азербайджанской Республики по экономике и планированию по согласованию с надлежащими министерствами и ведомствами разработать порядок отнесения продукции к новым видам и высшей категории и до 1 февраля 1993 года довести его до соответствующих министерств, ведомств, предприятий и объединений.

6. Установить, что в случаях, когда в результате внедрения новой техники и технологии, снижения материало- и трудоемкости сокращаются производственные расходы, предприятия-монополисты могут реализовать продукцию (услуги) по прежним ценам.

7. Установить, что за исключением случаев, предусмотренных законодательством, государственное регулирование не касается цен (тарифов) на продукцию (услуги) предприятий и объединений-монополистов, реализуемую за пределами республики.

8. Государственное регулирование не касается цен на готовую продукцию, произведенную, но не реализованную хозяйственными субъектами до вступления в силу настоящего Указа.

Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики определить часть прибыли от реализации такой продукции, направляемую на развитие производства.

9. Согласно соответствующему действующему законодательству, применять в отношении нарушающих эти правила хозяйственных субъектов такие экономические санкции, как беспрекословное перечисление в бюджет добавленной суммы прибыли и наложение на них штрафа в размере этой суммы.

Государственному комитету Азербайджанской Республики по антимонопольной политике и поддержке предпринимательства по согласованию с Государственным комитетом по экономике и планированию и Министерством финансов до 1 февраля 1993 года установить правила применения экономических санкций в отношении предприятий, объединений, включенных в «Государственный реестр предприятий-монополистов», их должностных лиц, нарушающих государственную ценовую дисциплину, довести эти правила до соответствующих министерств, ведомств, предприятий и объединений.

10. Контроль за соблюдением государственной ценовой дисциплины предприятиями и объединениями, включенными в «Государственный реестр предприятий-монополистов», осуществляет на основе действующего антимонопольного законодательства Государственный комитет Азербайджанской Республики по антимонопольной политике и поддержке предпринимательства.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 24 декабря 1992 г.
№ 377.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1084 Об освобождении Багирова К. М. от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору

Освободить **Багирова** Кямрана Мамед оглу от должности председателя Государственного комитета Азербайджанской Республики по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 24 декабря 1992 г.
№ 378.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1085 О назначении Рагимова А. С. председателем Государственного комитета Азербайджанской Республики по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору

Назначить **Рагимова** Ахмедагу Салман оглу председателем Государственного комитета Азербайджанской Республики по надзору за безопасным ведением работ в промышленности и горному надзору.

Внести настоящий Указ на рассмотрение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 24 декабря 1992 г.
№ 379.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1086 О возвращении в Азербайджан членов семьи выдающегося общественно-политического деятеля М. Э. Расулзаде, подвергшихся репрессиям в период тоталитарного советского режима, и решении их социально-бытовых вопросов

Руководствуясь чувством морального долга перед памятью основателя Азербайджанской демократической республики, выдающегося общественно-политического деятеля Мамед-Эмина Расулзаде, с целью устранения последствий репрессий учиненных против членов его семьи, **постановляю:**

1. Создать небоходимые условия для возвращения в Азербайджан из ссылки ближайших членов семьи Мамед-Эмина Расулзаде, со вниманием изучить и решить их социально-бытовые вопросы.

2. Кабинету министров Азербайджанской Республики и главе исполнительной власти г. Баку решить вопросы, вытекающие из данного распоряжения.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 24 декабря 1992 г.
№ 254.

РАСПОРЯЖЕНИЕ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1087 О созыве Всемирного гурултая азербайджанцев

Из-за чуждых идеологий, тоталитарных режимов, десятилетиями противопоставленных азербайджанскому национальному существованию, и по другим политическим причинам миллионы азербайджанцев оторваны от родины, обречены на эмигрантскую жизнь, полную лишений, в чужих краях, среди иноземцев. Но независимо от места и условий жизни они сохранили верность родному языку, своей вере, национальным культурным ценностям, посветили свою жизнь служению священному азербайджанскому идеалу. Реальностью, которую нельзя отрицать, является достойный вклад и наших сородичей за рубежом в распространение во всем мире праведного слова нашего народа и в сегодняшнюю независимость Азербайджанской Республики.

После долгой, тяжкой разлуки наши соотечественники, живущие в самых разных уголках мира, должны почувствовать себя гражданами суверенного азербайджанского государства, должны обрести свое место их сыновний и дочерний долг перед родиной и историческая справедливость. С этой точки зрения как злободневная политическая необходимость предстоит созыв в Баку Всемирного гурултая азербайджанцев.

С целью сохранения нашей сплоченности вокруг высокой идеи отечества и идеала свободного Азербайджана, нашей духовно-политической целостности и мобилизации всего национального потенциала на создание могучего азербайджанского государства **постановляю:**

1. Для проведения Всемирного гурултая азербайджанцев образовать организационный комитет в нижеследующем составе:

Председатель оргкомитета

Абульфаз Эльчибей — Президент Азербайджанской Республики.

Заместитель председателя оргкомитета

Оруджев Идаят — советник Президента Азербайджанской Республики по межнациональным отношениям.

Члены оргкомитета

Аббасов Айдын — консультант службы советника Президента Азербайджанской Республики по межнациональным отношениям;

Аббасов Ариф — заместитель директора Института истории Академии наук Азербайджана;

Абдуллаев Кямал — председатель Азербайджанского фонда культуры;

Абуталыбов Рамиз — представитель Азербайджанской Республики в ЮНЕСКО;

Аджалов Ариф — старший научный сотрудник Бакинского государственного университета имени М. Э. Расулзаде;

Айлисли Акрам — директор издательства «Язычы»;

Алиев Ариф — руководитель пресс-службы Президента Азербайджанской Республики;

Аскеров Рамиз — азербайджанский представитель журнала «Ени форум» (Турция);

Бабаев Наби (Хазри) — председатель Центра международных связей «Азербайджан дуньясы»;

Бадалбейли Фархад — председатель Союза музыкальных деятелей Азербайджана;

Балаев Расим — первый секретарь Союза кинематографистов Азербайджана;

Бюльбюльоглу Полад — министр культуры Азербайджанской Республики;

Вагабзаде Бахтияр — народный поэт;

Гаджиев Гаджи — председатель Объединения журналистов Азербайджана;

Гаджизаде Хикмет — полномочный представитель Азербайджанской Республики в г. Москве;

Гасымов Тофиг — министр иностранных дел Азербайджанской Республики;

Гафар Кяндли — заведующий отделом Института литературы имени Низами Академии наук Азербайджана;

Гюльмамедов Рауф — глава исполнительной власти г. Баку;

Джалилов Фиридун — министр народного образования Азербайджанской Республики;

Исмаилов Мамед — председатель Государственной телерадиовещательной компании Азербайджанской Республики;

Исмаилов Махмуд — заместитель директора Института истории Академии наук Азербайджана;

Исмаилов Рафиг — государственный советник Азербайджанской Республики по гуманитарным вопросам;

Каграманов Джангир — директор Института рукописей Академии наук Азербайджана;

Караев Яшар — директор Института литературы имени Низами Академии наук Азербайджана;

Касумзаде Касум — заведующий отделом Института литературы имени Низами Академии наук Азербайджана;

Касумов Вагиф — председатель комиссии Национального собрания по работе с беженцами и связи с соотечественниками, живущими за рубежом;

Меликов Ариф — народный артист, композитор;

Мирзаджанзаде Азад — академик;

Мустафаев Имам — председатель Совета старейшин Азербайджана;

Наджафов Наджаф — советник Президента Азербайджанской Республики;

Пашазаде Аллахшукюр — председатель Духовного управления мусульман Закавказья;

Рзаев Айдын — помощник советника Президента Азербайджанской Республики по зарубежным культурным связям;

Рзаев Анар — председатель Объединения писателей Азербайджана;

Рустамов Вагиф — генеральный директор АзерТаджа;

Рустамханлы Сабир — председатель Государственного комитета Азербайджанской Республики по печати;

Садыхов Исмаил — заведующий отделом здравоохранения и культуры Кабинета министров Азербайджанской Республики;

Салаев Эльдар — президент Академии наук Азербайджана;

Сафарли Алияр — профессор Бакинского государственного университета имени М. Э. Расулзаде;

Сеидов Тофиг — председатель исполкома НФА;

Сиябов Алескер — председатель Совета по иностранному туризму при Кабинете Министров Азербайджанской Республики;

Таир Сохраб — поэт;

Турабов Гасанага — председатель Союза театральных деятелей Азербайджана;

Халил Рза Улутюрк — народный поэт;

Халилов Фархад — председатель Союза художников Азербайджана;

Четингая Нихат — советник Президента Азербайджанской Республики по зарубежным культурным связям;

Шыхлы Исмаил — народный писатель;

Эфендиев Эльчин — председатель общества «Вэтэн».

2. Выделить оргкомитету штат ответственного секретаря.

3. Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики решить вопросы, вытекающие из настоящего распоряжения.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 24 декабря 1992 г.
№ 255.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1088 О разрешении партнерства на незавершенные стройки

В целях сокращения незавершенных строек и более широкого использования возможностей свободного предпринимательства постановляю:

1. В зависимости от процента готовности незавершенных строек разрешить партнерство соответствующих заказчиков с отдельными частными предпринимателями, гражданами, а также государственными предприятиями и банками (исключая Национальный банк Азербайджанской Республики).

2. Поручить Государственному комитету Азербайджанской Республики по имуществу в месячный срок утвердить перечень незавершенных строек, разрешенных к партнерству.

3. Поручить госкомитету по имуществу и Министерству финансов Азербайджанской Республики переоценку незавершенных строек соответственно современным ценам при организации партнерства.

4. При организации партнерства может быть изменено назначение незавершенных строек по согласованию с госкомитетом Азербайджанской Республики по имуществу.

5. Считать целесообразным привлечение, при надобности, к партнерству иностранных граждан и юридических лиц с согласия госкомитета Азербайджанской Республики по имуществу. В этом случае обеспечивать оценку незавершенных строек соответственно мировым ценам.

6. Контроль за исполнением настоящего Указа возложить на госкомитет по имуществу и Министерство финансов Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 26 декабря 1992 г.
№ 382.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1089 Об отчислениях на социальное страхование

В целях улучшения финансового положения предприятий и организаций, снижения цен на производимую продукцию и в соответствии с Законом Азербайджанской Республики «О дополнительных мерах по стабилизации экономической и общественно-политической жизни республики» **постановляю:**

1. С 1 января 1993 года на территории Азербайджанской Республики установить ставки отчислений на социальное страхование в следующем размере:

в колхозах, совхозах и на межхозяйственных предприятиях сельского хозяйства — 25 проц.;

на остальных предприятиях и в организациях — 35 проц.

2. Настоящий Указ внести на рассмотрение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 27 декабря 1992 г.
№ 383.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1090 Об оказании дополнительной финансовой помощи семьям павших

С целью усиления проявляемой государством заботы о семьях военнослужащих, погибших во время боевых операций, **постановляю:**

1. Оказать единовременную финансовую помощь в размере 50000 рублей семьям военнослужащих, павших во время военных действий в зоне боев до 1 января 1993 года.

2. Поручить Министерству финансов Азербайджанской Республики обеспечить предоставление за счет республиканского бюджета финансовой помощи, предусмотренной настоящим Указом.

3. Поручить главам исполнительной власти городов и районов с этой целью срочно определить численность семей павших и представить для выделения средств в Министерство финансов Азербайджанской Республики.

4. Поручить Кабинету министров Азербайджанской Республики пересмотреть правила страхования, утвержденные в соответствии с Указом Президента Азербайджанской Республики от 8 февраля 1992 года «Об обязательном государственном личном страховании военнослужащих, находящихся на службе в Вооруженных Силах и пограничных войсках Азербайджанской Республики, военнообязанных, призванных на сборы в Вооруженные Силы Азербайджанской Республики, личного состава других воинских формирований, созданных в соответствии с законодательством Азербайджанской Республики, начальствующего и рядового состава Министерства национальной безопасности и Министерства внутренних дел Азербайджанской Республики» и увеличить размеры выплат не менее чем в 2 раза.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 27 декабря 1992 г.
№ 384.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1091 О дополнительных мерах в сфере оплаты труда в Азербайджанской Республике

В целях дальнейшего усиления социальной защиты населения и повышения заинтересованности работников в эффективной трудовой деятельности в условиях роста потребительских цен и в соответствии с Законом Азербайджанской Республики «О дополнительных мерах по стабилизации экономической и общественно-политической жизни республики» **постановляю:**

1. Установить в Азербайджанской Республике с 1 января 1993 года минимальный размер заработной платы в 3.000 рублей в месяц.

2. Принимая во внимание увеличение размера минимальной зарплаты в 1,2 раза, повысить с 1 января 1993 года на 20 процентов заработную плату работников учреждений, предприятий и организаций, финансируемых из бюджета (кроме работников, подпадающих под постановление Национального собрания Азербайджанской Республики о введении в действие Закона Азербайджанской Республики «Об образовании»).

3. Привести в соответствие с минимальным размером зарплаты минимальные размеры пенсий, стипендий и пособий.

Установить, что в минимальный размер заработной платы не входят надбавки к зарплате, премии и другие поощрительные выплаты.

4. Поручить Министерству финансов Азербайджанской Республики обеспечить финансирование дополнительных расходов по повышению зарплаты в бюджетных организациях.

5. Поручить Министерству труда и социальной защиты населения, приняв соответствующие нормативные документы, вытекающие из данного Указа, довести их до министерств, ведомств и предприятий.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 27 декабря 1992 г.
№ 385.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1092 О налоге на добавленную стоимость

В целях создания условий для заинтересованности в увеличении производства продукции на предприятиях республики и для снижения цен, в соответствии с Законом Азербайджанской Республики «О дополнительных мерах по стабилизации экономической и общественно-политической жизни республики» **постановляю:**

1. Установить на территории республики с 1 января 1993 года ставку налога на добавленную стоимость в размере 20 процентов.

2. Внести настоящий Указ на рассмотрение Национального собрания Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 27 декабря 1992 г.
№ 386.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1093 О социальной защите семей с детьми

В целях социальной защиты семей с детьми, государственной заботы о детях в условиях роста цен, а также упрощения порядка выдачи пособий, выделенных на эти цели, и в соответствии с Законом Азербайджанской Республики «О минимальном потребительском бюджете» **постановляю:**

1. Установить семьям с детьми следующие виды и размеры пособий:

при рождении ребенка — единовременное пособие в размере трех минимальных зарплат;

в случаях, когда среднемесячный подушный доход в семье не достигает 1,5-кратного размера минимальной зарплаты, — ежемесячное пособие в размере 30 процентов суммы минимальной зарплаты, начиная с месяца рождения ребенка до достижения им 16-летнего возраста (учащимся, не получающим стипендии — до 18 лет). Этот вид пособий устанавливается в размере 50 процентов минимальной зарплаты на период прохождения родителем ребенка срочной военной службы и в размере 40 процентов — детям родителей, уклоняющимся от уплаты алиментов;

не работающим и не получающим пенсий матерям, имеющим трох и более детей в возрасте до 16 лет, — ежемесячное пособие в размере 20 процентов минимальной зарплаты;

работающим женщинам, находящимся в отпуске по уходу за ребенком до достижения им полутора лет, — в размере 60 процентов минимальной зарплаты.

2. Поручить Министерству труда и социальной защиты населения, приняв соответствующие нормативные документы, вытекающие из данного Указа, довести их до министерств, ведомств и предприятий.

3. Единовременное пособие при рождении ребенка и пособие неработающим женщинам, находящимся в отпуске по уходу за ребенком до достижения им полутора лет выплачиваются из Государственного фонда социальной защиты Азербайджанской Республики, а остальные пособия — за счет средств республиканского бюджета.

4. Считать утратившими силу указы Президента Азербайджанской Республики от 2 января 1992 года «О дополнительных мерах по усилению социальной помощи пенсионерам и семьям с детьми» и от 7 сентября 1992 года «Об усилении социальной защиты малообеспеченных семей».

5. Настоящий Указ вступает в силу с 1 января 1993 года.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 27 декабря 1992 г.
№ 387.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1094 Об оказании материальной помощи синагогам еврейских общин г. Баку

Для ремонта и благотворительной деятельности синагог общин европейских и горских евреев в г. Баку оказать помощь в размере 5 миллионов рублей каждой синагоге из Фонда Президента Азербайджанской Республики.

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 262.

РАСПОРЯЖЕНИЕ
ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1095 Об усилении материального обеспечения православных церквей и социальной защиты церковнослужителей в Азербайджане

В связи с ростом цен на потребительские товары, в целях усиления материального обеспечения православных церквей и социальной защиты церковнослужителей в Азербайджане, **постановляю:**

Перечислить из Фонда Президента Азербайджанской Республики средства в размере 10 миллионов рублей соборному православному храму в Азербайджане — церкви Рождества Богородицы (р/с 701702 в Насиминском отделении Госбанка, код. 501145).

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 29 декабря 1992 г.
№ 263.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

1096 О присвоении Рустамову Г. Ч. почетного звания «Народный артист Азербайджанской Республики»

За неоценимые заслуги в развитии азербайджанской национальной музыки, обогащение сокровищницы нашего музыкального искусства жемчужинами, ублажающими душу народа, запечатление в нашей искусстве самобытного следа, опирающегося на народность, присвоить **Рустамову Гадиру Чинпиз оглу** почетное звание **«Народный артист Азербайджанской Республики».**

Президент Азербайджанской Республики
Абульфаз ЭЛЬЧИБЕЙ.

г. Баку, 30 декабря 1992 г.
№ 388.

Азәрбајҹан Республикасы Али Советинин түрк вә рус дилләриндә нәшри

Азәрбајҹан Республикасы Али Совети Катиблијинин редаксија-нәшр шө'бәси.
370152, Бакы, Әзизбәјов проспекти, 1. Телефон: 39-85-91.

Кағыз форматы 70×108 1/16. Шәрти чап вәрәги 8,875. Учот-нәшр вәрәги 8,75.
Сифариш 170. Тираж 2826.

Бакы, Азәрбајҹан Республикасы Али Совети Катиблијинин мәтбәәси

Издание Верховного Совета Азербайджанской Республики
на тюркском и русском языках.

Редакционно-издательский отдел
Секретариата Верховного Совета Азербайджанской Республики.
370152, Баку, проспект Азизбекова, 1. Телефон: 39-85-91.

Баку, типография Секретариата Верховного Совета Азербайджанской Республики